

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Edebiyat • Sokak

Ekim 2016 • Sayı: 13 • Fiyatı: 7 TL

1. Yıl Özel Sayısı

- ZÜLFÜ LİVANELİ • GÜLSE BİRSEL
- AHMET ÜMİT • AYŞE KULİN
- NEJAT İŞLER • ŞÜKRÜ ERBAŞ
- İSMAİL SAYMAZ • LEMAN SAM
- EMRE KONGAR • ERDAL ÖZ
- CENGİZ BOZKURT • SERKAN KESKİN
- MELTEM YILMAZ • FATİH ARTMAN
- İNANÇ KONUKÇU • NECATİ TOSUNER
- CEYLAN ERTEM • AHMET BÜKE
- TİMUR SOYKAN • AYŞEN AKSAKAL
- EVRİM KURAN • BARIŞ INCE
- ÇANSEL ELÇİN • CEYHUN YILMAZ
- MEHMET ERDEM • ALPAY ERDEM
- CENGİZ ÖZDEMİR • SELDA BAĞCAN
- HAYDAR ERGÜLEN • CELİL OKER
- FATİH PINAR • ERK ACARER
- FULSEN TÜRKER • ALİ LİDAR
- KÜÇÜK İSKENDER • SELDA TOKAT
- KEMAL CAN KAYAR • ÖNDER ABAY

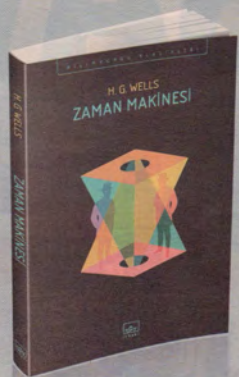
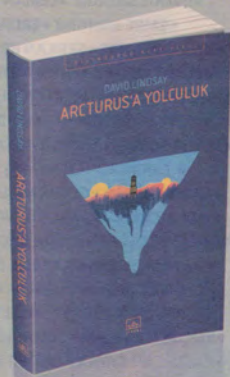
BİR KENTTE KAYBOLAN NE VARSA
RÜZGÂR OLUP SOKAKLARINDA DOLAŞIR.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

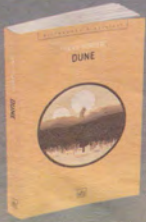
Mehmet Ali & Akşamsefası

BİLİMKURGU KLASİKLERİ

BİLİMKURGUYA YÖN VEREN BAŞYAPITLAR İTHAKİ'DE!

www.ithaki.com.tr

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

facebook.com/ithakiyyi

Çevre Dergisi PUNT

HAYAT BİR YOLCULUKTUR, YANINIZDA BULUNSUN.

Elinde sopası, sırtında heybesiyle bir sene geçti. Dört mevsim birbirinden korkan ama birbirine mecbur kalan insanlar gibi çarptı. Yağmur bile zamanında yağmadı bu Eylül, sanki hiç özelemediği gibi.

Bu kış gerekenden sert geçti ve mevsubahın havanın kendisi değildi. İlk defa soğuktan değil, susluktan dondu ellerimiz bütün eldivenlere rağmen.

Hep tatilleri hatırladık yaz denince, ilk defa hatırlamak bile istemeyeceğimiz bir yaz geçti. Oyle çok keder yayılmıştı ki toprağa, cemre düşecek yer bulamadı ilkbaharda. Sanki başıya başıya, göğsünü yırt yırtta bir insan koşuyordu yanınızda ve dokunamıyorduk acısına.

Ama yine de hava ne zaman azıcık serinlese, ne zaman ısınsa bir çocuk mahcup gözleriyle annesinin yanına gitti, "Sokağa çıkabilir miyim anne?" Sonsuz bir şefkatle okşadı anneler evlatlarının saçını.

Yine de her ne olursa olsun bir aşk ıtırif edildi sapa bir sokakta. Yine çekik gibi bir özlemin hatrına kalktı kadehler tahta masalarda.

Sanki hiçbir günaha şahitlik etmemiş gibi beyaza büründü toprak. Sarhoş bir adam terk edildi yağmurun altında.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Şarkılar söyleyerek geçti bulutlar ilk kez öpülmüş sevgillerin üstlerinden bahar sabahlarında.

Yüksek binaların ışıkları, gecekonduların umutları vardı.

Kimimiz tükettiklerimizin, kimimiz tükenenlerin hikâyelerini yazdı.

Umutsuzluk tecrübeyle sabitti ama yenilginin de bir racunu vardı.

Bazı şeyler de istemedi oldu elbette. 13 yaşında Fikirtepe Murat, süpermen uçacak diye iştin kaçtı. Yüzler vardı kapaklarımızda, kimi yaralı, kimi belalı, kimi garip.

Kimi herkesin aklındaydı, kimi yitki. Bir yıl oldu şimdi. Tam 12 ay geçti.

Birkaç kişiydik sokağın hikâyelerini toplarken, Sokakları hikâyelerinden taniyan on binlerce kişi olduk.

Olsun. Şimdi yeni bir yaşa giriyoruz.

Birinci yazımız kutlu olsun.

TERS KÖŞE

FATİH ARTMAN

Unutamadığınız bir dayak var mı?

İsmi vermek istemediğim yirmi kişilik bir taraftar grubunun yıllar önceki saldırısını unutmam. Normalde hatırlamam ama unutmam da.

En zararlı alışkanlığınız nedir?

Televizyon. Her bir sigaranın insan ömründen üç dakika aldığını düşüncem TV daha zararlı benim için.

Hangi kötü karakter olmak isterdiniz?

Walter White

Sizce bir insan ne zaman tehlikeli olur?

Özgür olmadığında.(Siz bakmayın Kuzey Kore'ye.)

Bir suç işleyecek olsanız hangisi olurdu?

Ben suç işlemem olsa olsa kabahat olur benimkisi.

Kendinizi deşarj etmek için ne yaparsınız?

Bira içim.

Sosyalmedyada sizi en çok kızdıran paylaşım türü?

Sırf sosyal medyada göstermek için süslü fotoğraf. Fotoğraflarımız,, Bunun için kıyafet alanlar var. Gözümle gördüm şaşırımdı.

Dalga geçtiğiniz bir özelliğiniz var mı?

Hafif obsesifliğimle ağır dalga geçerim.

Hayatınızda en çok utandığınız an?

Üniversitedeyken sınavlarımı kazanamayan bir aday öğrenciyi karıştırıp kazandığımı söylemişim. Sonrasında taş oldum. Bildiğiniz kaya hatta.

Yıkamak istediğiniz bir gelenek var mı?

Soruyu okur okumaz nedense aklıma gelin adaylarımızın kendilerini isterlerken damat için yaptıkları "tuzlu kahve" gelenegimiz geldi. Ama bunu yıkamak için de bir çaba göstermem.

İnandığınız en büyük yalan?

Mükemmel olmak.

Tahammül sınırlarınız zorlandığında nasıl sakinleşirsiniz?

Ebi dur artık diyorum kendime. Sonra duruyorum en son sakinleşiyorum.

Size aşık olan birine yaptığınız en kötü şey?

SAYGIYLA SUSMAK

Ne diyordu Necatigil, "Şiir, kapatmalarla dolu bir haremle ele güne çıkmak gibi." Kağıt, kalem ve senden başka tanrısı olmayan, üstüne titredigin, göğüs kafesinde hohlayıp ısıttığın bir yalnızlığı, ürpere çrpına sabaha çıkaracaksın, sonra da çok olağan bir şeymiş gibi, yarasını hiç bilmedigin, belki de yarası olmayan insanlara, "Bak, bu yara senin de yaran" diye sunacaksın. Sonra başlayacak binlerce ayak, binlerce göz, binlerce dil, binlerce ses, senin o has bahçende saygılı ya da hoyrat dolaşmaya. Nasıl, hazla gönendiren bir büyümeyle ödünün, cezan da bir o kadar azaltan, acıtan, üşüten bir incinme; ikisi de hemen eşliğin üstünde bekliyor seni.

Gerçekten deli cesareti bu, çaresiz bir gönül ağrısı, bir "yaşama cezası"*. İnsanı insan eden bir varoluş ayını...

Sonra başlar sorular... Bir şiir ne zaman biter, bir kitap ne zaman biter, buna nasıl karar verirsiniz... Yazmaktan daha büyük sıkıntı. Harfe dönmüş, seste kalmış, gölgelenmiş, işimsi onlarca, binlerce ayrıntının aklında ettiği cengi nasıl anlatacağın? Bunun genel geçer bir doğrusu yok, dersin sessizce. Kalbin bilir, dersin. Sezgilerin kulağına fısıldayacaktır, dersin. Bu, senin şiir anlayışına, yazma deneyimine, yazdığın alana ilgili birikimine bağlı olarak biçimlenir, dersin. Şiirin vardığı yer kadar bu sözlerin vardığı yer de gölgelidir. Soran saygıyla susar, sen saygıyla susarsın.

Sonra, ısrarlı bir soru olarak, elbette inceliği birakmadan kırpıklar sorulur. Neden bu kadar çok kullanıyorsunuz? Yine susarsın. Bilmiyorum, dersin. İlanıncı olamazsın. Gözler sürdürür soruyu. Alın çizgileri derinleşir. Çaresiz başlarsın, "akıllı" nedenler sıralamaya. İnsan yüreğinin ve kalbinin eşliğinde benim için, dersin. Hançeri anımsatır, dersin. Çocuk beşiği, dersin. İnsanın gözlerini binlerce boncuğa çevirir, dersin. Darağacıdır zaman zaman, dersin. Sonra ırmak boylarındaki kavak ağaçlarından söz edersin, bozkını incecik bir çizgiye çeviren. Uzaklıktan söz edersin biraz da... Güneşli ya da gölgeli bir ufuktan, kederli bir arzudan, boncuklu bir hevesten... Sen de, soran da susarsınız bir daha...

Yine yanıtsız bir soru şiir durur boşlukta... Bazı isimler eşlik eder bu soruya da; kimleri seversiniz, kimlerden etkilendiniz, kimlere "borclusunuz." Mahcup ya da gururla başlarsın söze: Andığınız isimler, daha yüzlerce isim benim hayatımı, duygularımı, hayal gücümü, fiziğimi, kimyama oluşturan büyüklükler...

Benim şiirlerimi tamamlayan olağanüstü güzelliklerdir. Kullanmaktan hiç korkmam. Ne diyordu Karacaoğlu, "Kim var imiş biz burada yoğun iken." Ben, o simdi olmayanlara döner döner bakarım. Bakarım ki kimse bir yere gitmemiş, Hepimizin soluduğu havada geçmişin bütün sözleri, sesleri dönüp duruyor. Yüzlerce yıl geliren geliren benim varlığını yüceltirler hepsi de...

Ödül mü? Şiirlerimden dolayı bana söylenen bütün güzel sözleri hemen unutmak için çrpırın dururum. Ödüller için de aynı duyguyu yaşıyorum. Ne diyordu Ritsos, "Ündür düşünmene en büyük engel." İnsan aldığı ödülleri boynuna takıp dolaşamaz değil mi ortalarda. Ya da yazmaya oturduğunda ödülleri masaya sıralayıp baka baka yazmaz herhalde. Kim bilir belki de bunları yapanlar vardır! Edebiyatçı da insan sonuçta ve ruhunun da evinin de içinde olup bitenleri kim bilebilir?

Sonra söz en başa döner... Ne zaman başladınız, nasıl başladınız, onca yıldan bu yana ne oldu? Sanli ne kolay soruymuş da unutulmuş gibi anımsanır birden. Oysa

senin için sıkıntı katlanmıştır. Dili kullanmada bir beceri kazanıyor insan dersin, elbette hayatta kurduğun ilişki derinleşiyor dersin, söz sürer saygıyla: Ben, kuşağımın pek çok insanı gibi çok erken Sol'la tanıştım. Kalbim her anlamda mazlumdun yana oldu. İnsanın bedenine, duygularına, düşüncesine, topluma, dünyaya yabancılığı, benim sözümün ve derdimin şaşdamaını oluşturur oldu. Biz bu yabancılığadan birbirimizi çekip çıkartamazsak, birbirimizi çok daha derinlere gömeceğiz. Sadece birbirimizde de değil, doğanın bütün varlıklarını kendimizle birlikte yok edeceğiz. Vahşi bir yaşamın yok edici özneleri haline geleceğiz. Belki de bunun için yazdım çok erken yaşlarda. Siyaseten de koşturup durdum hemen bütün devrimci yapılar içinde. Ama dönüp dolaşıp geldim, harflerin mucizesine ve merhametine sığındım.

*Sehmsu Ay'ın şiir

İNCELİKLEER YÜZÜNDEN!

Geçtiğimiz bir hafta içinde muhtelif eleştiriler hatta hakaretlere uğradım! Biri "Niye instagram'da Tarık Akan'la ilgili paylaşıp yapmadınız, biz de sizi adam sanmıştık," diyordu. Twitter'a ve gazeteye üzüntümü yazdığımı belirten bir cevap gönderdim ama beni adam sanan abim çoktan başka bir duyarlılık çağrısına geçmişti, gördüğünü sanmıyorum. Belki "Adam sanmıştık diyemezsiniz, bu, kadınlara ayrıştıran, seksist bir söylem, bu nasıl duyarsızlık, kadın sanmıştık diyeceksiniz", diye çekirsem özur dilerdi. Bilmiyorum.

Ertesi gün paylaştığım dalgalı deniz videosu yüzünden tatilde gidemeyenlerle ilgili hiçbir duyarlılığım olmadığı konusunda şahıma yüklenildi.

Bilahare "Niye okulların açıldığı gün öğrencilere bir şey yazmadınız veya eğitimle ilgili paylaşım yapmadınız, yakıştıramadım," saldırısıyla karşılaşıncı... Biraz küfür ettim! Ama böyle fısıf fısıf, kendi kendime yani... Zaten çok küfür bilmiyorum. Bu konuda çok yaratıcı arkadaşlarım var. Bayağı konulu, hikâyeli küfredebiliyorlar. Ben "ııh".

Onun için bu "İnceliklerin" yavaş yavaş iyice incelip, keskinleşip dilimlizi kesmek üzere olması konusunda elem ve kederimi birinciyi yılmırlı edem elinizdeki dergiye dökmeye karar verdim. (Bir de İsmail Saymaz çok ikna edici biri. Ve bence haber kaynaklarından böyle böyle bilgi alıyór.)

Duyarsız biri değilim. Hiç değilim. Ama mesela güzelliği yarınasına katılmış bir genç hanıma "Güzel değil" demek bile duyarsızlık, ayrımcılık, nefret söylemi filan olmasın, o kadar da ileri gitmeyi mi istiyorum. Bu konuda şaka yapabiliyim istiyorum en azından. Mizaheçkeğinden olmasın istiyorum. Emekçiyi korumak için istiyorum bunu beene! Aslında daha çok şunun için istiyorum olabilmir: Sahneye, perdeye, ekrana çıktın mı, güzel de derler, çirkin de, deha da derler yeteneksiz de. Daha neler derler ohooo, aklın şaşar, kendinden tiksindirsin. Bir paket olarak geliyor yani, "Sadece iftihatlan alayım" olmuyor. O genç hanıma "Güzel değil" denmeyecekse, sadece komedi yapan, yarışmaya filan girmemiş benedizin burnuna niye o kadar laf edildi? Hiç mi düşünmediniz kırılacağı mı? Hiç mi duyarlılığınız yok? Ben neler yaşadım kendi içinde. Aha ha, şaka lan şaka.

Bu arada "geç hanım" lafına da bozulanlar olacaktır kesin. Hayır "bayan" a hepimiz kızıd da, "hanım" ne zaman yasaklandı, orada uyumuşum ben?

"Bize öyle demeyin, şöyle deyin" de mecburi bir

duyarlılık talebi mesela. Bir ara iş öyle yerlere vardı ki "Cemaat denilmeyecek, hizmet hareketi deniecek" noktasına geldiydik hatırlıyór musunuz? Her isteyen kendine istediğini dedirebiliyór mu ya? "Bizans tohumu", "Çapulcu", "Beyazlar" filan, bunların denmesi hiç engellenemedi çünkü de. Ama öyle istediğini dedirebiliyorsan, şahsen kendime "Adriana Lima'nın daha uzunlu" dedirmek isterdim. Veya "Mizah dehası".

"Hanım" lafına takıldığımız kadar otobüste tekme yien şortlu hemşire işine taktık mı mesela? Taktık da, o

Ben inceliklerimi ölen masumlara, hiç yoktan dövülene, ezilene, işsize, hastaya, çoluğa çocuğa ayırdım. Daha da duyarlılığım kalmadı, bunlara kadar varmış demek.

krediyi biriktirip, hemşire olayında toptan kullansaydık, çok daha etkili olmaz mıydı?

Geçen gün o tekme atan "sey'e, kalabalık bir ortamda, arzu ettiğim küfürler ayp olur diye, bir de arz ettiğim, küfür alanındaki yetersizliğimden "İt" dedim. Birisi "Yalnız dört ayaklı dostlarımızı böyle benzetmelerde kullanmayalım," diye uyardı! Ya ben köpekleri bir şey demiyorum ablacım! Kedi köpek severim ben, ama bütün küfürler de birilerini rencide etme potansiyeli taşıyor ne yapalım? Küfür değil ki, komedi için çember çok daraldı, en çok ondan rahatsızım. Tedirginim.

Ha, bazı konularda espri yapmak her zaman tabuydu bu ülkede. Dizilerde filan mesela, bazı konular hep tehlikeli sulardı. Ki bak bu dediğim, herkesin gerginleştiği, "Duyarlı ool" diye birbirini şışlediği Yalan Dünya dönemi değil.

Avrupa Yakası'nın ilk yıllarını filan diyorum. Yani Volkan'la Sertaç'ın muhalebecide rakı sofrası kürsü, ellerinde sigarayla "Ooooh yarasın" diye içtiği günler. Hakikaten önüme gelen şakayı çaattı diye yazdığım günler...

Mesela o günlerde bile, asla, hiçbir futbol takımına laf etmeyeceksin. En hassas konudur!

İki, meslek gruplarıyla ilgili esprilere dikkat edeceksin "Bir fizik tedavi uzmanları ile öyle şeyler yapmayız," diye bir kırınama gelebilir ertesi gün.

Üç, İstanbul hariç, hiçbir şehir veya o şehirlere ilgili şaka yazmayız, çünkü her şehirde de şakaları İstanbul'a yazına geleni söyle, bir şey olmaz.

Şahsen, Bavul dergisinin "butik" kitlesine güvenerek, bu vesileyle açık açık duyarsız olduğum, asla hassasiyet göstermeyeceğim, gönlümü gezdirmek üzerinde istediğim komediyi yapacağım bazı konuları buraya listelemek isterim. Tarihe not düşülsün: -Vejetaryenlik. (O neymiş ki? Olur mu öyle şey?)

-Astroloji; uzmanlar ve meraklılarıyla bir bütün olarak. (Hiç prim vermem)

-Günde 2-3 saat spor yaparlar. (Profesyonel sporcuları tenzih ederim.)

-Bütün gün tavla ve kağıt oynayanlar. Bununla bağlantılı olarak yürüme vesilesi diye değil, hirs ve sevkile, hayat amacı olarak Pokemon toplayanlar. (O kadar boş vakit mi olur ya?)

-Bir konuda çok ama çok yetersiz olup, o konuyu diğer insanlara eziyet verecek şekilde mütemadiyen yapıp, sadece medeni cesaretlerinden dolayı takdir bekleyenler. (Ben sizi Amerikan filmlerinde olduğu gibi kahraraman değil, komedi dizisinde tiptleme yapacağım. Bak gör sen. Hadsiz!)

Yetti artık bu diyaleten doğruculuk yal Yetti bu duyarlılık talebi! Kendine her hafta ekranda "Bu kazulet" dedirten insandan çiçek, böcek, hisli duygular konusunda sansür istemesin kimsel Ben inceliklerimi ölen masumlara, hiç yoktan dövülene, ezilene, işsize, hastaya, çoluğa çocuğa ayırdım. Daha da duyarlılığım kalmadı, bunlara kadar varmış demek.

Oh ne güzelmis, vallahi muhabbet edem gibi derdimi dökütm ben. İçim soğudu oh.

Taahh... Sizize de... İncelikli davranın...

İncelikli davranın...

DEDİK DİYELİM...

Söylemek istediğim şey şu...

Diyeğim, bir karenin tam ortasında oturmaktasın. Kesin dönüş sonrası, kendi zorunlu dünyanda. Kendi kendine attığın yumruklar, kendi kendine çarşıyorlar kendileriyle.

Yumruktan yumruğa savrula savrula hiç görülmelik bir savaş oluyor. Oylumu yayılan olmayan. Yumruktan yumruğa yorula yorula bir savaş oluyor hiç duyulmadık. Sessizden sessize.

Bir düğüm at buraya.

Savaş bitince elbet

bir sonuç çıkıyor ortaya:

Diyeğim, bir karenin tam

ortasında oturmaktaydın,

şimdi yorgun argın ve dargın ve ölgün oturmaktasın

bir kareninin ortasında. Ama önemli bir ayırım var

ikisi arasında, şurada: Ortasında oturduğün kare, kendine attığın o yumruklarla bir çembere dönüşmüş durumda.

Katman katman. Yalanın içinde bile yaşamın kendi gerçeği var, -aşır olgun bir domates gibi düşüp dağıldığın kaldırım taşında. Şimdi o eski diri günleri anımsamanın ne yararı var ki?.. Geçmiştir geçmiş denilen.

Çoktan.

Yani kime naz yapasın ki, -yapsan hani, yapsan- o da doğru ya!

Hadi hadi sıkılma, insan kendisinden

hiç sıkılır mı!..

Üstelik, sanki kim var şurada?..

Sen varsin, sonra yine sen.

Diyeğim, bir çemberin tam ortasında oturmaktasın.

Kesin dönüş sonrası, kendi zorunlu dünyanda. Kendi kendine attığın yumruklar, kendi kendine çarşıyorlar kendileriyle.

Yumruktan yumruğa savrula savrula hiç görülmelik bir savaş oluyor. Genişten darlaşan oylumu. Yumruktan yumruğa yorula yorula bir savaş oluyor hiç duyulmadık. Soluksuzdan soluksuza.

Bir düğüm at buraya.

Yeter, -sıkma!

Savaş bitince elbet

bir sonuç çıkıyor

ortaya: Diyeğim, bir

çemberin tam ortasında

oturmaktaydın, şimdi yorgun argın ve dargın ve ölgün oturmaktasın bir çemberin ortasında. Ama önemli bir ayırım var ikisi arasında, şurada: Ortasında oturduğün çember, kendine attığın o yumruklarla daha dar bir çembere dönüşmüş durumda.

Söylemek istediğim şey şu...

Dayanaksız kalmak. Yüzey yitimi. Kurumadı sayılan suyu tükenmiş dere. Yani, yenilgin olan sen yine.

Kendini kendine yakalattığın bir suçüstü durumu.

Kendini kendinden gizlemen gerekirken sanki bir

de konuk bekleyerek. Bekleyerek. İçinden ince bir lif

çekip koparan... koparacakmış gibi yapan... acıtan..

kendine, kendi kendine yakalanmışlık durumu.

İçindeki gergin lifle kendine yakalanmışlık ve sonra...

Yine: Kopamadan. Çizilgenmiş ve çizgili olarak

kasılakalmış yüzünde yine bir duraksama. Sonra ağır

ağır geriye dönüş, kendi kendine varış suzula. Öldün,

dirilidin, kaygılı.

Sanki konulması söyle bir akıldan geçirilmiş çocuksu bir öpücük gibi yanaka yeri belli olan.

Böyleyken, pencere camı çatlağı gibi açıklanmış pek gereksiz görünen ve bir öylesine de sıkıntı basmış duran ve bakan gözlerde kirip kaçmışlık etkisi yapan, görmezden gelimne sıralamasında ilk sırayı almış.. almış ve bırakmamış olan. Bırakmaya da hiç niyeti yokmuş olan.

Sertlenmekten sakınan bir olgunlukla bakmaya çalıştığın kendi yüzün. Anlayış dolu bakışların senin kendine. Kendine borçlanmışlıkla dolu bakışların senin. Çeşitlenmiş, çoğalmış, artmış, ödenmez tortulaşmış borçların senin kendine.

Yüzünün solgunluğu da yakışır sana, -yalan mı! Her şeyi unutuyormuş olmak insanın yüzünde solgunluk yaparmış, öğrendin çoktan.

Unutmalarn farkına varılmasıyla içine düşülen kaygıların derinliğidir yüze vuran solgunluk. Artan. hep artan derinliği kaygıların: Kanı çekiliyormuş gibi oluyorsun işte ve yüze vuran solgunlukla gösteriyor sana kendini. Öyle göstermeyi seçiyor. Solgun.. ve öyle durgun kalıyorsun.

Gönülsüz bir günün ardından hepten gönülsüz.

Oturduğün yerde öyle arkani vererek geçmişe...

Gel de bunu unut önce: Unutamadığını.

Antikçağ'dan Freud'a, tımarhaneden modern tıbbı... Akıl hastalığının kültürel tarihi: *Uygarlık ve Delilik*

Uygarlık ve Delilik, Antikçağ'dan günümüze çeşitli kültürlerin görünüşte akıdışı ve delice davranışları yorumlamadaki farklı yaklaşımlarını irdeliyor, yazarlar, sanatçılar ve bestecilerin, deliliği bir ilham kaynağı olarak nasıl kullandıklarını örneklerle sergiliyor.

Psikiyatrinin seçkin tarihçilerinden Andrew Scull, kullandığı anlaşılır dil, mizahi unsurları dışında bırakmadan yakaladığı iğneleyici alıntılar ve merak uyandırıcı hikâyeleriyle, hepimizi sandığımızdan çok daha fazla ilgilendiren bir seyre davet ediyor.

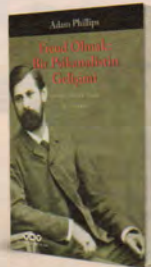
Uygarlık ve Delilik:
Akıl Hastalığının Kültürel Tarihi
Andrew Scull
Çeviren: Nurettin Elhüseyni
Tarih, 412 s.

YKY'DE YENİ KİTAPLAR...

Sappho'dan Sokrates'e
50 Hayat Hikâyesiyle
Antik Yunan Tarihi
David Stuttard
Çeviren: Erdem Gökyaran
Tarih, 288 s.

Freud Olmak:
Bir Psikanalistin Gelişimi
Adam Phillips
Çeviren: Şahika Tokel
Biyografi, 160 s.

HİPNOZ YAHUT NARKOZ

Oysa hastalanmış bir aynayı tedavi etmeyi ne çok isterdim.

Gece gökyüzü leylak rengini tuttu mu bırakmaz. Şehri bir kapak gibi kapatır; tüm binaları, sokakları, meydanları, parkları mor ile efatunun arasına bir çürük misali oturtur. Beyaz Geceler'in ihtişamlı hükmü Leylak Rengi Geceler'de yerini hiç karşı koymadan hüznü kıyısı olan bir endişeye bırakır. Aynı lisanla konuşan insanların kelimeleri örtüşmemeye, anlamlar farklılaşmaya, varlıklar şekil değiştirmeye başlar. Evet, her şey değişmeye birlikte başlar, ama bitiş zamanı yeteneklere bağlıdır. Ve bu yüzden biten şeylerin bitiş süreleri kesinlikle çıkışmaz. Alın yazısı işte; kimininki mükreple, kimininki kurşun kalemler, kimininki suyla, kimininki rüzgârla yazılmıştır. Alın yazısı pastır – kafatasındaki pas.

Yine bardayım. Tekim. Meyhanelere kalabalık, barlara yalnız giderim – bu kuralın işe yaradığına daima inanırım.

Yine biri oturuyor Amerikan barda yanımda; kaşta alkolle 'gel' dediyece artık, belli, birazdan beni fark edip konuşacak. Karşılarındaki raflarda dizili duran şişeler arkalarındaki aynayı ondan saklamaya çalışsalar da o bir boşluk yakalayıp yüzüne bakar.

-Doktorum ben, dedi aniden. İyi biri doktorum. Hastalarımın arasında asla bir ayna olmadı ne yazık ki.

Oysa hastalanmış bir aynayı tedavi etmeyi ne çok isterdim.

Gülümsedim. Cins adamlarla temasımı bir noktada engelleyip onları izlemeyi seçeli düş gücüm gelişmiş, alkolle daha az öder olmuştum. Beni yeteri kadar sarhoş ediyordu bunlar; uyuşturan bir akillar, darımadığın eden bir zekaları vardı. Yukarıdaki değil, içerideki gezegenlerden dünyaya inmişlerdi. Bana döndü:

-Hipnoz üstadım, dedi, hipnoz.

Anlamadan anlamış görünerek başımı salladım onaylamak için. Devam etti: -Geçen yıl muayenehaneme biri gelmişti. Saplantıları olduğunu düşünüyordu. Hipnoz müptelasıydı.

Bunun nasıl bir belaya yol açtığından yakınıyordu. Benden önce uzun yıllar gittiği doktoru sonunda hipnoza başvurunca alışkanlık yapmıştı hipnoz. Sallanan saate, sallanan her şey takılıp kalıyordu. Örneğin salıncakta sallanan bir çocuk görünce kilitlenip kalıyordu orada. Bir müzik dükkânının önünden geçerken gördüğü metronomda da benzeri yaşanmıştı; tam bir gün, TAM BİR GÜN vitrinin önünde metronomu seyretmişti. Derken internetten porno izlerken de aynı katatonik duruma yüzleşti; birleşme esnasındaki ritmik hareketler hipnozu tetikledi.

-Newton'un Sarkacı adlı şiirimi yazarken ben de böyle bir rahatsızlık hissetmiştim, dedim, iyileşti mi peki?

-Maalesef uzun süre uğramadım; izini kaybettim. Sonra ucu gazetelerin birinde tuhaf bir habere rastladım; hiç kıpırdamadan bir hafta sahilde oturdum, denizi seyreden birinden söz ediliyordu. Önce ilişki kuramadım, ama sonradan...

-O tarihlerde dolunay olduğunu yazan başka bir haber çarptı gözüme. Ayn çekim dönemiydi ve hastam medcezire yakalanmıştı. Medcezirin hipnozuna girmişti. Denize bakıyordu sürekli. Gelen suyun çekilmesi bitene kadar, birileri onu bulup kurtarana kadar yemeden içmeden orada kalmaya kararlardı. Hipnoz narkozu olablir mi bu sizce?

Hipnoz narkozu. İnsan yaşadıkça çarpıcı bilançolar yığılıyor önüne; temenni ile teselli karıştıyor aniden. Dilediğin şeyin birini avutacağını sanarak derinlik sarhoşluğuna kapılıyorsun ister istemez. Bir insan bir diğer insanın ümidi olamaz, olamıyor. Olmamalı da zaten belki. O zaman zavıf ile güçlü, soğukkanlı ile telaşlı, romantik ile gerçekçi ile karışır. Belirsizliğin adını koymamak, belirsizliğin varlığına insanın da ona itaat etmemek bir miktar daha uzatıyor hayatı sanki.

Hastanın şu an neler yaptığını düşünmeye çalıştım; kim bilir hipnozunu nelerde, nelerde arıyordu şimdi?

Kardeş = Kardaş = Karındaş = Aynı karından olan.

Ben de kelimeler arasında gidip gelirken oluşan metaforun hipnozunda sayılmaz mıydım? Bir kelimeden öteki kelimeye geçerken arada bıraktığımız boşluğu gördükçe başım dönmüyor muydu? Kelimeleri bitişirmek,

o boşlukları ortadan kaldırmak elbette baş dönmelerini kesecekti ama o zaman da konuşurken, yazarken, okurken her şey hızlanacaktı, her şey anlamsızlaşacaktı. Demek ki boşluk şarttı. Demek ki birleştirmek, kavuşturmak çözümsüzdü.

Bir kolyeye boncuk gibi dizilip kalacaktı; bütünleşmemiz tehlikeliydi.

-Bayağ' kafanı açtınız, teşekkürler, size bir içki ısmarlayayım, dedim doktora.

-Ben alkol kullanmıyorum, kendi getirdiğin şarapları içiyorum, sağ olun, dedi.

ŞARAPÇININ GENÇ BİR MÜPTEZEL OLARAK PORTRESİ

şarapçının genç bir müptezel olarak
portresi
seferberlikten sonra boşaltılmış mütevazı
bir ahırın
duvarını süsler
sevgiyle, otoriteye, devlete rağmen o
resim
ışkanlamakta birlikte tüm resmi törenlerde
kağbeden ve ısrarla kaybettğini reddeden
bütün babalarıyla küs uzatmalı
öğrencilerin
şişe içlerine akan gözyaşlarını izler

tam burada bir cenaze töreni
düzenlememiz lazım
tam burada alayımıza siyah smokin yakışır
ama ütülerde yazmaz smokinin ısı ayarı
annem ütileyemez, üzültür
-cenaze töreni kalsın-

içinden otoban geçen bütün biçimsiz
kasabaların
yol kenarlarına ekili muhatapsız dilekleri ve
iktidara meyyalli orta dereceli hayalleri var
oysa;
aldanıyorlar ve farkındalar
yalnızlar ve farkındalar
unutulmuşlar ve farkındalar
bakasana! sana da öyle gelmiyor mu
bütün üşenmişlikleri ve içi geçmişlikleriyle
sanki ikimizin hikayesini anlatıyorlar

KAVALIN NOTALARINDA GİZLİ BİR HİKÂYE

A kıymetli Taksim Meydanı'ndan
Gümüşsuyu'na doğru yürürseniz taksi-
dolmuşların geçince hemen sağda, saç
sakalına karışmış, baksızın dalgın, sokakların
karmasına ve kendi kaderine ısyen etmek
istercesine elindeki kavalı üfleyen bir adam
çarpar gözünüze. Yüzündeki kırışıklıklar ise biraz
detaylıca baktığınızda size hayatına dair ipuçları
verir. Şapkasının altına saklanmış deniz mavisi
gözleri de uçuş bucaksız okyanuslar kadar
yalnız olduğunu
hissettirir.

Semtin "Baba"
diye hitap ettiği, o
deniz mavisi gözlüğü
sahibi Hakkı Baba, eli
yıldır İstanbul sokaklarında yaşıyor. Benim Hakkı
Baba'yla tanışmam ise korna sesleri arasında
kulağıma ilişen ve gönlü sızımı titreten bir kaval
sesini takip etmemle gerçekleşiyor. Rahatsız
etmemek için yavaşça yanına kurulum
ama Hakkı Baba kavalını susturuyor ve bana
bir "merhaba" deme nezaketinde bulunuyor.
Üstünde yıllar öncesinden bir mutsuzluk var
Hakkı Baba'nın. Kavalı çatlatdığı için o gün her
zamankinden biraz daha mutsuz, o yüzden ertesi
gün muhabbet etmek için sözleşiyoruz ve beni
evine, Gezi Parkı'na, davet ediyor. Üstüne sinen
mutsuzluğun sebebini ise o gün anlıyorum.

Zonguldak'ın Ebeğözü Köyü'nde doğan Hakkı
Baba, 1977 yılında doğdu. Ne gelidiye başına 1977
yılında geldi, "İstanbul, uyuşturucu gibidir,
yabancılık yapar. Bir yandan has verir, bir yandan
yer bitirir siz," diyor hayranlık duyduğu İstanbul
için. Fakat bir o kadar da nefret ediyor bu
şehirden.

İstanbul yolculuğuya yine aynı yıl
yaşadığı uğursuzluklar silsilesiyle başlıyor.
Memleketten maden ocaklarında çalışan
Hakkı Baba, 1977 yılında yaşanan bir göçük
sonucu yedi arkadaş ile birlikte tek bir hafta yer
altında mahsur kalmış. O göçükten yalnızca üç
arkadaş sağ çıkabilmişler. Ardından patronların
tuttuğu yalancı şahitlerle birlikte yalan beyanda
bulunması istenince, "Ya bu şahitler beni yeri
ya da ben anlı," diyerek mücadele vermeye

Babanın ezeli kederi yaşadığı maden kazasından
hemen sonra kansına ve iki çocuğunu kaybettiği
trafik kazasından yadigar. Bu konuda pek fazla
konuşmak istemiyor, zira hemencecik dolan
gözlüğünü görünce ben de hiç üstelemiyorum.

Konuyu değiştirmek için "kaval çalmayı nasıl
öğrendiğini" soruyorum. "Ben aslında çobanım.
Kaval çalmayı koyunları güderken çok küçük
yaşta öğrendim," diyor. Hayat boyunca hiç okula
gitmemiş ve
bu yüzden
okuma-yazma
da öğrenememiş.
Okula gitmemesinin
sebebi ise babasının

"Hakkı, sen de okula gidersen kim güder bu
koyunları," demesinden kaynaklanıyor. Hakkı
Baba da alfabeye, yazıya, imdi yaşamını idam
ettirmesini ve hayata tutunabilmesini sağlayan
kavalıyla tanışıyor.
Yanına gittiğim gün birileri Hakkı Baba'nın
kalbini kırmış. "Her gün çay, sigara ısmarladığım
adama den bugün eli kuruş istediğim 'çok' dedi,
vermedi," diyor Hakkı Baba, bu duruma o
kadar bozulmuş ki o gün can kaval çalmak bile
istememiş. Elindeki para eksik kalınca elindeki
mevcut eli kuruşuyla simitçinin yolunu tutmuş.
"Tanımadığım simitçi bana 'Ooo Hakkı Baba,
buyur al tabi' dedi. Şok oldum," diyor ve ardından
kendisine ait şu dizeleri söylüyor, "Hayat burada
ekmekten bayat. Anlat çileni, doldursunlar fileni.
Anlatmazsan çileni doldurmazlar fileni evladım."

Hayal kurmak beni hasta ediyor

Hakkı Baba, unutmak isteyip de unutamadığı,
kaçmak isteyip de kaçamadığı anlarına karşı
üflüyor kavalını. Tabii aç karını doyurmak için
üş beş kuruş çorba parasını da ancak böyle
çıkartabiliyor. "Artık hayal kurmuyorum. Hayal
kurunca hastalanıyorum," diyor Hakkı Baba'nın
bir zamanlar yayalarının meltemine karşın
kavalının sesi, şimdiki İstanbul'un gürültüsünde
boğuluyor. Ancak o bundan hiç rahatsızlık
duymuyor çünkü memleketle yaşadığı acıların
sızınsı, bir tek İstanbul'un sokaklarında
yankılanan kavalının sesile bastırabiliyor. O,
hayata ve sokaklara kavalından çıkan melodilerle
göğün yanıyor.

Hayat burada ekmekten bayat. Anlat
çileni, doldursunlar fileni. Anlatmazsan
çileni doldurmazlar fileni.

Mehmet Ali & Akşamsefası

CÖPLERDEN SEMT ANALİZİ: BEŞİKTAŞ

2015 yılının 1 Mayıs günüyü. Cebimdeki son parayı bağladığım kamerayı kafama takıp Zincirlikuyu semalarından Beşiktaş'a doğru tek başıma yürümeye başladım. Derdim, böyle zamanlarda olup biteni asılsız haberler yüzünden yanlış bilenlere, sözle anlatamadığım gerçeği gösterebilme. Korteje dahil olmadan gittim. Yılın 364 günü polisin uğramadığı her sokakta bir ekiple karşılaşım ama kortejle yürümemenin avantajıyla yoluma devam ettim. Çok zaman kaybetmişim, yorulmuştum. İhlamurdere'deki arkadaşların evine uğradım. O gün o eve attığım adım sayesinde önce Önder Abay ile sonra Bavul'la tanıştım. Birbirinden farklı on beş kadar insan gerçeğin etrafında buluşma arzusuyla bir araya geldik. Altı aylık hazırlıklar ardından Bergen ahlamlazla başladığımız yolculuğa, ortak derdimiz olan "sokak" ile devam ediyoruz. Aradan bir yıl geçti. Bir yılda on iki semtin sokaklarında onlarca çöprü inceledim. Çoğu zaman sokaklar karantalı. Çöpler mikroplu ve kötü kokuyordu ama meselemize engel teşkil etmedi. Çünkü sokaklara tekinsiz sınırlı olarak, yaşadığı yerde "oturan"lardır. Yaşadığı yerden "semt" diye bahsedilen sokak de yuvaya dahil görünlerdir. Biz de böyle bildik sokak. Birinci yılın Çöplerden Semt Analizini yolculuğumuza başladığımız yerde yapmak istedim. Beşiktaş Çarşısı eşiğinde hayat kokan sokakların bir bir arşınlamaya başladım.

Uzun gecelerden kahvaltısız sabahlara

Beşiktaş günü yüzüne aşkıya misafiri bol olan bir yer. Sementin yerleşik nüfusa yönelik çalışabilmek için analizi çok toplama saatine yakın bir zamanda ve ara sokaklarda apartmanların yoğun bulunduğu bölgelerde yaptık. Beşiktaş'a dair söylenmesi gereken ilk şey semti bilinenlerin hatırlayacağı üzere eğlence seviyesi yüksek, uzun gecelerdir. Daha önce Balat ve Bebek'te gördüğümüz işk caddelerin kalabalığı Beşiktaş'ta da var ama buradaki en önemli fark sementin kendi sakinlerinin de bu eğlenceye dahil olması. Yani Balat ve Bebek'te işk caddelerin kalabalığı sementin asıl sakinlerinin yoğunluğuydu. Beşiktaş'ın her sokagında gün boyu canlılık var. Mahalle kültürünün başka türlü bir halini yaşıyoruz burada. Kültürün oluşumu üretimin ve tüketimin aynı mekanda yapılmasıyla ilgilidir. Beşiktaş'ta iş yapan aynı zamanda Beşiktaş sementinin bir sakini olarak kültürün ve iletişimin gelişmesi mümkün oluyor. Sementin evde kahvaltılıklarını bir hayli az. Bunun sebebi uzun geceler ve erken mesailer. Konteynırın alt kısımları sabah tüketicilerin delilini verir. Beşiktaş'ta hayat var.

Sokaklara tekinsiz sınırlı olarak, yaşadığı yerde "oturan"lardır. Yaşadığı yerden "semt" diye bahsedilen sokak de yuvaya dahil görünlerdir.

sabah kahvaltılarını börek, poğaça, pide ve çorba ile geçirtiliyor. Burada en çok tüketilen alkolsüz içecekler gazlı kuyu içecekler, ıthal meyve suyu, arayan (naneli) ve demleme çayı. İçeceklerin toplamına baktığımızda mevsim kullanılan da etkisiyle hararetin, ferahlama isteğinin yüksek düzeyde olduğunu söyleyebiliriz. Beşiktaş sakinleri hava karardıkdan sonra enerjilerini tüketkenler.

Uzun gecelerin sabahı ise kahveye muhtaç bırakıyor. Filtre kahve ve espresso kapsülleri sementin kahveyle ilişkisini ortaya koyuyor. Çok çeşitli restoranların bulunduğu semtte akşam öğünü evlere servis yemekler ile tüketiliyor. İşkembe çorbası, noodle, kebab ve pizza bu alanda başı çekiyor. Akşam yemeği sonrası sütlu tatlılar - özellikle sütlaç - ile sonlanıyor. Sement hazır yemeklere bağımlı yaşamın faturasını mide ve şeker hastalıkları ile ödeyebiliyor. Alkol tüketiminde biranın neredeyse her çeşidine rastlamak mümkün. Tıpkı kahve seçiminde olduğu gibi birak konusunda da farklı tercihler sementin genel olarak tecrübesini ortaya koyuyor. Her yığıdın bir yoğun yığılı olduğu gibi her Beşiktaşlının da bir birliği var.

İletişimin anahtarı: Ağzı bakımı

Kozmetik ve kişisel bakım konusunda Beşiktaş çöpleri bir panayır kıvamında. Sementte diş ve cilt bakımı önemli veriliyor. Sigara içenlere özel ve anında beyazlık yapı eden diş macunları çok sayıda sigara paketi içinde elime geçmesiyle temiz bir sağlama yapa imkânı

eklenince semt sakinlerinin ağız konusunu çözme gayretini gördüm. Bu gayret insanların birbirleriyle sıkça yüz yüze iletişim kurduğu bir yaşamın kanıtı. Başka türlü de bir mahalle kültüründen bahsetmek mümkün olmazdı. İletişimin yoğunluğu her zaman olumlu bir yaşamın izi değildir. Sementin sakinleri genitilim arada yaşıyor olsa gerek ki çok sayıca kas gevşetici özelliği olan ilaç ambalajına rastladım.

Sementin kadınları güzelliği ve bakım konusuna ortalama üstü bir bütçe ayırıyor. Saç boyalarında tercih edilen koyu tonlara iç çamaşırlarında da rastlamak mümkün. Koyu iç çamaşır tercihi ve yeni nesil ağda araçları cinsel yaşama verilen öneme de işaret ediyor. Yeni nesil ürünlerden bahsetmişken cinsel güç artırıcı çkotalar, kahveler de erkeklerin cinsel yaşam konusunda hassasiyetlerinin göstergesi. Sementin en çok okunan gazeteleri Hürriyet ve Sözcü. Bu da politik düşünüşün bir yansıması oluyor. Özellikle kedi maması kutularına çokça rastladığım sement sokaklar su ve mama kaplarıyla dolu. Hayvanlar evde de sokakta da olsa sementin yaşamına dahil olarak yaşayabildiğini görmek ülkemizde az rastlanan bir durum.

Genel olarak Beşiktaş'ın kıyı şeridinden yer alan birçok İstanbul sementine benzer nitelikler taşıdığı ortada. Sement komşu bir semte yaşamının faydası da zararından fazla. Beşiktaş çöpleri sokakları nefes alıyor sanki. Günün sonunda semte dair söyleyecek en doğru şey iyisiyle kötüsüyle yaşamın her anında bir hayat var.

"HENÜZ NE OLDUĞUNU BİLMESEK DE KATİLLER BİR MESAJ VERİYOR BİZE."

Görkemli bir cinayetti bu. Kurbanın profesyonelce öldürülmüş olması, olay yerinde oluşturulan mizansen, katilin ya da katillerin bu işte oldukça usta olduğunu gösteriyordu.

Savcı Mümtaz geldiğinde seyrek gölgeli söğüt ağacının altında otuyordum. Başucumda dikilen Ali, mahallede hiç kimsenin dikkat çeken bir olayla karşılaşmadığını, hiç kimsenin şüpheli birini görmediğini anlatıyordu. Az ötemizde Olay Yeri İnceleme ekibi işlerini bitirmiş, malzemelerini toplamaya başlamıştı. Ama bizim hamarat Zeynep, hâlâ kum havuzunda gözden kaçan bir iz, kuyru köşeye sıkışmış bir delil bulmaya çalışıyordu. Bana gelince, güya Ali'nin anlatıklarını dinliyordum, ama aklım, bu cinayetin kızılma bir alakası olabilir sorusuna cevap arıyordum. Bir rastlantı mıydı, yoksa katilin başka bir amacı mı vardı? Eğer rastlantıysa mesele yoktu, ama kurban bilinçli olarak seçilmişti. Aysun'un bebeğinin bir benzeri özellikle cesedin yanına bırakıldıysa, bana bir mesaj veriliyordu demektir. Ama o zaman da başka bir şaşıklık belliyordu, katil bu davayla benim ilgilenmediğini nereden bilecekti? Cinayet masasındaki tek başkımız ben değildim ki, eğer olay yerine bizzat Ali gelmeseydi, dosya başka bir arkadaşım üzerine de kalabilirdi. Öte yandan bu kadar rastlantının bir araya gelmesi hakikaten garip karşıtırdı. İşte zihnim bu sorularla meşgulken geldi Savcı Mümtaz cinayet mahalline.

"Günaydın arkadaşlar," dedi düzgün dişlerini göstererek. Bej rengi keten elbisesinin içine giydiği buz mavisi gömleğiyle her zamanki gibi sıkı; güneşten hafifçe yanmış teni, kumral yüzüne renk katmış, elaya çalan yeşil gözlerinin cazibesi ortaya çıkmıştı.

"Oo Başkoserim, sizde mi buradasınız?"

Evet, sonunda ben de fark etti işte.

"Demek siz bakıyorsunuz bu dosyaya. Ne güzel demek birlikte çalışacağız yine. Günaydın, günaydın size de..."

Tıpkı bizim Ali gibi sıcaktan hiç etkilenmemiş görünüyor; bir güreşçinin andırın iri bedeni çevik, sesi dinçti. Ayağa kalktım hemen.

"Günaydın, günaydın Sayın Savcım," diyerek elini

sıkıtm. Amir memur gibi değil, iki dost gibi ağır adımlarla, kuşluk vakti güneşinin cayır cayır yaktığı kum havuzuna yaklaştık.

"Evet, Sayın Savcım, kurban orada işte."

Mümtaz sözlerinin devamını beklemeden, cesedi incelemek için havuza inmişti bile, kenardaki çakıntının üzerine tünerecek anlatmayı sürdürdüm.

"Gördüğünüz gibi ensesinden tek kurşula vurulmuş... Kurbanın bayıltılarak otposidildiğini düşünüyoruz. Nasıl bayıltıldığını otposidildiğini sonra anlarsınız. Katiller en az iki kişi olmalı... Tek kişinin yapma ihtimali imkânsız değil ama oldukça zayıf." Bunları anlatırken emin olmadığım bir konu vardı; cinayetin kızılma ilgili olabileceğini Mümtaz'a söylemeli miydim, yoksa kendime mi saklamalıydım. Dürüst olmak gerekirse, bu davayla ben bakmak istiyordum; evet, tuhaf bir şekilde ilgimi çekmişti bu cinayet. Muhtemelen kızılma bağlantısı olabileceğini düşündüğümde, ama itiraf etmiyelim ki başka bir nedeni daha vardı. Görkemli bir cinayetti bu. Kurbanın profesyonelce öldürülmüş olması, olay yerinde oluşturulan mizansen, katilin ya da katillerin bu işte oldukça usta olduğunu gösteriyordu.

Mesleki bir önsayıyla bu cinayeti bir tür meydan okuma olarak görüyör, bu cüretkar, adete küstahça davranan adamları yakalamak istiyordum. Öte yandan bu olay gerçekten de kişisel bir meseleyse, benim ilgilenmem doğru olmayabilirdi. O yüzden Mümtaz'a, maktulün kızılma hediye ettiği bebekten söz etmem gerekirdi. Etik olan buydu, fakat bir yandan zihnimi kuralıyan merak, bir yandan dosyanın benden alınma ihtimali bu açklamayı yapmaktan alıkoymuyordu. İşin tuhafı, konuyla alakalı olarak Şefik'in, Zeynep'in ve Ali'nin de tek söz etmemesiydi. Ki, Zeynep, yakışıklı savcıya cinayette ilgili düşüncelerini ayrıntılarıyla açklamakta hiçbir sakınca görmüyordu. Öyle ki, kriminoloğumuzun bu hevesi, Ali'nin hafiften bir kısıpçılık krizine girmesine bile neden olmuştu. Şefik de Zeynep'ten

da, cesedin nasıl taşınmış olacağına dair her ihtimali sayıp dökmüştü tek tek. Ama hiçbirini ne cesedin yanına bırakılan bebekle kızım arasındaki bağlantıdan, ne de benim maktulü tanıdığımından bahsetmişti. Aramızda bu konuyu hiç konuşmasak da kararı bana bırakmışlardı.

Zihnimdeki bu sessiz fırtınadan habersiz olan genç savcı büyük bir dikkatle kum havuzunu incelemeyi sürdürüyordu. Mümtaz'ı tanıdım, birkaç davada birlikte çalışmıştık: İşine sıkı sıkıya bağlı, son zamanlarda pek rastlanmayan düzgün kanun adamlarından biriydi. Ama ne yalan söyleyeyim, bu boğucu sıcağın altında, cinayet yerini böyle pür dikkat incelemesinin ben bile biraz aşırı bulmuştum. Bir ara bakışları maktule kilitlendi; sanki az sonra gözlerini açacak ve kendisini öldürenlerin kimliğini söyleyecekmış gibi kurbanın suratına bakmaya başladı. Dayanamayıp sordum:

"Tanıyor muydunuz yoksa?"

Dalgınlığından sıyrılır gibi oldu.

"Ne! Ne dediniz Başkoserim?"

Kurbanı gösterdim.

"Adam, çocuk tacizcisiydi, önce görmüş müydünüz?"

Omuzlarını silktili.

"Yok, yok Başkoserim, nereden tanıyayım?"

"Adam, çocuk tacizcisiydi, belki dosyası size gelmişti."

Hayrette söylendi:

"Öyle miymiş? Çocuk tacizcisi mi?"

"Öyle," diye mırıldandım içim çekerek. "Benim kızılma da tacizde bulunmuştu."

Evet, sonunda itiraf etmişim işte. Zaten nereye kadar saklayabilirdim ki bu bilgiyi. İyi de oldu, rahatladım ama Mümtaz'ın bir kadını kadın güzel gözleri yerinden fırlayacakmış gibi şaşkınlıkla açıldı.

"Ne diyorunuz Başkoserim! Sizin kızılma mı?"

Usluca başımsı salladım.

"Evet benim kızılma, yıllar önce..."

Yüzümün kaybetmeden önce...

Dahası da var, maktul şu pembe bebeğin benzerini hediye etmişti kızına."

Gözlerindeki şaşkınlık büyüdü, alt çenesi aşağıya düşecek gibi oldu, hatta aralanan dudakların arasından beyaz dişleri görünmeye başladı, ama kendini çabuk toparladı. Önemli bir sorunun cevabını arıyormuş gibi bir süre daha süzdü artık sıcakta yavaştan şişmeye başlayan cesedi. Fakat aradığı yanıtı bulamamış olacak ki, yeniden bana dikti gözlerini.

"Peki ne diyorsunuz bu işe?

Bütün bunların manası ne?"

Aslında hiç sakin değildim, ama soğukkanlı görünmeye çalışarak kollarımı göğsüme kavuşturup, tahmin yürütmeye başladım.

"Muhtemelen kızı ya da yakını taciz edilen biri yapt bu işi diyebilirdim. O duyguyu ben de yaşadım çünkü. Allah kimsenin başına vermesin, insan çıldırarak gibi oluyor. Gözünüz hiçbir şey görmüyor. O kör öfkeyle, tacizciyi öldürebilirsiniz." Elimle kurbanı işaret ettim. "Ama bu olayda öfke yok. Tutku yok, kimse çalınca hareket etmemiş. Ceset delik deyiş değil, tek kurşunla bitirmişler adamın işini. Sakin, akıllı ve ustaca..." Yeniden savcıya döndüm. "Hatta mesaj da bırakmışlar. Evet, kurbanın bu park, enseye tek kurşun, pembe giysili bebek. Şüphesiz, hepsinin bir anlamı var. Evet, henüz ne olduğunu bilmemek de katiller bir mesaj veriyor bize."

"Ne olduğu belli değil mi Başkomiserim?" Aliydi sözümü kesen. "Siz devlet olarak tacizcileri engelleyemiyorsunuz, o yüzden bu işi biz yaptık diyor adamlar."

Mümtaz göz ucuyla şöyle bir baktı yardımcıma, ama pek umursamadı sözlerini.

"Peki, bu olayın sizinle alakası ne Başkomiserim?" diye sordu alında biriken ter tanelerini, cebinden çıkardığı mendille silerken. "Neden sizi karıştırıyorlar bu olaya?"

Ciddiye alınmayan Ali'nin canı sıkılmıştı, benim yerine o cevap verecekti ki, Zeynep ikimizden de erkendavrandı.

"Belki de alakası yoktur. Belki de sadece rastlantıdır. Tacizci, aynı bebeği başka bir kızı da hediye etmiş olabilir. Belki de adamın takıntısı pembe giysili barbi bebeklerdir. Tacize uğrayan kızın babası adamı öldürmüş ve bebeği de yanına bırakmıştır."

Mümtaz sakinleşmişti, ama renkli gözlerindeki soru işaretleri kaybolmuyordu bir türlü; o da bizim gibi resmin tümünü görmeye çalışıyor ama eksik parçaları yerine oturtamıyordu.

"Olabilir," diye söylendi nihayet. "Olabilir Zeynep."

Hanım, ananız yakında." Bakışları yeniden kum havuzuna kaydı. "Ensedən sıkılan tek kurşun, cinayet mahalli olarak seçilen bir çocuk parkı, pembe giysili bir bebek..." diye tekrarlardı sözlerini. "Haklısınız Başkomiserim, bütün bunlar bize bir hikâye anlatıyor... Henüz tümünü bilmediğimiz bir hikâye. Umarım bir ayın değildir..." Derinden bir iç geçirdi. "Evet, bir seri katil vakasına benziyor bu iş."

Umarım yanılıyordum, umarım arkası gelmez ama soruşturmayı bu yönde derinleştirmekte fayda var." Bir an sustu, sonra güven dolu bir gülümsemeyle bana baktı. "Endişeniz olmasın, bu olayın sizinle bağlantısı olsa da olmasa da bu davada birlikteyiz. Başkomiser Nevzat'la çalışma fırsatını kaçıracak değilim."

**Bütün bunlar bize bir hikâye anlatıyor...
Henüz tümünü bilmediğimiz bir hikâye.**

İllustrasyon: Tyya Eleni

AÇIK KALMIŞ ÜZERİMİZE SIÇRAYACAK

defteri kapat
hadi
beni eski çağlardan
birine gönderelim

çağı atla pencereyi ört kalabalığı karart

sobanın yanı gardrop
sobanın üstü ocak
sobanın önü ev
sobanın ardı sığınak
iş bu şiir yaz günü sobadan konuşacak

defteri kapat
hadi
beni eski kadınlardan
birine önerelim

mantarı ye sigarayı iç seksi atlat

halının üstü hayat
halının altı çocukluk
halının yanı soğuk
halının ardı sokak
çayır çimen sırt üstü iş bu şiir
sabah karşı halıdan konuşacak

defteri kapat
hadi
beni eski ustalardan
birine dinletelim

gölgeni tüket gövdeni sıyr kendini parlat

masanın üstü hasat
masanın önü otur
masanın yanı anlat
masanın altı heyhat
akşamüstü ardıç dibi iş bu şiir
masadan konuşacak

defteri kapat
hadi
beni eski hayvanlardan
birine çevirelim

UZUN MALTEPE

Davut'un gerdanına uzanan kızıl sakalını, çelimsiz bedenini saran kurşuni cübbesini, elinden hiç yadigarımadığı 99'luk namaz tespihini ve parmağına sıkıştırdığı Uzun Maltepe'yi görünce çok yadigarımadık. Biz her ne kadar, "Tanrı Dağı kadar Türk ve Hira Dağı kadar Müslüman" olsak da, olduğumuzu iddia etmek de, Rize Ülkü Ocağı'ndan ilk kez bir arkadaşımız tarikat ehli olmuştu. Davut, Nakşibendilik'in "Menzil" koluna katılmıştı. Laf arasında Alparslan Türkeş'i kast ederek, "Başbuğ da Nakşî'dir" demişti. Sanırım Arif ve ben, inanmıştık.

Daha on beş yaşımızda beş vakit namaza başladık. Abdestsiz gezmeyor; "göz zinasına" yenik düşmemek için sokakta yürürken başımızı öne eğiyorduk.

**Menzil bana, Tanrı
Dağı'ndan daha uzaktı.**

Bol sigaralı ve bol dualı sohbetlerin sonunda Davut, bizleri tarikata katılmaya ikna etti. Davut'a göre, tarikatın merkezi olan Adıyaman'ın Menzil köyü, cennetin güzergahı üzerindeydi. Menzil'e sarhoş giren, köyden evliya ayrılırdı. Biz usul gereği, Menzil Şeyhi'nin el verdiği bir hocanın huzurunda "tövbe" edecektik.

Bir perşembe akşamı Sarıbaş Camisi'nin altında mahzeni andıran genişçe odaya indirmede, tanıdığım onlarca esnafın "hatme" adı verilen zikir için geldiğini gördüm. Hatmeden önce ben, hocanın önünde diz çöküp eline tutundum. Çevremizde "sofiler" halk alarınıydı. Sofilerin maşallahlı övgüleri eşliğinde tövbe verip tarikata girdim. Artık sofi olmuştum.

Hatmeden sonra Davut, bana kurşun kalemle notlar düşürmüştü bir kâğıt verdi. Kâğıta yazılana göre, eve gider gitmez gusül abdesti alacak, abdest aldıktan sonra kimseyle konuşmayacak, yatısı namazını kılacak ve namaz bitiminde "rabita" edecektim. Rabita, gözlerini kapatarak şeyhi düşünmekti. Davut cebinden çıkardığı bir fotoğrafı bana vermiş; "İşte bu kişi, şeyh efendimiz" demişti. Fotoğraftaki kişi kara sakallı ve neydi emsirdi. İtiraf etmiyelim ki, rabitada

"Esağfurullah!" diyerek, gözlerimi sımsıkı yumduysam da olmadı. Bana Türkçe kadar heyecan vermiyordu, şeyh efendi.

Sonraki perşembe akşamı Sarıbaş Camisi'ndeki hatmeye kabul edildim. Hocanın çevresindeki halkaya katılıp diz çöktüm. Işıklar kapatıldı. Odadaki zifiri karanlık yetmezmiş gibi, "Gözlerinizi yumun!" denildi; yumduk. Avuçlarımızı açtık, içine birkaç misket kondu. Hoca dua ederken, avuçlarımızdaki misketi çevirmektedir. Zikir başlamıştı. Yanımdaki yaşlı sofinin cezbe gelip "Allah!" diye bağırıp yere yığıldığı an, korkudan titremeye başladım. Utanmasam bırakıp kaçacaktım. Zikir ilerledikçe

hararet artıyor, ter kokusu yayılıyor, sofilerin çılgınları yükseliyordu. Ağlayanlar, titreyenler, kendinden geçenler, düşüp bayılanlar, ayılıp bir daha bayılanlar...

Ramazan'a denk gelen bir akşam sofilerle bir camide iftarda buluştuk. Yere serilen gazete kâğıtları üzerine koca tencerelerde çorba getirildi. Tabak yoktu. Sofiler aynı tencereden yiyecekti. Peygamberin sünneti gereği, ekmeğin parçaları sağ elin üç parmağı arasına sıkıştırılacak ve tabaktan lokmalara alınacaktı. Yaşlılarla aynı tencereden yemek yemeyi kaldıramadım. Kaldı ki ben solaktım. Sağ elle yemek yiyemeyiz. İftar sofrasından aç kalktım.

Sofilikten sonra hayatımdaki bir diğer değişiklik, şeyh öyle tercih ediyor diye, Uzun Maltepe sigarası içmeye başlamam oldu. Uzun Maltepe, sigara değil, adeta kâğıda sarılmış tütün çöpiydi. Öksürüğe boğuyordu; bıraktığı koku, ancak yikanınca çıkıyordu.

Üç ay sonra Uzun Maltepe ile birlikte, acemisi olduğum, hiç ısınmadığım sofililiği de bıraktım.

Menzil bana, Tanrı Dağı'ndan daha uzaktı. Davut da Ülkü Ocağı'ndan ayrılıp "Alperen" oldu.

Selamı sabahı kestik. Sonra, ben... Bir daha hiçbir zaman Uzun Maltepe içmedim.

O GEMİ BİR GÜN GELECEK!

Benim hâlâ umudum var, o gemiyi beklemeye devam edeceğimize, iyi şeylerin olacağına ve hak edilen her hayalin gerçekleşebileceğine.

Dört yıl önce Burak Aksak ve Onur Ünlü'yle bir karakter oluşturduk. Hepimizin hayal ettiği, ama aslında hiçbirimizin hayal edemeyeceği kadar iyi, yaraları ve kırınımları olmasına rağmen son derece umutlu bir adam çıktı ortaya. Çünkü biz de umut ediyorduk, umut ettiğimiz için öyle bir iş, öyle bir karakter çıktı. Umut eden insanlar da bu karakteri hemen sevdi ve benimsedi.

Aslında süper güçleri olan biri değil! İsmail Abi. Günümüzde bu kadar sevecek ve inanarak beklemek imkânsız görünüyor hepimiz için, biliyorum. İsmail Abi sadece seviyor, bekliyor ve umut ediyor. Ama bir yandan da gördüm ki hepimiz için imkânsız görünen özelliklere sahip bu karaktere hemen inanabilecek ve onu sahiplenebilecek kadar da umutluysuz aslında.

"O gemi belki gelecek belki de gelmeyecek, önemli olan beklemek"

Umut nedir ki? Benim için nedir, İsmail Abi için nedir, sizin için nedir?

Bence hayal kurmak gibi bir şey, hani o an gerçek olmayan ve daha sonra gerçek olup olmama ihtimalini bilmediğimiz hayaller var ya... İşte umut, bütün hayallerimizin arkasında sığındığımız bir parlak ışık. Bazen kırılabilir, bazen yitirilebilir ama o kadar güçlü bir ışık ki, ne olursa olsun hayallerinizi aydınlatmaya devam eder. Çünkü umudunuzu yitirdiğiniz gün, yitirmemeyi umut etmeye başlayacaksınız. İsmail Abi de umudunu karşısına alır ve ona "Bekliyorum," derdi. "Her şeyi bekliyorum." O gemi belki gelecek belki de gelmeyecek, önemli olan beklemek. Geleceğine inanmak, bunu umut etmek. Bir şeyi umut ederken her zaman elde edemeyebiliriz, yani hemen karşımıza çıkmayabilir ama yine de içimizde taşıdığımız her umut yaşadığımız anlamına geliyor. İsmail Abi, o gemiyi beklediği sürece yaşamaya devam edecek.

"Gerçekleşen hayalimin kanıtı, ellerimin arasındaydı"

Hayal kurmaya başladığımda her çocuk gibi önce bir bisiklet hayal ettim ben de; sonra bir akvaryum ve bunlar gibi birçok şey. Hepsini zamanla gerçekleştiriyordum ama gerçekleştiren ben değilim. Ailem gerçekleştiriyordu bu hayallerimi. Kendi adıma gerçek hayaller kurmaya başladığımda ise bunları gerçekleştirecek olan kişinin ben olduğumu fark ettim. Bugünümü hayal etmişim hep...

Öğrenciyken bir gün hocam, ustam bu işi yapmama en büyük katkısı sağlayan kişi İslî Kasapoğlu, oktolda oynayacağımız bir oyunun afişi için en büyük hayalimizi yazmamızı istemişti. En büyük hayalim genç bir ekleme kumpanya kurmak ve oyunlar oynayarak dünyayı gezmekti, ben de bunu yazmıştım. Ve o broşür yıllar sonra karşımıza çıktığında Semaver Kumpanya'nın beşinci yılıydı ve benim bu hayalim gerçekleşmişti. Gerçekleşen hayalimin kanıtı, ellerimin arasındaydı. Bu galiba yüzleşebileceğim en güzel gerçektir. Hayalini kurdum

O gemi belki gelecek belki de gelmeyecek, önemli olan beklemek.

Seyircilerimden bir kişiye bile oyundan çıktktan sonra bu umudu aşılayabiliyordum ya da ona iyi gelecek bir fikri sunabiliyordum devam etmem gerekiyor demektir. Bana çocukken insanların hayatına ince ince dokunabileceğimi, onlara kendilerini iyi hissettirebileceğimi söyledilerdi inanmazdım. Çünkü dünyanın en büyük mutluluğu bu.

"Tiyatro taraftır"

Tiyatro bir taraf tutmak değildir, zaten kendi bir taraftır. Bu taraflarda daha güzel günler umut ediyorum. Kumpanyayla daha güzel oyunlar umut ediyorum. Hayallerimin ve hayallerinizin gerçekleşeceğini umut ediyorum. O gemiyi her gün aynı heyecanla bekleyebileceğimizi umut ediyorum...

"Güzel günler bizi bekler evvallah dersin geçer gider."

Güzel günler bizi bekler evvallah dersin olur biter."

noktada durabilir ve hatta o noktadan ilerleyebiliriz olmak. Hayal kurmak imkânsız istemek değil, senden başka herkese imkânsız görüneni yürüyör olmak. Adım adımı, emek harcayarak harcayarak... Eğer istediğinizi, umut ettiğiniz şeyler gerçekten iyi şeyler ise gerçekleştirebilecek bir güç olduğuna inanıyorum. Bu belki de senin farkına varmadığın kendi gücün.

"Ben umut ettiğimde iyi hissediyorum, bu şekilde ayakta durabiliyorum"

Bir oyun oynuyorum ve insanlar bu oyunu izlemeye geliyor. O an seyirciyle aynı anı, aynı ortamı, aynı sıcaklığı ya da aynı soğluğu paylaşıyorum. Benim onlara hayatlarına dokunabileceğim bir şeyler anlatmam gerekiyor. Ben umut ettiğimde iyi hissediyorum,

OROSPU

O kadın memleketine döndü mü, pansiyonda istediği odayı, pavyonda istediği müşteriyi aldı mı, kaşesini istediği rakama yükseltti mi ya da bir köşede tecavüze uğrayıp bıçaklandı mı bilmiyoruz.

Rakı şişeleri boşaldıktan sonra, sabah ezanından önce. Kasaba için çorba vakti. Caddede bir dinginlik. Sanki çocuklar uyanmasın diye herkes frısladarak konuşuyor.

Çığlık çığığa bir kadın sesi.

"Hayır! Bırak beni! Gelmeyorum... Bırak beni, burada kalacağım!"

Sesi tanıdık geliyor. Biz daha dükkânı kapatmamışız. "Koş," diye bağırıyorum sevgili. Sadece adamla kavga etmiyor, yükselen sesine birileri gelir umuduyla yardım istiyor sanki.

"Rahat bırak beni... Gitt buradan!"

Tanıdık değil. Bir kadın. Çorbacının sigara üzerine sigara yakan sarhoşlar için kaldırıma attığı masalardan birinin köşesinde, apartman topuklu ayakkabılarının üzerinde yalpalayarak elindeki yanık ekmeği kokoreç sokak köpeklerine paylaşmaya çalışıyor. Ne olduğunu anlamak için pusuda bekliyoruz. Bir adam. Kadını kolundan çekştirerek masanın önünde duraklamış arabaya bindirmeye uğraşıyor.

Masalarda oturanlar kafalarını çorbalarına gömerken ayakta duranlar iki adım geri çekilmiş. Birinin müdahale etmesi lazım.

"Bırak kadını..."

"Size ne oluyor be? Onu ben işletiyorum. Nereye istersem oraya gelir. Gidin, kendi işinize bakın!"

Adam gözlerimin içine her an her deliliği yapabilecek gibi bakarak üstümüze yürürken "Onu ben işletiyorum" cümlesi beynimde yankılanıyor. Tam o esnada çorbacının önüne bir ekip otosu yanaşınca ortalık yeniden süt liman. Kadın gitmek istemediğini bu sefer otoritelere beyan edip poposunu zar zor kapatan eteğini çekştirerek masasına geri dönüyor, adam sessizce mekânı terk ediyor.

"İki tane yarım ekmeği kokoreç getirir misiniz?"

Sadece adam değil tüm kasaba kadını terk etmiş gibi. Sanki sesini bizden başka kimse duymuyor. Çorbacının yeni yetme garsonu bile gözlerini kadının çıplak bacaklarından kaçırıp çalışarak kendi işine bakıyor.

"İki yanık kokoreç lütfen... Param var!"

O gece için tüm raklar ağızda zehir zıklım gidip yanına otururorum.

"Hadi ablacığım, bana bir mercimek getir. İki tane de yarım kokoreç."

Aynı caddenin esnafıyız. Garson beni duymazlıktan gelmiyor. Bir yandan "dişi" kartımı ortaya koyarak cinsiyetle kadına bir güven ortamı sağlamaya çalışıyorum.

"Gerçek dost

"Gerçek dost bunlar be abla. Ben köpekleri insanlardan daha çok seviyorum."

Kadına dönüp "Senin bende eşyan falan yok.

Siktir git nereye gideceksen..." derken bir yandan sevgili. "O bir yere gidecek, bana döner ama ben yarın senin dükkânını dağıtacağım, hazırlan," diye tehditler savurmaya başlıyor. Zamanında "üçüncü sayfa haberi" dedikleri, şimdilerde manşetlerden düşmesin cinnet ve cinayet haberleri beynimde uğruyor.

Adamı yeniden uzaklaştırıyoruz. Kadına çaresiz. Telefonu sarj yok. Eşyalarının nerede olduğunu bilmiyor. Üzerindeki sahne kostümünden rahatsız. Kimseyi tanımadığı sokaklarda yapayalnız...

Yapacak bir şey yok. Kadını birlikte eve gidiyoruz. Üzerini değiştirirken tekrar tekrar "Söz ama abla, geri vereceğim kıyafetlerini" diyor. Bir yanda telefonu sarj oluyor. Mesai arkadaşlarından ikisi telefonu suratına kapatıyor, üçüncüsü pansiyonun adını veriyor.

emniyete gidiyoruz. Yanımıza iki polis alıp kadının eşyalarını kurtaracağız. Aslında yapabileceğimiz çok bir şey yok sadece sağ salım otobüse binene kadar yalnız kalmasını diye uğraşyoruz. Sokak köpekleri tok midederinin minnetini göstermek için önümüzde eskortluk yapıyor.

Emniyete vardığımızda adam kendinden emin bizi bahçe kapısında bekliyor. Kadını kolundan tuttuğu gibi sürüklemeye başlıyor. Bağırıyorum.
"Yetişin! Kadını götürüyor..."

Bir telaş. Koşturmaca. Kovalamaca. Adamları kadını yakaladığımızda, kadın arkasını dönüp benim gözlerime bakarak polislere gülmüştür.
"Sorum nedir memur bey? Biz eve gidiyoruz."

"Hayır ya!" diyorum. Naif bir telaşa son iki saatir yaşadıklarımı anlatarak hala kadını kurtarmaya çalışıyorum. Polis hepimizi emniyete getiriyor. Kimlikler isteniyor. Kadının üzerinde kimliği yok. Derken bir yaygara kopuyor ki...
"Bunların ikisi beni zorla eve kapattı. Kimliğimi çaldılar memur bey!"

O anda yaşadığım duygunun kelimesini bulamıyorum. Taze etmek ve simit kokusu kasaba sokaklarına yayılırken kadının ağzından duyduğum son cümle...
"Alın şu köpekleri üzerimden! Bu hayvanlar parçalayacak beni."

İki polisle birlikte eve dönüyoruz. Polislerden biri, "Gir eve bak bakalım, kimliği orada mı?" diyor.

Polisi kolundan tutmuşum "Hayır!" diyorum, "Eve siz bakacaksınız. Ben böyle bir itham altında kalamam". Polis soğukkanlı "Kadının ne mal olduğu belli abla. Biz sizi biliyoruz. Ama bir daha bizim işimize de karşmayın. Bu onların kendi aralarındaki pazarlık oyunu... İyilik yaptığınızı sanırsınız sizin başınız belaya girer."

Polisler geri dönüyor, biz eve giriyoruz. Sevgilim "Hadi yatalım, sabah oldu," diyor. "Yok, sen bana bir rakı koy," diyorum. Sanlı tüm bunları yaşayan bir dediği gibi tekrar tekrar olanları birbirimize anlatıyoruz. Kızgınlıkla şaşkınlık arasında bir yerde hala yaşadığım duygunun kelimesini ararken bir anda dudaklarımdan çıkıyor.
"Orospu... Nasıl da sattı bizi iki dakikada. Bizi bırak, köpekleri bile sattı."

Ertesi gün kasabada tüm sokaklar, geceki vukuatımı konuşuyor.

"Siz iyi insanlarsınız. Ama gerçek hayat başka... Eh, bu da size ders olsun! Daha da bu kadınlara yardım etmeye kalkmazsınız!"

O kadın memleketine döndü mü, pansiyonda istediği odayı, pavyonda istediği müşteriyi aldı mı, kaşesini istediği rakama yükseltti mi ya da bir köşede tecavüz uğrayıp bıçaklandı mı bilmiyoruz. Sabah kahvaltilerini içerken sevgilimle birbirimizin gözlerine dalmışız, boş bakıyoruz.
"Yok ya! Bu gece aynıysa biz yine aynıysa yavaş."

Mehmet Ali & Akşamsefası

HUKUK VE SİYASET

Napolyon sürgüne gönderildiği adada, Paris'ten haber almaya pek meraklıymış. Sık sık eskidamlarıyla buluşur, Paris'teki

yönetim hakkında sorular sorarmış:

"Maliye nasıl gidiyor?"

"Kötü!"

"Peki savunma?"

"İyi değil!"

"Adalet!"

"Fena değil. En iyi işleyen kurum ol!"

Bu cevaplar üzerine Napolyon'un susması. Uzun bir süre Paris'ten gelen ziyaretçilerle konuşmalar böyle devam etmiş ama bir gün, gelenler kadının de bozulmaya başladığını söylemişler.

"Üzgünüz ama yargı da elden gidiyor!" demişler.

Bunun üzerine Napolyon; "Çizmelerini getirin!"

"Kurumlar bozulup, sonra zamanla

düzelebilir ama adalet her şeyin temelidir.

O bozuldu mu işler vahim demektir."

Söyleni midir değil midir,

bilmem ama hukukçular

Napolyon'a ilgili bu

hikâyeyi çok sever, sık

sık anlatırlar. Ne var ki

anekdotun anlatmak

istediği şey çok doğru: Adalet,

insan toplumlarının bir arada

yaşayabilmesi için hava kadar, su kadar gerekli.

Adaletsiz yaşam olmuyor. Ama gelin görün ki

insanlar, her devirde adaleti eğip bükmeye pek

meraklı. Hele bizim gibi büyük bir sarsıntı geçiren

ve değerler sistemini yitiren toplumlar da bu istek

daha da belirginleşiyor.

Dünyanın her yerinde olduğu gibi bizde de zaman zaman, siyasetle hukuk alanları karşı karşıya geliyor. O zaman herkesin kafasındaki formül hazır: Hukuku değiştirip, siyasete uyarlayalım, olsun bitsin. Çünkü hukuk kural demek, siyaset ise fiil durumdur. Uygurlar tarihini bilmeyen ve uzun vadeli, analitik düşünme yeteneğine sahip olmayan birçok insana, kuralları fiili duruma göre değiştirmek cazip geliyor. Bunun aksi örneklerini yaşıyoruz.

Türkiye her dönemde enerjisi buna harcıyor: İktidarı hukuka uygun hale getirmeye yerine hukuku eğip bükerek iktidarın emrine veriyor. Oysa adalet gecikmeden, tarafsız ve vicdanlara uygun bir biçimde işlese; sorunları zamanında çözüme bağlasaydı bu çelişkiler doğmazdı.

organlarını bile birbirine düşüren bu hukuki kargaşadır.

Demokrasinin üçlü bir sacayağı üzerinde durması gerektiğini biliyoruz. Montesquieu bunu en biçimiyile anlatmıştı. Yasama, yürütme ve yargı birbirini denetlemeli, böylece denetimsiz bir mutlak iktidar olasılığı önlenmeli.

George Washington bunu "politikacıları anayasanın çarmihına germek" olarak ifade etmişti.

Bizde yıllardan beri, yürütme erki (yani hükümet), yasamayı (yeni meclis) kendi emri altında tutar. İstediyi her şey yasaladır. Yargıyı da baskı altına almaya çalışır.

Ama bugün yaşadığımız durumda, erkek

aynılığı söz konusu olmadığı gibi,

yürütme gücünün emrine

verilmiş bir yasama ve yargı

da ortadan kalktı. Çünkü

hükümet de emir kulu

haline geldi.

Mevcut durum Anayasaya

uygun olmadığı için de fiili bir

durum yaratıldı.

Şu anda ne deveyiz ne kuş.

Yazıya madem bir anekdotla başladık, yine öyle bitirelim.

"Delir" lakaplı padişah İbrahim'e Afrika'dan hediye olarak bir zürafa gönderilmiş. Daha önce hiç böyle bir yaratık görmemiş olan saray halkı, Topkapı Sarayı'nın bahçesinde kocaman hayvanı şaşkınlıkla izlerken, padişah bir mabeyinciye "Bin şunun sırtına" emrini vermiş. Mabeyincinin bezi benzi atmış ama padişah emrine karşı gelinemeyeceğini ister istemez birilerinin yardımıyla zürafanın sırtına binmiş. Bu sırada ürken zürafa saray bahçesinde koşmaya başlamış.

Çığına dönmüş olan mabeyinci ise haykırınırmış: "Padişahım, bindik bir alamete, gidiyoruz kıyamet!"

Bu gerçek hikayenin günümüzle ne ilgisi olduğunu anlamayan varsa, bilenler bilmeyenlere anlatılsın lütfen (!)

GÜLE GÜLE NİGAR

Bundan tam on yıl önce 2006 yılının Temmuz ayında Küçükbakkalköy Roman mahallesinde tanıştım Nigarı. Mahalleye gittiğimizde kardeşliğim manzara hiç aklımdan çıkmadı. Belediyenin eşyalarını bile çıkarmalarına fırsat vermeden hunharca yıktığı evlerin enkazında oynayan çocuklar, eşyalarını toprak altından çıkarmak için telaş içinde koştuvarlar.

İşte o gün evlerinin enkazından çıkardığı tahtalarla kendilerine baraka

yapmaya çalışan kırklı yaşlarda orta boylu zayıf ve çelimsiz bir adam olan Yüksel abiyi (Dum), gözlerinde hüznün hiç eksilmediği eşi Nigarı, çocukları, iki gelini ve torunları ile toplam on sekiz kişilik bir aileyi tanıştım. Birlikte enkaza dönüşmüş mahalleyi dolaşır, sığınacak hiç bir yerleri olmayan Romanların yaşama devam etmek için evlerinin enkazından topladıkları naylonlar, kartonlar ve tahtalarla kendilerine küçük barakalar yapmalarına tanıklık etmiştim.

O günden sonra Küçükbakkalköy hayatımın son on yılında hep var oldu. Yıllar içinde hepsi çekip gitti. Her yıl yükselen rezidansların gölgesinde bir tek o küçük baraka kaldı. Yüksel abi ve Nigar barakaya çoluk çocuğu yerleştirmiş, evli çocuklar için ayrı bir yer yapılmış ve barakanın önü çiçeklerle renklenmişti.

Geçtiğimiz Eylül ayında sabaha doğru telefonumdaki mesajla güzel Nigar'ın hayata daha doğrusu, barakasına, mezarattan alınacak çiçeklerine, su almak için gittiği çeşmeye, biten telefon kontrollerine, okulların açılması yaklaşırken Serhat'a almak istediği ayakkabı hayaline de veda ettiğini öğrendim.

Son telefon konuşmamızda çok yorgundu Nigar. Nasıl yorgun olmaz ki, on yıl boyunca bu baraka "halkçı" Kadıköy Belediyesi ve "halkçı" sınırları karşı açılan davalarla bir direnişin simgesi haline geldi.

barakanın içinde çocuklara, torunlara gelinlere ve oğullara çektiğin zulme arkasını dönenlerin hiç vicdanı sızlamadı.

Nigar bu barakadan oğullarını, kızlarını torunlarını okula gönderdi. Hiçbir şeyleri eksik kalmışın diye gün ağarmadan çiçek tezgahının başına geçti. Yükselen rezidansların ortasında direnen bu küçük barakaya bu yıllar içerisinde gelen üniformalı adamların "Barakanızı 15 gün içinde yıkacağız" sözleriyle geceler, gündüzler kabusu oldu. Barakanın etrafında dolaşan sınırların tehditleri yüzünden kendi barakasının nöbetçisi oldular yıllarca. Ne onlar pes etti ne de etrafında salıyarlara dolaşan müteahhitler. O kadar ileri gittiler ki belediye yıllar önce asfaların önüne bile haber vermeden haksız bir biçimde başkasına ihale etti. Yüksel abi ile tesadüfen gazetede çarşı ihale ilanı kupürüyle arazisini satın alan ihalecilerin peşine düşmüştük ve harika avukatımız Hilal Küey'in itirazıyla ihalenin iptal edilmesini yıllar sonra sağladık. Bu küçük baraka kazandı.

Ama bedeli ağır oldu iki güzel insan kayıp gitti. Nigar ablanın cenazesi için barakamıza gittiğimizde çiçek tezgahının arkasında duvara yalrı nasil oldu. Da fark etmediğim duvara asılı bir çerçeve gördüm. Çerçevenin içinde Yüksel Dum imzalı yazı şöyleydi:

"Şerefle bitirilmesi gereken en ağır görev hayattır. Bu nedenle bir lokma yemek için şerefini ayaklar altına almayla, bir anlık zevk için namusunu lekelemeye, bir zamanlık mevki için ayak öpmeye, günlük menfaatler için faziletini karartmaya değmez."

Zalimlere karşı direnen bu baraka şimdiler de Nigarı da kaybetmenin acısı ile çok sessiz. Nigar iki yıl önce kaybettiği eşinin tabutunun başında "Çileli Yüksel garibim Yüksel uçup gittin, bu koca şehre sığamadın" demişti.

Şimdi on iki yaşındaki küçük oğlu Serhat diyor ki bana "Annem babamı çok özledik, çuk olup ucu" Güle güle Nigar, Yüksel abime selam söyle buradayız, küçük barakanın önünde...

İnanç Konukçu ile Ankara Sözlüğü

Bebe: Hitapların baş tacı. Her sınıfın birbirine seslenişi vardır. Çingir'de bro, Bağcılar'da brader olur. Ankara'da ise "Bebe" herkesi eşit kılar. Ankara'nın kimliği burada yazar.

La: Her cümlemin başlangıcı, her duygunun başlağı. Şaşkınlığıma da öfkemi de karşılar. "La" olmasa ne yapardık?

Çinçin: Gündüz arkadaşını görmeye elini kolunu sallayarak gidersin de akşam arkadaşının yanında olmadan çıkamazsın. Her semtin kuralı kendini doğruruyor. Gündüzü başka, gecesi başka. Sıkıyorsa gece gel.

Oyun Havası: Eskiden bu kadar yaratıcı bir şey olduğunun farkında değildik. Sözleri istikrarlı şekilde şaşırtır. Sanırım Çinçin kafasıyla yazılıyor. Ankaralı radyoda oyun havası duyunsun, arabayı çeker kenara oynar. Bizim sporumuz.

Gençlerbirliği: Statta kendini kaybeden taraftar oradan dışarı adımızı attığı an kravatı çeker, ceketini ilker. Taraftarı çizgisini bozmaz. Çünkü Gençlerbirliği.

Dolmuş: Bir arabaya beş kişi biniyor. Onu geçtikten sonra her araç bizim için dolmuştur. Hem arabanın rengi değişti diye adı değişir mi? Sarı oluncu dolmuş da, mavi oluncu neden minibus? Yaşasın dolmuşların kardeşliği.

Ata Kule: Neye benzediğini hepimiz biliyoruz. Bir şehre bu yapılar be canım kardeşim? Senin mimarın kim, seni onaylayan kim? Kötü simgeleri birbirile yarışan güzide kentim benim.

Karanfil Sokak: Okulu ilk kırmalar, ilk sigara, ilk kız arkadaş, ilk ele tutuşmacılar. Her heyecanın başlangıcıdır Karanfil Sokak.

Sakarya Çadırlısı: İlk türkü, ilk rakı. Karanfil Sokak biryaza Sakarya da rakıdır.

Gelişi bir başka, gidişi bir başka. Neden geldim dersin de bırakmaya da kıyamazsın.

HATIRA HAINİ

İpte asılı çamaşır kokan sokaklar anlattık sana cumbalı balkonlara çıkıp düşler sarıttık. Sokaklarda hali yıkayan kızları, iple plastik kamyon çeken oğlanları hatırlattık. Plastik mermiden gerçek mermiye dönen zamana, sıra sıra cam bilyelerin ucundan baktık. Envaicşit yapay nimetin satın alınabilirliğine inat, sana salçalı ekmeğe ısmarladık.

Sen de bu sokakları sevdin. Çünkü doğduğu toprakları sevmeyen canlı yoktur ki anılarının ve alışkanlıklarının kesişim kümesi yurdu. Pek çok insan ölünce memleketine gömülmek ister, pek çok talebe okul sonrası işi gücü doğrultup geri dönmek ister. Çünkü insanı sokak değil hatıralar çeker. Seni kolundan tutup da döndüren şeyi anlattık.

Hatıra sevgisi karşılık beklemeyendir çünkü o değiştirilmeden kabullenilebilen tek şeydir. Oysa hatıradan değil de vatandan nemalanan için vatanseverlik ne kadar da basittir. AVM'si olanın kapısına en devasa bayrağı asması pek de bir natürelidir. Önemli olansa o vatanda en çok acı çekenin vatan sevgisidir ki o, işin adeta nirengisidir.

Bizse nemalanları değil acı çekenleri anlatlık.

Ama hayata nemasız-fakatsız bakamayanlara göre biz acıdan nemalandık! Sevğiden nemalandık, mücadeleden nemalandık, sokaktan nemalandık... Gülsek kahkahadan, ağlasak gözyaşından nemalandık. Bu nasıl bir gözlüktür? Ki her manzara ufka gider de onları yine döner aynaları görür.

Sokakta karşılaşılır, sokakta düşülür, sokakta barikat kurulur, sokakta âşk olunur. Sokaktan hikâyeye biriktiren de olur. Çöp toplayanı olur, Süpermen gibi uçanı olur, tecrübe edeni olur, delidolu olur, akıllısı olur, kazması olur, ölüsü olur, yaşıyanı olur... Çünkü güzel olan o sokakların hasetlikten uzak oluşudur.

Gemiği bilmem ama o sokaklar bir gün geri gelecek! Kabadayların, dellilerin, babacan Hulusilerin, raconsterin, hafif meşreplerin, tepsidede yağurt getirenlerin, kız kaçırıp yine tırs dönenlerin, kaldırımda çekerdek çitleyenlerin, çocuğunun terini havluya silenlerin... Sen onların sokaklarında vardın.

Geçmiş sana dönecek ve diyecek ki "yapamazsın". O sokakları hiç görmemiş gibi yapamazsın. O garip şekilli perdeyi öyle kolay kapatamazsın.

En çok hatıralarını satandan kork. Geçmişşi yaşamamış gibi yapandan kork. Geçmişşi aştığın ölçüde varsın, yok etmek istersen altında kalırsın. Koştuğu kaldırıma

En çok hatıralarını satandan kork. Geçmişşi yaşamamış gibi yapandan kork. Geçmişşi aştığın ölçüde varsın, yok etmek istersen altında kalırsın.

asfalt döken, gittiği muhalebeciyi markete çeviren, el ele tutuştuğu sinemayı garaja veren... Vatanına en büyük ihaneti eden, kendi anısına bile ihanet eden...

Sen izin verdiğçe...

Sokaklarımıza beton döktüler, çocuğumuzu çimento sürdüler, geçmişimizi çantiyeye çevirdiler. Sen izin verdiğçe... Geleceğimizden komisyon isteyip, hayallerimize kredi çektiler. Oysa "kaldırım taşından yastık yapanları" anlattık sana, yastığı kaldır da kumsala ulaştır diye. Geçmişte yürüdüğün bir sokakta hâlâ yankılanan öyküyü anlattık sana, vatanını elinden alamasınlar diye...

KENTLER VE TÜRKÜLER

Haber uçtu devlete de / Beş yıl yatıttım hapiste / Yedi düvel zindanından / Beterdir Yedikule

Yazıya başladığımda 7 Eylül'ü gösteriyordu takvimler. Bazı televizyon kanalları her yıl olduğu gibi 1955 pogromu hakkında belgeseller yayınladılar. Kuşkusuz hatırlamıyorum ancak belleğimdeki büyüklere anlatıktıkları hâlâ siyah beyaz resimler olarak duruyor. Doğduğum şehir (kent yerine şehir demek daha güzel geliyor) İstanbul... Bu hazin belgeselleri izlediğimden

doğduğum evin olduğu Üsküdar, Dolap Sokakı'nda birlikte yaşadığımız Ermeni, Rum, Yahudi komşularımızın seslerini duyar gibi olurum, tabiri caizse burnumun direği sızlar. Çoğunu akrabamız sanırdı çünkü öyle öğretilmişti; Vartuhi hala, Ester teyze, Marika cici anne, Yorgo cici baba.

Bayram sevinçleri de, cenaze acıları da ortaktı.

Komşulardan birinin cenazesi varsa bir ay radyo açılmaz ve o komşuya yemekler taşınırdı. Ben yazır her şeyim, kendi kendime hayaller kurar, şehrin her semti hayal etmeye çalışırım. O zamanlar şarkılar da İstanbul'a lanet okunmazdı. Bak gör seni nasıl yeneceğim diye kılınlenler de yoktu, henüz isgal başlamamıştı.

Trafik yoktu, bizim sokak oldukça yokuş olduğundan, kısık sokak lambası ışığında yağmur suları elmas gerdanlık gibi kaldırımların yanından hızla akar. "Yağmur yağıyor, seller akıyor, Arap kızı, camdan bakıyor" manisini söyler saatlerce yağmuru izlerdim, camdan bakan bendim. Saatte bir taksici geçerdi, paket taşlarında lastik sesleri bırakarak. Gündüz sosyalleşme, sokagın başındaki bakkala gitmekti, bakkal sabun etmek ve gazoz kokardı. Çocukluğuma İstanbul'dan, denizden, vapurlardan

çok uzak kaldım, çok hasret çektim, babamın ıllık izni dolayısıyla tatile gelirken heyecanım erken başlardı.

Haydarpaşa Garı'na yaklaşıncın trenin ritmi düşer, kompartıman biraz kömür biraz deniz kokardı. Tren durduğunda sevinçten hep gözlerim yaşarır, içim içime sığmazdı. İstanbul herkes için olağanüstü, bir çocuk içinse büyüğü bir şehirdi.

Evlerinin önü Mersin / Sular akmaz gadinim tersin tersin / Mevlam seni bana versin / Al hançeri gadinim vur ben öleyim/ Kapınızda bidanem kul ben olayım.

7 Eylül 2016 bazılarını kaybettik çoğu buraları terk etti o akrabalarım...

Tüm memur çocukları gibi ilkokula Mersin'de başladım. Büyükkannem bir çiçek delisi idi, bahçesinde nergisler ve yaseminler açan bir evde otururdum. Sadettin ilkokulu'nda adı Saadet olan bir öğretmenim vardı. Onu başka okula atadıklarında arkasından durmadan ağlayıp okuldan kaçtım.

Bu kaçışlar her gün olunca beni de onun olduğu okula yazdırırlar. Baharda bütün şehir portakal

öğretmeni hatırlarım. Geceleri büyükkannem ile Vali Konağı'nın bahçesinden çiçek çalardık. O zamanlar Mersin'de de azınlıklı vardı. Güzel şortlu kadınlar bisikletleriyle tenis oynamaya giderlerdi.

Palmiyeli yollar, tertemiz bir deniz; küçük, güzel bir şehirdi Mersin. Hayatımın her döneminde bir şekilde rolü oldu. Yıllar sonra büyük kızım orada doğdu. Tüccar kulübü olağanüstü taş bir binaydı, müdürü boğma rakı yapar acı biberle içerdi ve ikram ederdi. Her seferinde geri çevirirdim. Barut içmekle eşdeğer diye düşünürdüm. Bir başka yıl Mersin Otel'i'nde sahneye çıktım, her gece adamın biri başımdan aşağı dolarlar döktü, çok ağladım işi bıraktım.

Antep'in etrafı gül ile diken / Ayrıllıktır benim belimli büken / Sineni sineme saraydım derken / Felek bizi nazlı yardan ayırdı. (Kazancı Bedih)

Bu bir İsparta türküsüdür ama ben hep Mersin türküsü gibi dinledim. Babam Mersin'den Gaziantep'e tayin oldu tam beş yıl kaldık diye kolay. Lojmanımız Kolektepe'deydi üç ev ve bir verem hastanesi olan kocaman teppe. Fıstık ve dut ağaçlarıyla doluydu, baharda mor salkımlar açardı. Şimdi o kokuyu duyduğumda ruhum o teppeye akar. Akyol ilkokulu'na başladım. Evimizde yatan, hastalandığında büyükkannemin bir evlat gibi baktığı, sırtına şişe çektiği ve bizimle sofraya oturan bir asker ağabey beni okula götürüp getirdi. "Emir eri" derlerdi, bu tanım çok canımı sıkırdı. Bir gün yine okula giderken yoldan geçirdiler, 27 Mayıs darbesi olmuştu. Yıllar sonra bir gazetede küçük bir haberde gördüm. Almanyaya gitmiş, tüm birikimini dincilere kaptırmış, intihar etmiş. Kolektepe'de neredeyse köy hayatı yaşadım. Sahip olduğum ilk kedim orada gömülü. Hakkarı'ye tayinimiz çıktığında yola çıkacağımız sabah öldü Tarzan.

O süsem o sümbül o gül bağındır / O inci o mercan beyaz gerdandırın / Oynamak sıracamak eğlenmek çağındır.

Cipin arka koltağında daracık bir yoldan sarılsa sarılsa yıl alırken önce Sümbül Dağı'nı gördüm. Geceydi vardığımda, zifiri karanlıkta mahfele indik. Sabah dört yanı yüce dağlarla çevrili bir coğrafyaya uyandım. Ve kendimi bir kaseye düşmüş ve kaçamayan bir sinek gibi gördüm, çok Kafkaesk bir duyguydu. Lojman henüz boşalmadığından birkaç gün kalmamız gerekti. Yaz sonuydu, bahçede salıncağa binerek zaman öldürüyordum. Şehrin delikanlıları nedense gülüşceri önünden geçiyorlardı. "Efkar Köprüsü" denen bir yere gidi

dönmek ya da "Katramaz" denen yerde yüzmek tek eğlenceleri imiş. Güldükleri için kızıp bir şeyler söyledim maalesef okul başladığında bu sözleri hep yüzüme vurdu. Dersler genelde boş geçerd, öğretmenler yetmiyordu, herkesin unuttuğu bu şehre gelmek istemiyorlardı. Bense yavaş yavaş alışmaya başlamıştım, Sömbül'e aşık olmuştum, gerçekten sömbül rengi bir tüle bürünmüş o güzelim dağ aklımı almıştı. Bir gün sınıf a girerken birisi ayağını koydu göz göze geldik, bir tuhaf duygu, ateş basması filan, çok tanıdık değil. Böyle başladı, ilk aşkımsı, bir daha hiç öyle olmadı. Küçük yer çabuk duyuldu tabii. Çok masumdu çok güzeldi.

Arkadaşlarımın çoğu Kürt'tü, birlikte dengbejleri dinlerdik, baharda ıskın, yazın yumuşan (kırmızı alıç) taze olarak yediğimiz ender yiyeceklerdi. Kışın aylarca yol kapanırdı. Kar kokusunu orada fark ettim. Baharda toprak damları "loğ" denen taşla ezerdik yağmurda akmasını دید. İki yaz geçti, tatilde sadece kitap okurdum. Tüm kaskileri devirdim, 13-14 yaşında Dante'nin ilahi Komedya'sını okudum şimdi olsa okuyamazdım.

Namık'ın annesi beni istemeğe geldi, bizimkiler "Kızımız okuyacak," dediler hiddetle, zaten olacak iş değildi pek üstünde durmadım ama o çok kırıldı. Hâlâ içimde bir yer sızlar onu kırdığım için. Ankara'ya tayinimiz çıktı. Yıllar sonra onu Kırıkale yolunda vurdu, Susurluk çetesinin ilk kurbanlarındandı. Namuslu ve başarılı bir bürokrattı. Sağlık Bakanlığında dönen dolapları ortaya çıkartması hayatına mal oldu. Yeğeni Yılmaz Erdoğan onun için Kayıp Kentin Yakışıklısı kitabını yazacaktı...

ZEKİ MÜREN İLE BİRKAÇ ANI

Sanat dünyasında hiyerarşi yoktur, o sene kim patladyısa başrolde o olur.

Zeki Müren'le pek sevşirdik, çok saygı duyardım, onun öğütlerini çok dinlerim. Açık havanın sesi kıştığını söylerdi, doğrudur da. Ben evde balkonda oturmam ses kısar açık hava diye, oksijen çarpıyor demek ki. Zaten sigara içmiyorum, soda, bira, kola gibi asitli şeyler de içemiyordum sesi kısmamak için. Üçünü de çok severim ama asitli olduğu için ses telleri üzerinden kezzap gibi gidiyor. Ondan bunları öğrenmişimdir. Beraber çalıştığımız bir dönem de var Zeki Müren'le. Şöyle de bir anımız vardır. İzmir Fuarı'nda çalışırken onun odasında tuvalet yoktu benim odamda vardı. Bu yüzden benim odama gelirdi sahne öncesi tuvaletini yapmaya ve onun adını koymuştu: Sinir Çişi. Her sanatçıda vardır sahneye çıkmadan önce heyecandan olur. O da geliyordu, "Kızlar kusura bakmayın sinir çişim geldi," diye. O zaman da ben çok yeniyim bilmiyorum öyle bir şey. Sonra bir gün o tuvaletteymiş biz de menajerimle dedikodu yapıyorduk, onun tuvalette olduğunu bilmiyoruz tabii Çekiştirmedikizim kimse kalmamış, sadece ondan bahsederken Zeki Bey demişiz. Bana "Sizi takdir ettim, herkesi çektiğiniz ama Zeki Bey dediniz," dedi.

Yine İzmir Fuarı'nda bir anımız daha var. İlk gece herkese bir program verilmiş. On bir buçukta Zeki Müren sahne alacak, ama sınırsız sahne verilmiş ama hepimizin belli bir sahnede kalma süresi var. Ben ondan bir önce çıkıyorum 25 dakikalığına, benden önce

vermişler. İsmi söylemeye yem, sesini çok beğendiğim bir sanatçıdır. O benden önce çıktı.

Sanat dünyasında hiyerarşi yoktur, o sene kim patladyısa başrolde o olur. Bu bahsettiğim türkücü benden daha önce ünlü oldu ve çok güzel söyler. O çıktı 20 dakikalık bitmesi lazım değil mi, yok 30 dakika, 40 dakika 45 dakika derken artık Zeki Müren gitti arkadaşan fişi çekti. Zeki Müren sahne alacak, düşün, ona

bu yapılmı mı?

Kaç dakikaysa uyacaksin saatine. Çünkü geç kalınca halkın ilgisi dağılır ve giderler. Kadıncağız da kaldı sahnede öyle, sesi kesildi. Neyse sonra ben çıktım sahneye. Şimdi olsa daha çok etkilenirim ama o zaman çok etkilenmedim. "Bu kadının yaptığı şey tamamen sana yöneltti," dedi. "Ben daha fazla yaparım, daha çok reaksiyon alırım, ben

programı yaparım" gibisinden. Fakat benim ilk çıkışım olduğu için çok reaksiyon aldı. Zeki Müren bana daha sonra "Bak," dedi, "Sana bir hareket yapıldı ama sen ne kadar reaksiyon aldın." Sonra ertesi gün gazetede şöyle bir yazı çıktı: Zeki Müren ile Selda saç saça baş başa kavga ettiler. "Hiç orali olmayın," dedi "Daha da büyür olay." Yani aleyhinde de bir şey çıksa onu düzeltmeye çalışmayacaksin o daha da duyulur çünkü.

*Geçen ayki röportajın devamıdır

BİZİM SOKAÇIMIZ İSTİKLAL CADDESİ'YDİ

aziz nesin sahnesi vardı
akm'nin
giderdik
biletler 4 liraydı
edip cansever'e aşkıtm
ruhi bey'e aşkıtm
ruhi bey'i uğur polat oynardı
bir yastık isterdim
'ben insanları görmek oturamıyorum da'
diyerek
herkes yerini alsın, beklerdim
sonra taştı uygun bir yere koyardım
yastığımı
onsekizinci kez izlemeye koyulurdum aynı
oyunu, heyecanlı.
çıkışta; ben, ruhi bey,
kürk tahiriciş yorgo, patron, genelev
kadını,
çiçek sergicisi, cenaze kaldırcısı,
otel kadibi,
meyhane garsonu
...
herkes istiklal caddesinde kaybolurdu.
kafam güzel olurdu.
(hem de hiçbir seysiz)
şimdi de akm var
ne biletler ucuz su kadar
ne kimse bana yastık veriyor tiyatrolarda,
etraf içineceli
(illa insan içine oturuyorlar, 'tanıdık/
müdamim/bizim kız' değilim şimdi)
o yolu yürümeye artık yorulduk
ne istiklal caddesinin kaldırımları arnavut
ne ağaçlar kaldı caddede
çoktan taşındım oradan
şimdi bakıyorum uzaktan hüzünlü
yabancı ve zavallı taksim'e.
Ferhan abi orada sadece.
arada gidip gördüğüm,
güldüğüm,
baş şeyler var,
yadigar.
'bir gittin ki sus oldu,
pusa бүрүндү hisar'

BİZE NE LAZIM?

"...Kara bir suyu
Geçiyoruz şimdilerde
Basarak yosunlu taşlara.
Sen bugünden yarına
Birazcık umut sakla."
Metin Altok

"Bilim çağı" dedik, içimize sinmedi; "İnternet
Çağı" dedik olmadı; "Teknoloji Çağı" dedik
tam karşılamadı; ve müjdelere olsun, insanlığın
yaşamın yeni ismi bulundu! Bilim insanları,
insanların çevreye verdikleri zararlar sebebiyle
başlayan yeni döneme Antroposen -İnsan
Zamanı- ismini uygun buldu. İnsan Zamanı
deyinse, şükürler olsun, artık yeni çağ
geldi, insan gibi yaşayacakmışız falan
sanmayın. Bu deyim, insanın
gezegenimizin en büyük
problemi olduğunu işaret
etmek için bulundu.
Kontrolsüz yiyecek, içen,
üreyen, tüketen, bacalarından
zehir saçan, ağaçları kesip
betonları diken, yer yüreyi istatan,
buzulları eriten, biyolojik varlık olmanın
kültürle bir varlık olmaya bir türlü vakit
bulamayan, evcilleştiremeyen, yeryüzündeki en
tehlikeli canlıdan, insandan bahsediyoruz.
İşte bu çağ, fiziksel ve ruhsal bunca tahribatın
insan eliyle gerçekleştiği çok acayip bir çağ...
Madem insan, gezegenin en önemli faktörü,
ellerimizle tahrip ettiğimiz dünyayı, yine
ellerimizle iyileştiremez miyiz? Sloven filozofu
Slavoj Žižek'e göre biz insanlar artık doğanın
güçleri karşısında eli kolu bağlı varlıklar değiliz;
her şey kadar varlıklarız; gelin görün ki aynı
Žižek'e göre "En iyimiz" hiçbir konuda elini taşıyan
altına koymuyor, "en kötümüz" ise irkçi, dinci,
cinsiyetçi bir yobazlığa saplanmış durumda.
Bu zamanda ve bu bağlamda bize ne lazım?
Dünyanın en önemli davranış bilimcilerinden
Fred Luthans'a göre bu çağda enseyi
karartmamanın çaresi psikoloji sermayeyi
güçlendirmek. En sevdiğim sermaye türü
olan psikolojik sermayenin dört bileşeni var:
Yeterlilik, esneklik, iyimserlik ve umut...
Bu dörtlünün yizmesi için en verimli
topraklar bizimki değil, biliyoruz. Genç
işsizliğin çığırından çıktığı, güvenli bir
geleceğin lilyakle değil sadakle inşa
edildiği, aktif vatandaş olmanın korkulan,

iyilik hali (eğitim, sağlık, sosyal yaşam)
değerlendirmelerinde sondan birinci olan
ülkede herhangisi bir bireyin yeterlilik hissine
sahip olması pek kolay değil. Esneklik
konusunda dönemsel egzersizlerimiz olsa da
bu başlıkta da durumumuz pek iç açıcı değil.
Nihayetinde aynı Pokemon'ı yakalamaya
çalışan iki kişinin birbirini vurduğu ülkeyiz.
İş iyimserliğe geldiğinde bir dünya markası
olabiliriz. Örneğin, 2009-2014 arası oynanan
bütün milli piyango ikramiyelerinde
manipülasyon olduğunu bilsek de "Ya çıkarsa"
demeye devam edebiliriz. Biraz nalf bir
iyimserlikler bizimkisi; hiç uçağa binmemiş biri
için yeni bir hava limanına sevinmek,
hiç otomobil olamamış biri için
duble yollarla övünmek, hiç
geçmeyeceği köprünlü
açılışında (Atatürk
Havalimanı katliamından
sadece üç gün sonra)
göbek atmak türünden bir
iyimserlik tir.

Bana kalırsa bütün bu bileşenlerin
içinde umudun bambaşka bir yeri var. Çünkü
umut eylemlilik halidir; umut yumruklarını
sıkamak, umut ayağa kalkmak, umut daha
yaşanır bir dünyaya "yaparak" inanmaktır. Kara
bir suyu geçtiğimiz şimdilerde, bize en çok
lazım olanlar umut...
Değerli diye yutturulmaya çalışılan bu
sığılmak biliyorum çok zor ve fakat, tek bir
öğretmen küçük bir ortaokulun havalandırma
boşluğuna bir Öykü Bahçesi konduyorsa,
Ege'de şatafatın uzak bir dağ başında kurulan
matematik, felsefe ve sanat köylerinde her
yıl 10 bin çocuk ve genç öğreniyor, öğretiyor
ve düşünüyorsa, bir ilçenin belediye başkanı,
beledyesinin kar ettiğini beyan edip, gelir-
gider tablosunu belediye binasına asabiliyor,
dahası ilçesindeki çiftçilerle gerçekleştirdiği
kollektif üretimle Türkiye'ye organik ürünler
sunuyor ve dayanışmayla başka bir dünyanın
mümkün olduğunu gösteriyorsa, sokak
hayvanlarının sizden kaçmadığı bir semtin
çarşısından geçenken yüzünüz güliyorsa,
vasattıktan çatlamamıza ramak kaldığı halde
şirre, öyküye, gizliye dergiler yapıyor, umut
vardır dostlar. O umudu alın, uzağın elden
ele. Çünkü, Arşimet kusurumuz bakmazsa
şayet, bize bir miktar umut versinler; dünyayı
yeni bir boyutla yeniden oynatalım.

Arşimet kusurumuz
bakmazsa şayet, bize bir
miktar umut versinler;
dünyayı yeniden
oynatalım.

TOPUKÇU TELES ECZANEDE

Yazarını unuttuğum Kramponlu Ceset isimli polisiye kitabın özel dedektifi Remzi Ünal ne derdi bu durumda diye düşündüm bir an.

Gelecek ay geldi. Merak edenler olduysa anlatabim. Gözüm tutmamıştı ya evdeki herifi, eve girip çıktktan sonra Dilek Seren'i aradığını, kızın uzakta olduğunu söylediğini söyleyince içime iyice kurt düştü. Kendi telefonumdan arayamazdım, kontrollü telefonda kız aradım önce. Söylemişim size, elimdeki teslimat kutusunu üstündeki adrese baka baka diye. O adres yüzünden alıcının telefonu da yok. Biraz kaldıktan sonra açıldı. Kim çıktı dersiniz?

Dilek Seren'in telefonu evdeydi. Demek ki Dilek Seren de evdeydi. Kapıya gelemecekti halinde. Yaralı, Bakla göstermesin, ölü. Dönüp kapıyı yeniden zorlamayacağıma göre, polis zorlasındı.

Ertesi gün gazetelerin üçüncü sayfa haberlerini yokyıldım. Tüh. Gözüm üniversiteli artık kitap sipariş edemeyecekti. Elimde teslimat paketleri, zilini çalamayacaktım. İşin içine karıştıgını Aydın Abi'ye bile söylemedim. Bir tek sizinle benim aramda.

Çalışmayı kimse sevmeyiz. Yine düştüm yollara. Balıyı üstüne çekiyorum galiba. Bu kez teslimat adresindeki eczanede çıktı tantana.

Elimde içinde ne olduğumu kestiremediğim teslimat torbası girdim içeri. Tepedeki ağıstos güneşi kaskın içinde beyinimi pişirmişti, eczanenin içinde kafasını iki yana çevirip duran vantilatörün önünde şampuan reklamlındaki kızlar gibi saçlarını sallamaya niyetliydim ama fırsatım olmadı. Skı bir dalaşma sürüyordu içerde. Beni gördüler ama kimse orali olmadı.

Eczacının kalfasıyla yan dükkândaki bakkal, kılığı bozuk, anam yaşlarında bir kadını iki yandan sıkıştırıyorlardı. Kadının ayağında alacalı bulacalı bir şalvar vardı. Entarisi şalvarın üzerinden akıyordu. En üstte mavimsi solmuş bir hırka. Kocaman cepleri olan. Kafasında bir yemeni dolanyordu. Bu sıcakta üst üst giyinmiş böyle nasıl dolaşıyor diye düşündüm.

"Çağır polisi," dedi bakkal. "Yok anam, ne polisi, ben almadım valla," dedi kadın tiz bir sesle. "Bebelerimin ölüsünü öpeyim ben almadım." Ardından sesi daha da tizleşti. Bir şeyler söyledi anlamadım doğrusu.

Kalfa anlamıştı belki. "İçeri girer girmez Allah versin dedim sana," dedi. "Hep giderdin, bu kez gitmedin. Gördün tabii tezgâhın üstündeki yüzlüğü. Lüp."

"İki gözüm kör olsun almadım" dedi kadın. "Bayram gelyor, oyalanayım biraz daha diye..."

Sesi yine tizleşti cümlesinin devamında. Aralıksız konuşuyordu.

"Polis araz üstünü, şıp diye bulurlar," diye araya girdi bakkal. "Kaç yıldan başlar, bilmem. Sabıkan da vardır senin."

Kalfa biraz düşünceliydi.

"Lan günahını almayalım kadının," dedi. "Senin parayı bozarken vermiş olmayayım."

"Yok oğlum," dedi bakkal. "Üç ellilik verdin bana, iki yirmi, tek on. Parayı bu cebellezi etti"

Kılıksız kadın ağzının içinden sökmesi zor bir şeyler mırıldanmaya devam ediyordu. İyice tizleşmişti sesi, hızlı hızlı tükürüyordu kelimeleri. Anlamak mecburiyetinde olsam iki üç kere tekrarlatmam gerekecekti.

"Ne diyorsun mır mır?" dedi kalfa kadına. Duvardaki diplomanın sahibi eczanede olmadı için içten içe sevinliyordu galiba. İş bir an önce çözmeliydi yine de. Bela üstüne kalabilirdi.

"Ne diyorsun, yavaş konuş," dedi kadına yeniden. "İyi bak anam babam," dedi kadın. "Açtın kapadın o çekmeceyi giden kel kafalının parasını aldktan sonra. Oralarda bir yerdedir. İyi bak." "Elli kere baktım," dedi kalfa. "Ağzına kadar onluk yirmilik var. Yüzlük yok. Aldıysan çıkar şıp parayı. Başmıyca belaya sokma öglen." "Uzatma, telefon et polise," dedi bakkal.

Sonunda beni görmeye karar verdi kalfa.

"Ne vardı Topukçu Teles?" dedi sanki neden orada olduğumu bilmiyormuş gibi.

"Ver imzalayayım" dedi. Eh, biz kuryeler her zaman kitaba göre davranmayız. Tanıdık var, tanımadık var. İmzalanacak formun en üstte olduğu kopyalı desteyi uzattım. İmza atılacak yere bir şeyler karaladı kalfa. Teslimat torbasını tezgâhın üzerine koydum.

İmzaladığı desteyi semerimin ön tarafındaki cebe yerleştiren sordum.

"Başın belada galiba," dedim. "Ne oldu?" "Git sen de başımdan Allah aşkına!" dedi. "Yüzlük uçu tu gitti."

"Bu aldı, bu," diye araya girdi bakkal. "Uzatma, ara polisi."

"Töööööööö!" dedi kadın. Arapça bir şeyler söyledi ardından Kapıya doğru hareketlendi. Bakkal kolundan tuttu, izin vermedi gitmesine.

"Bak, tüyüyor yandan yandan," dedi. "Diyorum ben, bu aldı. Tanırım bunları, hiç kaçırmazlar." "Bırak kadının kolunu," dedim. "Bırak gitsin."

Eczacı kalfası da, bakkal da şaşkınlıkla bana baktı. Bakkal kadının kolunu bırakmamıştı ama kararsızdı galiba.

"Bırak," dedim yeniden. "Kim aldı biliyorum paranı." "Ne diyon sen Allah aşkına, Topukçu musun nesin?" dedi bakkal. Usluca bırakmıştı kadının kolunu. Kadın gitmişti ama. Bana bakiyordur. "Ciddi misin?" dedi kalfa.

Yazarını unuttuğum Kramponlu Ceset isimli polisiye kitabın özel dedektifi Remzi Ünal ne derdi bu durumda diye düşündüm bir an. "Son derece," dedim.

Üçü de parayı kimin aldığıni açıklamam için ağzımın içine bakkıyordu. Keyfini sürdüm biraz.

Eyy benim sağdan soldan gelecek kurye paketlerini sevgili bekler gibi bekleyen abilerim, ablalarım. Bir ay daha bekleyin şunun şurasında. Bu süre içinde başıma gelen yeni bir macerayı anlattımdan önce, bugünkü hikâyeye ile ilgili merakınızı gidereceğim. Söz

KURBAN VİCDAN VE CESARET

İnsan ne zaman görmediği çocuk tacizlerine, görmediği savaşlara, katliamlara, görmediği zulümlere, doğa talanına karşı çıkar o zaman burnunun dibine gelmesini, ille de gözüne sokulmasını beklemez.

Doğup dokuz yaşına kadar büyüdüğüm Kapadokya'nın Güleşirli ilçesinde Ziraat Bankası müdürü olan rahmetli babam Ahmet Bozkurt her kurban bayramında bankanın üstündeki evimizin, yani lojmanların arka bahçesinde bir koyun kestirirdi. Bayram namazından döndükten sonra kesecek olan kişiye vekaletini verir, hemen eve çıkar kesim esnasında orada asla durmazdı. Bana "Oğlum gel yukarıya kalma, kesilirken," dediğinde ben inadına kalır ve koyunun kesimini, derisinin yüzümünü, bacağının içine üflenmesini ve parça parça edilişini sabit bakışlarla izlerdim. Babam da "Ne biçim erkek yah, bundan korkulur mu," diye suşlar, kızar, kendimce bir cesaret timsali örneği verir, gururlanırdım. Bu cesaret gösterileri benim çocukluğuma çok önemli yer kaplar. Mesela az daha üreme organımı tamamını kaptrabileceğim son derece komplike bir sünet operasyonu sonunda bile, bacaklarımı iki yana aile dostlarım ve akrabalarım tarafından aynılış bir pozum var ki, pöh pöh gözlerimden cesaret fışkırıyor. Her tarafım kan, pamuklara sarılmış. Korkmak, çekmek, acımak, dayanamamak bize, yani Türk milletine yakışmazdı. Bunda ilkokul hocamız Mehmet Bilir'in sobanın maşasını kılıç gibi kullanıp bize soyumuzu ve tarihimizi anlatmasının etkisi de olabilir.

Okumayı ilk söktüğümde herkes "Ali topu atı" filan yazarken ben "Cengiz bir Türk çocuğudur" yazıyordum. Neyse bu faslı şimdiki teğet geçelim ama demem o ki "İki gün önceden koyunu arka bahçeye bağladılar, ben de çocuk olarak alıştım, kesmeyin diye yalvardım, arkasından çok ağladım" travmalarının hiçbirini yaşamadım. Kahramanlık

dolu ecdadımdan aldığım cesaretle de olabilir ya da çocukken sekiz-on memur ailesi gittiğimiz pikniklerde yanımda götürdüğümüz koyunun dönerken kelle paça yapmak için sadece kafa ve bacaklarını ayıranları gördüm diyedir belki de. Koyunların arkasından ağlamadım ama ailecek gittiğimiz açık hava sinemalarındaki yetmişlerin melodramlarının salya sümük döndüğümüzü net hatırlıyorum. Çok ağladık çok, önce siyah beyaz sonra renkliydi gözyaşlarımız. Yaş ilerledikçe babamın bu bakamama refleksi bana sirayet etti ama filmlere ağlama konusu zaman ilerledikçe kronikleşti, daha kötüyse giderik günümüzde böğümeye, banyoya kaçmaya döndü.

Geçenlerde Fenerbahçe Marina'nın oradan deniz kenarından ailecek eve dönerken kendi tuttukları balıkları satan balıkçılardan taze balık alıp evde pisirelim dedik. Plastik bir kabın içinde daha canlı olan balıklardan birkaç tanesini seçtik. Balıkçı temizlerken önce kuluçkasından bir seferde öldürmüyor, canlı canlı pullarını yüzmeye başlayınca, "Abi balık daha canlı ya," filan gibi bir şeyler söyledim ve arkamı döndüm, bakamadım bile. Dört yatağındaki kızım İdil'in korkusuz ve meraklı bakışlarını gördüm balığın yaptıklarına. Yüzünü çevirmeye çalıştım ama nafile, çocukluğumu gördüm, şaşırdım. Nerden geliyordu çocuklardaki bu sahte korkusuzluk, yaşamamışlıktan ve vicdanın daha serpilmemesinden mi bilemedim. Eve gelip balıkları fırına verdiğimizde bir de yukarı doğru sanki acı çekiyormuşçasına kıvrılmasını mı balıklar, sofrada bir balıkla bir birbirimize baktık eşimle ve

ve balıkçılardan aldığımız tüm balıklar mahalleimizin kedilerinin kismet oldu.

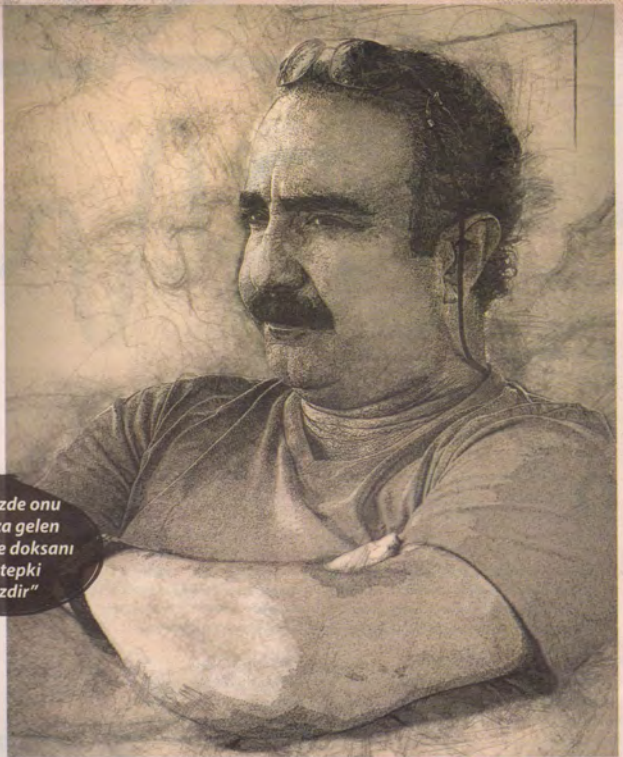
Bu noktada sizi 28 yıl önceye Kemer'e götürmek istiyorum. 23 yaşında ODTÜ öğrencisi ben deniz yazın okuldan arkadaşlarımla Kemer marınada uluslararası bir yat firmasında çalışıyordum. Hem tatil yapıyor hem de öğrenci olarak para kazanıyorduk. Ankara'dan A-34 adlı Farabi Sokak'taki rock ve blues barının sahipleri olan arkadaşlarımız da Kemer'e gelip bar açmışlardı. Genç ve civil günler geçiriyorduk... İngiltere'den tatile gelen yedi kız arkadaşta tanışmıştık, onlarda uzun süreli bizimle birlikte kalış hatta beraber çalışmış yeni aşklara yelken açmıştı. Bu yelken açma terimini anlatacağım günlük yelkenli tur hikâyesine tam oturduğu için bilerek seçtim. Kemer'li tur teknesi sahibi bir arkadaşımız bizim için yelken açmış bizi Olimpas'a, Adrasan'a kadar götürmüştü. Yolda adettendir, olta atılır. O gün de çok güzel irili ufaklı balıklar yakalamış, hemen teknenin mutfağında pisirip yemek için balıkları temizlemeye başladığımızda İngiliz kız arkadaşlarımızın teknenin arka tarafına üşüşüp birbirlerine sarılıp ağlaşmaya başladıklarını görmüştük. Biz alık alık birbirimize bakıp, bir anlam verememiş kötü bir haber aldıklarını sanıp, teselli etmek için birbirimizle yarışmıştık. Meğerse balıkları canlı canlı yakalandığını gören kızlar inanılmaz vicdan yapmışlar. Balıkları geri atmı diye bize yalvarmışlardı. Biz de gülmeye başlamış, dalga geçmiş, pisirip afiyette yemiştik. Kahkahanın ve dalga geçmenin dozunu ekme arası balığı ağza götürürken göstere göstere

yelkenleri oracıkta kapanmış, kızlar ilişkiye noktayı teknede koymuşlardı. Günlere öbür dilemeler de fayda etmemiş, bu şanssız arkadaşlarımız "Yahu bunlar memleketlerinde fish&chips (balık patates) yiyecek büyümüyorlar mı, ne oluyor ki bu kadar," türünden serzenişlerde bulunmuşlardı. Haksız da değillerdi hani. Ama biz ağızdan destek verememiş, kız arkadaşlarımızla devam edebiliyor olmamıza içten içe sevinmiştik, halimizle şükretmiştik. Peki çocukluklarından beri balık ve patatesle büyüyen ama canlı balık gözünün önünde kesilince yiyemeyen İngiliz kızların kıvamına yıllar sonra ben nasıl gelmişim? Ben İngiltere'de yaşarken BBC'deki bir belgeselde, Londra'nın varoşlarında sürekli balık patatesle beslenen altı ergeni Norveç'e götürmüşler, büyük balıkçı tekneleriyle balığa çıkmışlar, sonra da işte bunlar Londra'da yaşadığınız balıklar, buradan oraya götürülüyor denince, gençlerin inanılmaz şaşkın bakışlarını görmüştüm.

İnsanın ancak gözü önünde gerçekleşirse tepki verip, itiraz ettiği ama gözden ırakta gerçekleşirse görmezden geldiği bu hayvan öldürme olayı, nasıl bir çift standardın ürünüdür, hala çözemedim. Kurban kesimine "katliam" gibi gerekçelerle karşı çıkan obsesif baticı gürhuh kaç normal zamanlarda zaten kesim için yetiştirilen binlerce besi hayvanlarının yüzlerce farklı mezbahadaki son anlarına neden merak etmez de, sonu "ET" le biten lüks restoranlarda az-orta-çok pismiş siparişi verir, hapır hapır etleri, balıkları götürür. Bu tepki meselesini daha da büyütebilirsiniz. İnsan ne zaman görmediği çocuk tacizlerine, görmediği savaşlara, katliamlara, görmediği zulümlere, daha iyi insan olursunuz. Çünkü sorumluysanız, sırf gezegendeki doğmakla bu sorumluluğun altına girmiş bulunuyorsunuz, ister kabul ediniz, ister yok sayınız. Kötü şeyler hep oldu ve maalesef hep olacaktır bu dünyada. Dünyanın herhangi bir köşesinde insanlara, milletlere, doğaya ya da hayvanlara karşı yapılan haksızlıkları ya da kötülükleri tabii ki durdurma gücünüz olmayabilir ama enasi tepki verdiğiniz insanın sizin karakterinizi ve hayatı katı duruşunuzu belirler, yaşam kalitenizi yükseltir ya da düşürür. Vicdânınızı köreltir ya da vicdan gözünüzü açar ve empati duygusu kat

"Hayatın yüzde onu sizin başınıza gelen şeylerse yüzde doksanı ona nasıl tepki verdiğinizizdir"

İngiltere'deyken sık sık duyduğum ya da okuduğum bir alıntı vardı. "Hayatın yüzde onu sizin başınıza gelen şeylerse yüzde doksanı ona nasıl tepki verdiğinizizdir". Çocukken belki de irademiz dışında bize empoze edilen sahte cesaretimiz yaş ilerledikçe, bilgi düzeyi arttıkça ve yaşamışlıklar çoğaldıkça törpülenip endişe ve kuşkuyla mı birakıyor peki, bıraksa emin olun daha iyi insan olursunuz. Çünkü sorumluysanız, sırf gezegendeki doğmakla bu sorumluluğun altına girmiş bulunuyorsunuz, ister kabul ediniz, ister yok sayınız. Kötü şeyler hep oldu ve maalesef hep olacaktır bu dünyada. Dünyanın herhangi bir köşesinde insanlara, milletlere, doğaya ya da hayvanlara karşı yapılan haksızlıkları ya da kötülükleri tabii ki durdurma gücünüz olmayabilir ama enasi tepki verdiğiniz insanın sizin karakterinizi ve hayatı katı duruşunuzu belirler, yaşam kalitenizi yükseltir ya da düşürür. Vicdânınızı köreltir ya da vicdan gözünüzü açar ve empati duygusu kat

yaşamınıza ve bir şeylerden sorumlu kılar sizi. Başta ailenize, çevrenize, memleketinize, dünyaya ve dünyanın diğer canlılarına ve cansızlarına. Ben çocuklarımı büyütürken iki duygu halini onlarda hep yükseltmeye çalıştım, empati ve sorumluluk. İyi insanlar olsunlar diye. Kısacası dünyayı karartan olayları yok sayıp yerçekiminin yardımıyla pasifize olmuş halde kıçımızın üzerinde bencilce oturmaktaki mümkün bir yaşam boyu veya bu olayları kendine yapılmış sayıp, sorumluluk hissetmekte. Seçim sizin, hayat bizzat, dünya hepimizin.

Zapatistaların efsane haline gelen komutan yardımcısı (komutan halktır ona göre) Marcos'un sözlerini hatırlatmak isterim tam da bu esnada. Onunla bir türlü baş edemeyen CIA, onun San Francisco'da geçen gençliğinde de atfita bulunarak, onun hakkında "gay" olduğu şeklinde bir söylenti

dedikoduya verdiği cevap hala hepimizin aklındadır.

"Evet Marcos gay'dir, Marcos, San Francisco'da gay, Güney Afrika'da siyah, Avrupa'da bir Asyalı, San Ysidro'da bir Chicano, İspanya'da bir anarşist, İsrail'de bir Filistinli, San Cristobal sokaklarında bir Maya yerlisi, Almanya'da bir Yahudi, Polonya'da bir çingene, Quebec'te bir Mohawk, Bosna'da bir barış yanlısı, saat 22.00'de metrodaki yalnız kadın, topraksız bir köylü, kenar mahallelerde bir çete üyesi, işsiz bir işçi, mutsuz bir öğrenci ve tabii ki dağlarda bir Zapatista'dır."

Şimdi bazılarınızın "Abi sende kurban kesiminden girip konuyu yine nerelere bağladın," dediğinizi duyur gibi oluyorum. Hepsi ama hepsi illitilirdir birbirleriyle şu fani dünyada güzel kardeşim. Gayet birbirine.

Nöbetçi eczane Nöbetçi yazılar 6

ORALET İÇEN Mİ?

Bellisima karşılık buluyor...

Kız da açılıyor:

"Sen de güzel kokuyorsun."

Yok, karşılık değil daha çok zafer. Doğru söylüyor. Yeşil renkli kozalak gibi bir şişesi var. Pino Silvester'ı basıyorum; ayıptır söylemesi çam ağacı gibi kokuyorum...

Özüm sözüm bir değil işte. Kafamdan âlemin en kurnaz tilkileri geçiyor, ağzımdan dünyanın en naif cümleleri çıkıyor:

"Oralet içer misin?"

"İçerim" diyor.

Oralet geliyor. Martı kanadına benzeyen 'o açayıp elliliye' kaşığı tutup karıştırıyor... Aman be... Dünya şingirdiyor. Hiç bitmese mi bu an... Neden sonra dudaklarına götürüyor ince belli bardağı. Hayat buğulanıyor.

Aslında, aramızda uçurumlar var. Onun kollarının altında kitaplar, benim hayatımda rafa dizili ilaçlar. Okulu bırakalı, eczanede kalfalığa başlayalı altı ay kadar oluyor.

Okuldan eve dönerken işte; öylesine uğruyor. 'Liselim' benim...

Kafamda, derin düşünceler, ruhumda sonsuz gelgitler. Okula mı densem... Babamla konuşurum... Sonra gelgitler, geldiği gibi gidiyorlar. İnatçığım ben. Tükürdüğümü yalamam! Eczanenin ası, kalfası Cahit inadına yapıyor. Müşteri girdikçe papağan gibi tekrarlıyor:

"Sar şu ilacı!"

Sarmasın. Eninde sonunda kız gidecek. Baban geldi mi ona şikâyet edecek...

Gözü üstünde sansarın, sinsisi sinsisi güllüyor; sanki kafandan geçeni biliyor.

Kalkıp oturmalar, uzun uzun öne doğru dalmalar, kısa kısa kaçamak bakışlar oluyor.

"Eee daha daha nasılsın?"

Kâinatın en saçma sorularından kur yapmaya çalışıyoruz. Sonunda, kalbime bir ışık, ruhuma ve dünyaya cesaret veriyor:

"Bellisima mı kullanıyorsun?"

12'den giriyor ok...

"Nerden bildin?"

Nereden bileceğim. Eczanede çalışıyorum. Hem 80'li yıllar işte... Topu topu üç parfüm var. Bu, genç işi... 'Serpil Çakmaklı' kıvamındaki daha afili abblar, 'Viva Cappio' sıkıyor. Çok ağır kaçıyor. Çivi topuklular var bir de; yarı zamanlı kuaförde yaşıyor... 'Anais Anais' onların kı;dekoltenen sızıyor.

Ama ille de Bellisima.

Bellisima karşılık buluyor...

Kız da açılıyor:

"Sen de güzel kokuyorsun."

Yok, karşılık değil daha çok

zafer bu. Doğru söylüyor.

Yeşil renkli kozalak

gibi bir şişesi var. Pino

Silvester'ı basıyorum; ayıptır söylemesi çam ağacı gibi kokuyorum...

"Bir Oralet daha içer misin?"

"İçerim."

Ah Cahit... Sansar gibi işte; sinsisi sinsisi güllüyor.

Kardeşime kırıgım hâlâ...

Annemin elini tutmuş geliyorum... Ben kıza

oturuyorum, annem onu bırakıp gidiyor.

Peluş bebekler gibi saçları var. Arazımda sekiş

yaş olduğuna göre. Hesap ortada; yedi yaşında o sırada... Benden iki yaş büyük 'Liselim'; kardeşim

ve kalfa Cahit. Eczanede oturuyoruz birlikte, Oralet içiyoruz. Gerginlik... En olması gereken şeyi yapıyor

"Ne tatlı şeysin sen..." Kardeşim de ona yanaşıyor.

Derken. Dünyanın en talihsız durumu yaşıyor. Bir

kadın giriyor içeriye. Müsteri...

Eczanede bazı şeyler hep komşuya alınır ya...

"Komşunun kızları şey olmuş da... Şey... 'Antibit' var mı sizde?"

Sanki binlerce yıl süüyor an... Oysa her şey bir

dakikada olup bitiyor...

Sesler birbirine karışıyor:

"Kalk ilacı sar..."

"Aaa, abi biz de başımızı bunla yıkamıyor muyuz?"

Üstüne kekeleme mi açıklı mı desem. Benimkisi işte:

"Ne alakası var bizim şampunumuz Blandax. Üst, üst, üst kat. Komşunun kızları.

Liselim. Kolunda kitapları.

"Geç oldu ben kalkayım artık. Annem bekler."

Hep mi böyle olur? Terk edilirken, hep başka biri mi bekler?

Oyledir herhalde...

Kardeşime kırıgım hâlâ...

"Niye söylüyorsun ki?"

"Abi biz bitli miyiz?"

Kardeşime kırıgım hâlâ...

"Üst kattaki komşunun kızları... Ne üst kat

komşusu be... En üstte biz oturuyoruz!

Hep senin, o çirkin, oyuncak beklemler benzeyen peluşka saçların yüzündün!"

Özüm sözüm bir değil...

Kafamdan âlemin en kurnaz tilkileri geçiyor,

ağzımdan dünyanın en saçma cümleleri çıkıyor:

"Antibit mi? Ne münasebet! Bizim olayımız Blandax."

Keşke öyle olmasaydı. Tutardım kolundan, anlatırdım.

Babam eczacı, ben kalfayım. Bursi eczane, geniş

imkânlar var elimizde. Üstelik 20. yüzyıl ve 15

yaşındayım. Ama... Gel gör ki; bitliyiz

biz, bitlendik işte..."

O koku burnumda hâlâ...

Bellisima...

Cahit'in sinsisi gülüşü ve sesi sonra...

"Oralet içen mi?"

IŞIK SAVAŞÇILARI

1 9 Ağustos 1839 tarihinde Fransız Bilimler Akademisi'nde fotoğraf makinesinin icadını tüm dünyaya şu sözlerle duyuruldu: **"Sayın baylar! Doğa ışık aracılığıyla bir yüzeyin üzerine geçirildi!"**

1826 yılında evinin penceresinden görünen manzarayı gümüş levha üzerine işlemeyle başaran Joseph Nicpce tarihteki ilk fotoğrafçı çıktıktan sonra hayatını şu üç şeye adadı: Daha kesin görüntü elde edebilmek, görüntünün kalıcı olduğundan emin olmak ve rengi de levhaya işleyebilmek.

Fakat gerçek anlamdaki ilk fotoğraf makinesinin icadını Nicpce görecek. 1839, 1833 yılında hayatını kaybettiğinde bayrağı Louis Daguerre devralacak ve 1839'da fotoğraf makinesinin icadını dünyaya yukarıdaki sözlerle haykıracaktı. Bu icatla beraber insan, doğaya hükmetmenin bir yolu daha bulmuş olacaktı. Kodak firmasının sahibi George Eastman, çok büyük bir ticari atılım yaparken taşınabilir Kodak makineleri piyasaya sürdüğünde herkesin fotoğraf çekilebileceğini vurgulayan sloganını tüm dünyaya yayıyordu: **"Düğmeye basın, gerisini bize bırakın!"**

İddia üzerine sinemanın icadı

Esatman'ın çalışmalarıyla iyice yaygınlaşan fotoğraf, ilk heyecanını yitirmeye yüz tutmuşken, 1878 yılında Eadward Muybridge adında bir fotoğrafçı yedinci sanatın ilk adımı bir hipodromda atıyordu! Dönemin California valisi ve yarış atları sahibi Leland Stanford, yüksek tabaka dostlarıyla keyifli yarışlar izlerken bir ıddiaya tutmuştu. Stanford ve bir grup arkadaşın atların koşu esnasında dört ayağının birden yerdens kesildiğini söylüyordu. Ancak diğer grup atın bir ayağının daima yere temas ettiği kanaatindeydi. Stanford, Muybridge'den bu durumu ispat etmesini istedi. Muybridge, koşu parkuruna on altı adet fotoğraf makinesi yerleştirdi ve deklanşörlerine birer misina bağladı. Koşu takımından boşanan at bu misinaları parçatacak ve böylece anlık görüntüler elde edilecekti. Nitekim bu deney başarılı oldu. Banyonun ardından fotoğrafları art arda geçen Muybridge anlık çekilen sıralı fotoğrafların bir hareket algısı yarattığını fark etti. Bilimsizce çekilmiş bu ilkel film başrollü doru bir kısıraktı! Evet, atın dört ayağının da yerdens kesildiği bir an vardı ve Stanford iddiası kazanmıştı. Sinemanın altını ganyandan doğacağına kim inanırdı?

Edison olaya el atıyor

Muybridge, hareketli görüntünün elde edilebileceğini fark ettikten sonra bunu çeşitli yerlerde duyurmaya başladı. Dünyanın en önemli mucidi ve tüccarı olan

Thomas Alva Edison'un kulağına bu fikir çalındığında hemen kolları sıvadı ve kineteskop isimli aygıtı 1891 yılında piyasaya çıkardı.

Kineteskop bir nevi, şahsa mahsus bir sinema

salonuydu. Büyük bir kutu vardı. Kutunun bacasına gözünü dayayıp bir nikel para atan izleyici kutunun içinde hareketli görüntü izleme şansı yakalıyordu. Fakat bu aygıt kitlesel olmadığı için pek kabul görmedi. Kineteskopun sergilendiği salonlara bir nikel parayla çalıştığı için "nickelodeon" denirdi. Bu salonlar şu anda dünyaya yayın yapan Nickelodeon kanalına ismini verdi. Fransa'da, fotoğraf malzemeleri imal eden Auguste ve Louis Lumiere kardeşler tarihi değiştireceklerinden habersizdiler. Babaları Antoine Lumiere, bir Paris seyahati esnasında 6000 frank karşılığında bir kineteskop aldı ve ailesine getirdi. Lumiere Kardeşler bu aleti gördüklerinde büyüydüler ve Louis'nin aklında bir fikir perye oluverdi. Görüntüyü yüzlerce kez büyütebilir miydi?

Uzun çalışmalar sonucu 13 Şubat 1895 yılında 'sinematograf' isimli cihaz Lumiere Kardeşler'in atölyesinde icat olundu. 27 Aralık gecesi Harry Houdini'ni yetiştirmesi ünlü sihirbaz George Melies'in gösterisi vardı. Auguste Lumiere, gösteriden sonra

Melies'in Melies'in aklına kulağına şu sözleri fışkırdı:

"Yarın Grand Cafe'de hayatında hiç görmediğin bir sihir yapacağım!"

Grand Cafe'nin bodrumunda kurulan 120 kişilik salonda Melies de dahil olmak üzere sadece 35 kişi vardı. Tarihe tanıklık edeceklerini bilmeden toplanan 35 kişilik grup, hiç görülmemiş bir sırta vakıf oluyordular. Louis ve Auguste görüntüyü yüzlerce kez büyütüp perdeye yansıtmayı başarmışlardı. Sinematograf çalıştığında yaklaşık 1 dakika süren, 17 metre uzunluğundaki film perdede oynamaya başladı. "Trenin La Ciotat Garına Gelişi" isimli filmde duvarın kendilerine doğru bir trenin geldiğini gören izleyiciler sağa sola kaçışıp sandalyelerin altlarına sığınmaya çalıştılar. Sinema, gücünü daha ilk gösterimde ispat etmişti.

"Sayın baylar! Doğa, 'Işık' aracılığıyla bir yüzeyin üstüne hareket ettirildi!"

Fransızca'da "ışık" anlamına gelen "lumiere" soyadına sahip iki kardeş, ışığın yardımıyla hareketli perdeye aksettirdiler. İcat ettikleri şeyin dünyayı değiştireceğinden habersizdiler. Yıllar sonra bir konuşmasında sanatını şöyle tanımlayacaktı Louis Lumiere: **Hayatı yansıtmak.**

Ömrünü, "hayatı yansıtmaya" adayan birçok insan yandı ve öldü. Ömrünü Nicpce'in mirasını devralarak rengi levhaya aktarmaya vakfeden ve 20'li yılların sonunda bu emeline ulaşan Eastman, 1933'deki intiharından önce şöyle diyecekti: "İsimi tamamladım, niçin bekleyeyim?" "Işık" Kardeşler sinematografi hiçbir zaman gerçekliği kadar önememediler ama yıllarca hayatı yansıtmaya ve hayatın uzantısı olarak gördükleri sinemaya tutunmaya devam ettiler. Yani, bir nevi işlerini tamamlayıp köşelerine çekildiler.

Lumiere Kardeşler'in sinematografı icat ettikleri gün Fransız Bilimler Akademisi'nin beyaz mermer kaplı merdivenlerinde konuşma şansları olsaydı muhtemelen şu sözler dökülürdü dudaklarından: **"Sayın baylar! Doğa, 'Işık' aracılığıyla bir yüzeyin üstüne hareket ettirildi!"**

ŞAİRİN BOND'U

Bu yazı da hem yeni yazarlara, yazar adaylarına hem de okurlara örnek olsun.
Nasıl bir örnek?

Niye Bond çanta demişler, doğrusu hiç merak etmedim. Fakat bu cümleyi yazar yazmaz da sanki merak etmem gerektiğini hissettim. Aslında değmişmiş, tam tahmin ettiğim gibi çıktı. Bond çanta, James Bond'dan geliyor. İlk kez "Rusya'dan Sevgilerle" filminde kullanılmış, yani ajan, casus, gizli servis elemanı çantası. Sevimsizliği de buradan geliyor belli ki. İçinde neler olabileceğini de siz tahmin ederseniz yoksa ben hazır çanta mevzunu açmışken Bond çantasını içine de bir göz atalım mı?

Yaklaşık 5 kilo ağırlığındaki James Bond çantasının içinde; 20 mermi, bıçak, keskin nişancı tüfeği, ve şiire yanlış girildiğinde hareket geçen göz yaşartıcı gaz kutusu varmış. 007'nin yaratıcısı Ian Fleming'e göre; otomatik silahtan tahrip gücü yüksek bombaya, evrak taşımaya kadar her işte kullanılabilecek çok amaçlı bir çantaymış!

Ben biraz da renosteyşin arabalara benzetirim bond çantası. Çok kahir çekmiş, çok şey yüklenmiş, çok dayanmıştır. Otomobil reklamları yapıp gibi oldu. Eski reklam yazarı olduğumu unutmuyup, vaktiyle "bunlar ne biçim solu" reklamcılık bir ucu" diye şey, yani pislik atırlar umarım bu yazıyı okumazlar! Neyse. O arabalar da Anadolu'da, bilhassa kasabalarda, köylerde adeta kamyonet olarak hala kullanılır. Bond çanta da öyledir, içine ne koysan alır, bana mısın demez.

Bu kez bir adamın yükte hafif, fakat pahada da ağır olmayan, değer de ağır diyelim bir şey koyacağı tutmuş. Kimin aklına gelir? Gelse gelse şeytanla şairin aklına gelir diyorsunuz değil mi? Şeytanı tanımam etmem, fakat şair tanıdıklarım vardır. Var da, kendisine "şair yazar şair" diyeni de daha önce hiç görmemişim.

Öyleyse anlatmaya başlayabilirim. Daha önce bir-iki yazımda kısaca değişimin bu şairi başka arkadaşlara da anlattım. Sıddık Akbayır göz bir yazı yazdı onunla ilgili, benim hatıralarımdan da söz ederek. Diyeceksiniz ki, şimdi niye anlatıyorsunuz? Malum derginin adı "Bavul". Şimdiye dek Edip Cansever'den Cemal Süreya'ya, Atilla İlhan'dan İlhan Berk'e ve başkalarına hayli şairin bavulunu açtık. İçini döktük diyemem elbette, onların içini döktüğü kadarını da yazdık. Bu

kez tanınmayan, ama bir efsane olan, yani "az tanınmasıyla meşhur"lardan diyelim bir şairin, bavulunu değil, bond çantasını açıyoruz. Herkesin bir bavulu vardır iyi-kötü ama içindekiler farklıdır. Kimi tika basa anı doludur, kimi salkım saçak aynılık, kimi de sözcükler düşse kırılır, öylesine tenha, ıssız, yalnız bavullar. Sanki gittiği gurbette

unutulmuş. Belki de içi hala gurbet dolu. Gelmiş ama aslında dönmemiş. Gurbet edebiyatına hiç girmeyelim, girecek bavullar gözyaşı denizinde yüzer, şiirler derine dalar, şairleriyse gurbetin tuzu yakar. Hem şairin dediği gibi yine, "neresi sıla bize neresi gurbet/yollar bize memleket".

Geçmiş gençliğin tam ortasındaydık. 12 Eylül faşizminden kaçmaya, kurtulmaya çalışanların birbirlerine bir ev gibi sığınmaya çalıştığı zamanlar. Yoldaşlık duygusu sadece siyasette kalmayacak kadar politik bir şeydir. Öyleyse buna da en çok arkadaşları ve dostluk dahildir. Şiire sığınır gibi dostluğa sığınmıştık, ikisi de ev gibi geliyordu bize, birbirimize. Gaston Bachelard'ın şiiri saydığım *Mekânın Poetiki*sine kitabına uzun faşizm, düzenli darbe, süreklî baskı yaşayan ülkelerin şairleri ve şiirleri için özel bir bölüm eklemeli, "dostluğun bir mekân olarak poetikası" gibi de bir adı olmalı. Yine

yazsam? "*Garibin meskeni kahveler hanları*". Bizim meskenimiz de kahveler, biracılar ve köprüaltıydı. Galata Köprüsü'nün altında o zamanlar, yani bundan 30-35 sene önce, köhne, derbeder, haldenbilir, derdalen, adeta ağaç ev duygusunu uyandıran biracılar vardı. Rakıya ikinci kişi yeterli, bira en az üç kişi olunmasını ister, yoksa şiire girmez, şarkıya bozuk çalar! Üç-beş şair bulur, buluşturur, bazı uzun ikindilerde, cumartesi yalnızlıklarında, "ulan bu şehri böyle bırakmazlar, bize bırakmazlar!" diye efkarlanıp bira içerdik. İçmek ne, yalarımızın üstüne bira dökerdik adeta, ne de olsa Edip, hepimizin *Çağrılmayan Yakup*uydu.

Kendimi artık geçmiş zaman anlatıcısı gibi hissediyordum, hatıra toplayıcı, aktarıcısı. Şair de bir tür "aktar"(ıcı) değil midir? Dün bir yerde okudum, bir kadını överken, "ne baharatlı kadın" diyordu biri, hoşuma gitti. Sanki Cemal Süreya şiiri gibi, içinde Çin var, Hindistan var, Anadolu var, Latin Amerika var, Afrika da hariç değil elbette. Demek ki "baharatlı bir kadın dünya güzeli"dir. İlhan Berk'i taklit edersek, hatta onun *Şifalı Otlar Kitabı*'nı da hatırlarsak, "Baharatlı ha, harika! Öyleyse şifalı da aynı zamanda" dememiz de pek mümkün. Cemal Süreya olsa ne derdi, sözgeli mi şöyle güzellemler yapar mıydı? "*Boynun atlattan bir okyanus/göz mü kırıpır ne bu şiire / mavi boynundan sakacı bir yunus*". İçinde ülkelerin geçtiği bir şiir de olabilir, "*Çin gibi uçsuz bucaksız / Hindistan gibi göğe yakın / Latin Amerika gibi kırmızı bir kadın/ve Afrika gibi siyah bir yangın*". Neyse, Cemal abi duymadan siz de unuton gitsin bu kötü taklitleri!

Gurbet, hasret, memleket, garipeler, şairler, köprüaltları, gençlik derken şairin bond çantasını açacak yerimiz kalmadı. İşte insan bazen ballandıra ballandıra anlatmak isterken, daha mevzuyla bile giremeden yazı bitiverir. Yani yazının sönüdüğünü ya da tamamen başka bir yola girdiğini, biz buna saptığını diyelim, görürsün ve oradan bir adım bile daha ileri gitmek istemezsin. Zaten yetenden fazla ileri gitmişsin! Bu yazı da hem yeni yazarlara, yazar adaylarına hem de okurlara örnek olsun. Nasıl bir örnek? "Ballandıra ballandıra yazı nasıl yazılmaz?" konusunda bir örnek. Ben yazdım, siz yazmayın!" Şiir yazarı şair'in bond çantasını da öylece yazıya açalım.

MEHMET ERDEM'İN YOL ŞARKILARI

***Yalan Dünya:** Neşet Ertaş'ın çok sevdiğim bir şarkısı. Biz konserlerimizde de söylüyoruz. Jülide Özelik yorumu da hoşuma gidiyor. Hem biraz jazz havası var hem de biraz buralı, bizden, dışardan durmayan bir yorum. Yolda dinlemek de oldukça keyifli. Özellikle uzun yollarda dinlerim. Biz zaten sürekli kısa görünen uzun yollar yapıyoruz. Bazen üç saatlik yollarımız oluyor. Kısa görünen o üç saatlik yollar artınca epey uzun bir yol ediyor.

***Unuturum Diye Yorma Kendini:** Rubato'dan severek dinlediğim bir şarkı. Çok sert sözleri var. "Ahımın rüzgârın üfürür seni, benden başkasına ısınmazsın" diyor şarkıda. Yeni kuşak yaşam tarzımızdan kıymayacak sözler bunlar. Bir de enstrümanlar oldukça kuvvetli. Ben de enstrümanları sevdiğim için keyifle dinliyorum. Minimal enstrümanlarla başlanırlı bir iş çıkartılmış. Beraber sahne aldığımız Rubato'nun hemen hemen tüm şarkılarını da severek dinliyorum.

***Homecoming:** Herkesin bildiği bir şarkı. Sezen Aksu bu şarkıyla söz yazdı Herkes "Gel Gel Sarışınım" olarak biliyor bu şarkıyla. The Secret Trio söylüyor. Ara Dink'jan'ın bestelediği bir şarkı. Home Coming'i yolda dinlemek çok eğlenceli oluyor. Enerji yüksek, biraz hareketlenmek istediğim zaman dinliyorum, neşeli bir şarkı.

***Ya More:** Salif Keita'nın bir şarkısı. Beni sakınlattır bir şarkı olmuştur her zaman. Trafikteken kafamı dağıtmamı sağlar. Salif Keita'nın hikâyesini de ilginç bulurum. Albino kendisi. Ailesi çok varlıklı ve soylu bir ailedir. Ve çocuklarını reddederler. Ancak Salif Keite kendini müziğe verip dünya çapında bir sanatçı olur.

***Günah Benim:** Eypio ve Burak King'den Günah Benim şarkısı, yolda değişiklik ve enerji olsun deyince açıp dinlediğim bir şarkıdır. Hip-Hop,

Rap bir şarkı ama yine buralı, bizden. İçinde alaturka nâgmeler, espriler var.

***Yalnızım Ben:** Can Gox'dan Yalnızım Ben şarkısı, yoldağken insan biraz daha kendisiyle baş başa kalır ya hani, işte o zamanlarda dinlenecek bir şarkı. Sizi kendi içine döndürüyor. Hepimiz yolda bir işçel muhasebe yaparız ya oralara hizmet eden bir şarkı. Şarkının sözlerinde de "Yalnızım ben, yalnızım ben" diyor.

***Ahdım Olsun:** Sezen Aksu'dan "Ahdım Olsun" şarkısı, gerek düzenlemesi gerek sözleriyle beğendiğim bir şarkı. Şarkıda ud yoğunlukta. Ben de ud çaldığım ve sesini beğendiğim için oradan yakalıyor şarkı beni biraz da. Şarkıda "Hayat, kadere inat, seni sil baştan yaşayacağım" diyor. Evet, bir şeyler yaşadık, yaşıyoruz ama başka bir şeyler de yapabiliriz demeye çalışıyor.

***Duymak İstiyorum:** Cem Al'den "Duymak İstiyorum" u yolda sıklıkla dinlerim. Gençliğime döndürüyor beni, eski zamanların şarkısı.

***Dargin Mahkûm:** Kardeş Türküler'in Doğu Albümünde yer alan, Mahzuni Şerif'in şarkısı "Dargin Mahkûm"u çok severim. Anlatıldığı hikâyeye, düzenlemesiyle, sözleriyle etkiler beni. Bir de Kardeş Türküler'le birlikte çaldığım zamanları hatırlatıyor bana. Yola çok iyi giden bir şarkı. Aslında Kardeş Türküler'in genel olarak albümleri yollarda dinlenmek albümler. Bizim de hedefimiz bu yönde, albümümüz yol albümü olsun istiyoruz.

***Belalım:** Taksim Trio'dan Belalım şarkısı beni hep uzaklara götürür. Enstrümantal şarkıları hepimiz seviyoruz ama yeterli kadar değer vermiyoruz. "Belalım" şarkısı sözsüz de çok güzel olabilen bir şarkı. Ayrica uzun darbice şarkısı, beni hep uzak yollara götürür.

Ses dergisi tarafından düzenlenen Sinema Artist Yarışması'nda birinci oldu.

Orhan Aksoy'un yönettiği Filiz Alan ve Ekrem Boran'ın baglollerde oynadığı Emine adlı filmde Metin karakterini canlandırarak Yeşilçam'a adını attı.

Halit Akçagıppe ve dönemin çocuk oyuncusu olan Kahraman Kural ile birlikte oynadığı Cami Kardeşim adlı filmde bagrol oynadı. Film 'Yeşilçam klasikleri arasında gösterildi.

Denizlide yedek subay olarak askerlik görevini tamamladı.

12 Eylül darbesi sonrasında Almanya'da yaptığı bir konuşma sebebiyle tutuklandı. 12 yıl hapis cezası ile yargılandı. İki buçuk ay boyunca hücre hapsi cezası çekti.

Senaryosu Yılmaz Güney tarafından yazılan Şerif Güneş'in yönettiği 'İstiklal Marşı' adlı filmde Şerif Ali karakterini oynadı. Film Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye ödülünü kazandı.

Yâsemîn Erkut ile evlendi. Aynı yıl Barış Zeki adında bir oğlu oldu. İki yıl sonra da kız çocukları Yağar Çağlar ve Özdem dünyaya geldi.

İstanbul Barokları'daki 1894 Fransız yapımı olan tarihi bir binayı restore ettirdi. Tağ Mekepep adında bir ilkokula dönüştürdü.

13 ARALIK
1949

İstanbul'da Üreğil ailesinin üçüncü çocuğu olarak dünyaya geldi. Subay olan babasının görevi sebebiyle Erzurum'da beş yıllık ilköğümü bittirdi

1969

Bakırköy'deki playlarda can kurtaranık ve sokaklarda ıspartacılık yaptı. Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Makina Mühendisliği okuduktan sonra Gazetecilik Yüksek Okulu'na girdi ve bu okuldaki mezun oldu.

1970

1973

Hababam Sınıfı adlı filmde Damat Ferit adlı karakteri canlandırdı. Film 1975 yılında giydiği hasat rekorunu kırdı.

1975

Modern adlı filmde Güneş Arkan ile bagrol oynadı. Bu filminden sonra jüdyoçuluk dersleri olan yapımlarda rol almaya karar verdi. Aynı yıl içinde Tuncel Kurtiz ve Melike Demirağ ile baglollerini paylaştığı Sürü filminde Şivan adlı karakteri canlandırdı. 15. ve 17. Altın Portakal film festivallerinde "En iyi erkek oyuncu" ödülünü kazandı.

1978

1979

1981

1982

1986

1991

Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde yaşam boyu onur ödülü aldı.

1996

Cezzinde yaşadıklarını anlattığı Anne Kafamda Bîr Vor adlı kitabı yayınladı.

2002

Nesin Vâkı başlıklı görevleri Artiz Nesrin'in oğlu Ali Nesrin'den devraldı.

2005

Bir yıl boyunca tedavi gördüğü akciğer kanseri sebebiyle yaşamı veda etti.

2016

Aşlığım
değil
doğgunluğum
beni
zayıflatan

UAKLAŞTIKÇA
KÜÇÜLEN
İNSANLAR

Prins yatağına kırk kat kalın serilmesini emretti.
Buna rağmen rahat uykusu bir türlü ona ulaşmıyordu
Zira hola en altta kalan koltuğu altına yatıyordu.

KARA DERYALARDA BİR FENERDİN

İstanbul'dan, Ankara'dan,
Kaş'tan, Olympos'tan,
Bodrum'dan,
Amerika'dan,
İngiltere'den, Avrupa'nın
çeşitli kentlerinden
Çanakkale'ye yağdı
"Hiko Dayı" örgütünün
"ajan"ları. Sessizce ve
habersizce toplandılar.

Saha görevinden uzaklaşmış
"susun ajan" lar bile ordaydı.
Sadri Alışık, Vahi Öz, Barış
Manço, Peter Sellers, teknil
rockçı-metalciler...

Çanakkale'de takılacakmış
artık. Yanına bir tek çubuklu
formasını almış. Adresi belli, isteyen
geçerken yanına uğramış. Ömrü boyunca hiç yalnız
kalamamıştı, kafasını dinleyecekmiş...

Yanından ayrıldıktan sonra rakılı bir yerde toplandı
ajanlar tekrar. Dayı'nın "susunluk" kararına
inanamıyor kimsede. Arada da, çoğu çok eğlenceli gizli
operasyonlar anlatılıyor. Dile kolay yirmi beş senelik
örgüt, hemen her gün, her gece çalışmış. Herkes,
herkesin her halini biliyor neredeyse...

Birkaç saat sonra, geldikleri gibi sessizce dağılıyorlar.
Dayı'nın dediği gibi, "dekoru insan olan mekan"lara
dönüyorlar. Kafalarında aynı soruyla; "Kara
deryalarda bir Fenerdin, nasıl göreceğiz önümüzü?..."

Ömrü boyunca
hiç yalnız
kalamamıştı,
kafasını
dinleyecekmiş...

GÜLTEN AKIN

İnsanların mağara duvarlarına yaşadıkları olayları anlatan şekiller çizmeleriyle birlikte yazı ortaya çıktı; bir cinsiyeti diğerinden daha üstün tutma çabalarıyla ise şiddet ve ayrımcılık. Yüzyıllar boyunca kadınların sesi kısımaya, kör makaslarla kesilmeye çalışıldı. Fakat dolu olunca bir kadın insanla, hayatla, doğayla, sokakla; hiçbir erkin gücü sözünü kesmeye yetmezdi. Ve kadın konuştu. Yüreğe dokundu. Çığlığa dönüştü. Duvarlar, sokakların derisiydi. Kadınların sözleri önce insanın ruhuna, sonra sokagın derisine ilmek ilmek işlendi.

Gülten Akin hayatını sesleri kısımışlarını sesi olmaya çalışarak geçirdi. Avukattı, öğretmeni, oyun yazanıydı, şairdi ve hepsini besleyen bir güç olarak "incelikli"ydi. Onun sevgisi, içtenliği "uyandırı"r sabah" gibi değildi, öyle değildi. O, hayatını şiir için, özgürlük için, sevgi için emekle geçirmişti.

1933'ün Ocak ayında Yozgat'ta, kalabalık bir ailenin içinde doğdu Gülten Akin. Dedesi ona peygamber kıssaları okuturdu, dayıları ise şiirler. Böylece edebiyatla çocuk yaşta tanıştı. Tavan arasında bulduğu bavulların içinden çıkan kitaplarla uzun kış geçelerine dayandı.

1943 yılında, babasının iş değiştirmesi üzerine Yozgat'tan Ankara'ya taşındı. İlkokula Atatürk Kız İlkokulu'nda, ortaokulu 4. Ortaokul'da tamamladı. Atatürk Kız Lisesi'nde okutken edebiyatla ilgili yeteneği gün yüzüne çıkmaya başlamıştı. Şiir doğasından geliyordu, mayasından vardı. Daha o yıllarda egemen iktidarlara şiirle meydan okumaya başlamıştı. Sevmediği öğretmenleri için taşlamalar yazdı, okul dergisinde şiirleri yayımlandı ve nihayet 1951'de ilk şiirleri Son Haber gazetesinde çıkmıştı. Gülten Akin'in ilk dönem şiirleri, İkinci Yeni'nin izlerini taşıyordu. Doğa, aşk, ayrılık, yalnızlık gibi konular şiirin dizelerinde geniş yer tutuyordu. Dili su gibi akışkan, toprak gibi zengin, rüzgâr kadar cesurdu.

"Adam senin sulayıp bıldıgın
Çayır çimen değil bir başka
O makasından suyu
Oturup kalktığındı düşündüğünde
Öyleyim fal değildi bilmişliğin değil
Gün gibi ortaklıkta
Allah'ın seytanını odur"
(Rüzgâr-Saati - 1955)

1955 yılı Gülten Akin için rüzgâr gibi geçmişti. Aynı yıl içinde Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olmuş ve sonraki yıllarda büyük ses getirecek şiirleri yazmıştı. Kısa süre sonra da Yaşar Cankoçak'la evlenmişti. Gülten Akin'in o yıllarda yazdığı şiirlerden biri de Deli Kızın Türküsü'yü. Deli Kızın Türküsü, Sezen Aksu tarafından bestelenerek, 1993 yılında aynı adlı albümde yayımlanacak; sevgiye tutkulu, yağmura deli kızların türküsü olacaktır.

Çizim: Ozan Pulat

"Ah, kimselerin vakti
yok / Durup ince
şeyleri anlamaya"

"Yağmur yağar
akasyalar ıslanır
Bulutlar uçuşur
geceleyin
Ben yağmura deli buluta deli
Bir büyük oyun yaşamak dediğin
Beni ya sevmeli ya öldürmeli"
(Deli Kızın Türküsü - 1955)

Gülten Akin, kaymakam eşyle birlikte Anadolu'da görev yapmıştı sonraki yıllar boyu. Kendi deyişimle, çalışmadan geçirirdi tek bir dakikası yoktu. Bir yandan öğretmenlik bir yandan avukatlık yapıyor bir yandan da okuma yazma bilmeyen kadınlar için kurslar açıyor. Kadınların tutsaklığına başkaldırmak istiyordu Gülten Akin. Gelenekler ve törelerle başkılanan, şekillere sokulan, kalıplara sıkıştırılan kadınları özgürlüğe davet ediyordu. Bu yüzden kara saçlarını da kesmişti.

"Kestim kara saçlarımı r'olacak şimdî
Bir şeycik olmadı - Deneyin lütfen -
Aydınlığım deliyim rüzgârlıyım
Günaydın kayışsı sallayın yele
Kurtulan dirlen kişiye günaydın"
(Kestim Kara Saçlarımı)

1970'lerden itibaren toplumsal sorunlara yöneldi Gülten Akin ve bu yönelimini şiirine de yansıttı. İnsan Halkın Derneği ve Dil Derneği gibi örgütlerin kuruluşuna da katılmıştı. Ancak şiirin en zor mücadelesi dedisi oğlu Murat Cankoçak'ın hapse girmesiyle başladı. Cezaevinin avukat bölümündü, yoksul devrimcilerin davalarını parasız üstlenen diğer avukatlarla birlikte saldırıya uğradı, öldürden döndü.

Oğlunun ölümüne duyduğu acı, kalbine kendi inceliğinde işlendi.

Sözleri Sokağa İşlenmiş Kadınlar

"Söz söyle, söz söyle, söz söyle, söz söyle, söz söyle
İstanbul bu şehir gibi değil, öyle değil
Nasıl olurdu, nasıl oluyordu
Ve nasılsa, nasılsa, nasılsa, nasılsa
Söz söyle, söyle, söyle, söyle, söyle, söyle, söyle
G. Akin

diğer annelerin de yaşadıklarını, hissettiklerini "İlahiler" ve "42 Gün" kitaplarında anlattı.

"İtip düşürdüler annesini
Gözleri önünde

— Amca senin oğlun olmasın
Olursa seni sevmesin
Kıyamam olmsın
Al ata bimesin
Görüşüne gelmesin"
(Bir İncekaraküçük Oğlana İlahi - İlahiler)

Gülten Akin, kendi deyişimle oğlula birlikte cezaevinde yatmış kadar olmuştu. Oğlu açken yiyip içemiyor, bir güzel haber alsa diğer anneler mutsuz diye sevinmiyordu. Mamak Cezaevi'nde tutuklu oğullarını bekleyen annelerle otobüse biniyorlardı her gün birlikte, birbirlerinin omuzlarına binen yükleri hafifletmek üzere.

"— Sizin çocuklar bizimkilerde şekerli su ney veriyorlarmış.
Onurlandı, sevindi ötekî.
— Doğrudur. Helhel öyle olmalı. İnsan insanın bununla yetişmeli.
İçisi yadı oğlaktın. Ölecek diye oğlu, eriyip bitiyordu.
Yüreği ıydı. "İnsan diye düşündü.
— İnsandır. İnsanda umut vardır umut vardır.
Birlikte indiler otobüsten. Sürgüli kapının önünde art arda durdular."
(Ötekilerin Anası-42 Günü'nün Şiirleri)

Yıllar sonra nihayet oğlu hapisten çıkmıştı ama bir süre şiir yayımlamadı Gülten Akin. Ancak 1991 yılında "Sevda Kalıcıdır" kitabıyla yeniden şiir yayımlamaya başladı ve 2015 yılında, Ankara'da hayata gözlerini yumana dek de üretmeyi bırakmadı.

İnceliklerin şairi Gülten Akin, şiirlerinde hep taşmak; dışarıya, sokağa çıkmak istemişti. Dünyanın yasasına öfke duydu ancak hiçbir zaman karalar bağlayıp sevmekten, sevimlileştirmekten vazgeçmedi. "Ah, kimselerin vakti yok / Durup ince şeyleri anlamaya" diyor "İlk yaz" şiirinde. Gülten Akin'in ince şeyleri anlamaya vakti vardı ve durup anlatmaya da. Bu yüzden sokakların, sokakların kalbine kendi inceliğinde işlendi.

PENDİKLİ BARBA VASİLİ

O sabah erkenden Burgazada iskelesinden bir kancabaş kayak Yassıadaya doğru yola çıktı, kürekte adalı Sait, dümende de Pendiklî Barba Vasili vardı. Sait ne iş yaptığını belirsiz bir berduştu. Soranlara "Yazarım," derdi. Ne yazarı, kimse bilmezdi. "Yazarlık diye iş mi olur canım, Cumhuriyet geldi hepimiz okur-yazar olduk zaten," diye ada balıkları bununla dalga geçerdi. Bir de Sait çok içkerdi. Adada içkerdi, İstanbul'da içkerdi, her yerde içkerdi. Bir tek anacığı vardı, bir tek o "içme" derse birkaç gün içmezdi.

Barba Vasili Adalar'ın, Marmara'nın ve boğazların en namli mercancısıydı. Mercan avlayabilen zaten bir elin parmaklarını geçmezdi. Öyle palamut, torik, tekir gibi müptezal balıkları peşinden hiç koşmazdı. "O tür balıkları tutanlar ameleseye, mercan avcılarını mimarlar, mühendisler" derdi. Doğrusu güzel bir benzetmeydi. Zaten mercan avlayabilecek istidada sahip balıklar 4-5 kişiydi. Bunlar Kumkapı'da Simon, Adalar'da Yanko ve İspiro bir de Barba Vasili'ydiler. Mercan, levrek gibi balıklar İstanbul halkının pek bildiği balıklar değildi. Daha çok Adalar'ın ve Boğaz'ın zenginleri yerd.

"Evlât yorulduysan ben çekeyim," dedi Barba, Sait'e.

Sait "Yok Barba, sen zaten Pendiklî'ten Adalar'a çekmişsin sabahın köründe, eksik olma beni de aldim çrak olarak yanına. Ne zamandır İstinye'dürüm bir mercan avı yapmayı. Çok duydum, meşakkatli işmiş," dedi. Barba "Öyledir evlat, zaten o yüzden herkesin harcı değil. Mesela gidiyoruz şimdî, ama ben 15-20 gün önceden Yassıada'nın oralarda nişanlarımı koydum ki mercanın yatağı belli olsun. İyi bakalık dipteki mercanın deri sülesini tahmin eder. Şimdi bizim gittiğimiz yerdeki aileye epey semirdi. Hepsini avlamayacağız, hem günah hem yazıktır." Sait ağzında sigara, çipil gözleriyle Barba'yı izledi. Barba bir yandan dümen yekesini tutup bir yandan servi ağacından olta kutusunu açıp, atı kuyruğu ortalarını inceliyor, yem hazırlıyordu.

"Ne'ye yazık olacak Barba, balık geldi mi çekmeyecek misin?" Barba hisımla başını kaldırır, "Çekmeyeceksin evlat, çekmeyeceksin, o da bir candır, Panayamı sen sinar da çok verirse bile açgözlüklük edip ihtiyacından fazlasını çekmeyeceksin," dedi. Sait ağzında sigara olduğu halde gülmüştü "Tamam Barba sinirlenme," dedi. İçinden Adalı balıklarının ona neden Gurun Vasili (Domuz Vasili) dediklerini anladı. Barba biraz

Sonra suya gözlerini dikip devam etti. "Bu kiş Asaf diye çok zengin bir beyle tanıştım. Bu bey balıkçılığa çok meraklı, ila mercana çalım diye tutturdu senin gibi. Daha önceden nişanladığını bir mercan yatağına gittik. Panayamı orada bizi sinadı, verdikçe verdi. Biz de açgözlüklük edip, çektiğince çekti. Gece yansı sandal oldu taştı. Bir den için bir fenalık bastı. Aldığım once can düşündüm. 50-60 kilo çekmişizdir. İhtiyacımızdan çok fazlaydı, sonra o balıklar hale gitti, müstahsil, aracı derken elimize üç kuruş geçti, geçmedi. Değer miydi üç kuruş için once canı almaya? Ben o imtihanı geçemedim, nefsimi yenik düştüm diye acı acı ağladım. Asaf Bey de çok üzüldü ama nafile. O kayalardan en az üç yıl mercan çıkmaz artık," dedi.

Bir sessizlik oldu. Sadece Sait'in çektiği küreğin şırıltısı duyuluyordu. Sait, çantasından bir şişe şarap çıkardı, Barba'ya uzattı. Barba sigarasını kenara bırakıp uzandı alı şarabı. Mantarı çigırıp dikti. Ağzı açık olta kutusundaki el bükümü oltaları elledi, sigarasından bir nefes daha çekti, bir yudum daha şarap içti. Sonra döndü Sait'e "Bu Asaf bey beni yalınsına davet etti. Kısta kıyamette sandalıda donmayayım dedi. Gittim, kalender davet yalınsı. Edip Efendi Yalınsı derler. Gittim, kalender adam, lzzet-i ikramda hiç kusur etmedi, usakları hizmetçileri hep seferber etti. Yalınsın arkasında kuytuda güzel bir oda verdiler bana. Kışın poyrazı hiç uğramaz oraya. Ev sıcak, ilgi alaka ganî, ama ben bir hafta sonra kendimi zor attım yalıdan. Kayıkhaneden bindiğim gibi bizim kancabaşa, doğru Pendiklî Pavli adasına. Gece ayazında uzandım çakılara, baktım yıldırlar bana küsmüş, bir daha da terk etmedim onları."

Yassıada'ya yanasmıştı. İhtiyar kurt, nişanladığı bölgeyi hemen buldu. Mercancılar da usuldü, bir yer nişanlanınca öteki mercancı oraya yanasmaz. Zaten bu hayırsız adaların tek hayrı budur. Balıklar buralardaki resiflerde yumurtluyor, büyüyor sonra Boğaz'a karşıyordu. Barba sakince el bükümü oltasına daha önceden hazırladığı yemleri taktı. Ben de bu arada hem şaraba abanıp hem de ona yardım ediyordum. Barba bir ara bana döndü gözlerinin içine baktı "Ulan Sait, sen insan olmasaymışın balk olurmuşsun." Niye öyle dedin Barba? diye mukabele edince "Gözlerin tıpkı bir mercanın gözleri gibi bakıyor da ondan, öyle'ama, öyle çıkar ki," dedi ve oltasını usulca saldı suya.

Deniz o kadar dingindi ki oltanın suya değme şırıltısı dahi duyuldu...

"Ulan Sait, sen insan olmasaymışın balık olurmuşsun Gözlerin tıpkı bir mercanın gözleri gibi bakıyor"

sakinleyince, "Bak evlat beni bilirsin eskiden kilisede zangoçtum, sonradan papazlığa kadar yükseldim. Sonra bana bir hal geldi. Tanrıyı kitaplarda değil denizde, doğada aramaya başladım. Hiç unutmam sandala ilk çıktığımda gök başımda genişledikçe ben çok dar bir hapisaneydimmiş, onu anladım. Artık elaleme nasihat vermekten bıkmıştım. Bu gök kubbe altında başkasını değil kendimi adam etmeye çalışıyorum. Bu deniz benim mezarım, bu sandal hem kilisem, hem evim; bu gökyüzü de yorganımdır." Durdu,

ŞEHRAZAT'IN HİKÂYESİ

Masallar, gerçeklerin çaresiz kaldığı yerde insan aklının sığınağıdır. Masallardaki zamansız kahramanlar, tüm zamanlara hikâyelerini taşırlar. Develerin tellak, pirelerin berber olduğu yerde elbet gün gelir bir Şehrazat da doğurur.

Fars Kralı Şah Şehriyar, aldatıldığı için kırılan kalbine karşılık, her gece başı bir kadımla olup o kadını tam vakitinde astırır. Kendince her gece yeniden intikam alan Şehriyar'ı durduracak kimse yoktur. Vezirin kızı Şehrazat bir plan yapar ve Şah ile evlenir. Her gece bir kadının katledilmesine gönlü elvermeyince kendini ateşe atar anlayacağını.

İlk gece Şah'a bir masal anlatmaya başlar. Şehrazat öyle iyi bir anlatıcıdır ki, tam vakitinde masal en heyecanlı yerindedir ve Şah devamını dinleyebilmek için Şehrazat'ın canını o gecelik bağışlar. Ertesi gece başka bir masal gelir.

Tam binbir gece sürer bu fasıl. Sonunda Şah kan sevdasından vazgeçmiş, sayısız kadının canı kurtulmuş ve Şehrazat ile Şah'ın üç çocukları olmuştur.

İyi anlatıcılar her çağda, silahla yapılamayacak olanı yapabilmis, zamanın ötesine geçebilmiştir. Bugün Şah da bir tane değil, şahbaz da. Bunca kanı durdurmaya gücü yeter mi bilmem ama dünyanın iyi anlatıcılara hiç olmadığı kadar ihtiyacı var.

Masallar, gerçeklerin çaresiz kaldığı yerde insan aklının sığınağıdır.

DÜNYANIN İLK KADIN SAVAŞ MUHABİRİ

5 Mayıs 1864'te çok orijinal bir insan dünyaya gelir. Üvey baba derdiyle gençliğini geçiren bir kadın, 21 yaşında bir gazetede okuduğu kadınlar hakkındaki her köşe yazısından hoşlanmaz ve editöre bir "The Girl Puzzle" başlıklı bir cevap mektubu yazar. Cevaptan çok etkilenen editör bu kadından yazı ister.

Yazıları çok tutan bu genç kadın Meksika'ya gönderilir. Meksika'da işçileri yazmak için fabrikaya girip işçi olarak çalışır.

Tarlada toprağa emek vererek

toprak işçilerinin haberlerini yapar.

Dünyaya kafa tuttuğu

an ise, tımarhane haberi

yapmak için deli

taklidi yaparak doktorları

kandırıp hastaneye yatmasdır. "Inside the

Mad House" isimli eseri yazarak dünyaya, insanları

esas deliricek şeyin vahşi tedavi yöntemlerinin kendisi olduğunu anlatır.

Meksika hükümeti tarafından tehdit edilip Amerika'ya döner ve 80 Günde Devr-i Alem kitabındaki Phileas Fogg'a kurulu ve dünya

turnusu ondan hızlı yapabileceğini söyler. İlk omuz çantasıyla yola çıkan genç kadın, Paris'te kitabın yazarı Jules Verne ile tanışır. Dünya kamuoyu

genç kadının turu 80 günden daha kısa sürede tamamlayıp tamamlama yarışına dâir iddiaya tutuşur. 72 gün 6 saat 11 dakika süren yolculuktan sonra evindedir.

1895'te bir sanayici ile evlenir, 1904'te adam ölünce şirketin başına geçer, işçiler için kütüphane, spor salonu, dinlenme alanları yapar. 1914'te şirket batır. Avusturya'daki bir arkadaşını ziyaret eden bu genç kadın savaşın yalanına gazetesine haber geçmeye başlayarak dünyanın ilk kadın savaş muhabiri olur. 27 Aralık 1922 günü ölen bu genç kadının ismi Nellie Bly'dir.

KAYIP DİL UBİHÇA

Cumhuriyetin ilanından sonra aydınlanmaya inanan ve bu yüzden Türkiye'de ders vermeye gelen akademisyenlerden birinin ismi Georges Dumezil'dir. Fransız dil bilimci Dumezil, altı yıllık Türkiye macerasında tam oniki dil öğrenir.

Çerkes Soykırımından kaçan halkların Anadolu'da yerleştiği yerleri nokta nokta ezberleyen Dumezil, Foucault'nun da esin kaynaklarından biridir. Bu güzel abimizin Sapanca'da bir köyde yaşayan bir Çerkes Prensi'nin Ubihça konuştuğunu duyar. Köyde muhtarlık da yapmış olan kişinin ismi Tefvik Eşenç'tir. Ubihça'yı tam olarak bilen son kişi olan Tefvik Bey'le çalışan Dumezil Ubihça-Fransızca bir sözlük yazar. Tefvik Bey'le birlikte Ubihça da ölür.

Otuz dil bilen Dumezil, 11 Ekim 1986'da Kafkasya'daki hasta yatağında Keçus dilinde yazılmış bir oyunun Fransızca çevirisini kontrol ederken ölür. Geride yalnızca bir isim değil, halkların hatıralarını taşıyan yüzbinlerce kelime bırakır.

Mehtem Ali & Akşamsefasi

ÖLEN DİLLER

Hikâyeler, destanlar, masallar anlatıldığı dilin gölgesinde büyür. Barışı, umudu, isyanı arayan her halk kendi dilinde yaşatır özlemini. İşte bu yüzden bir dil öldüğünde, bir halkın geçmişi de ölüverir.

Erişebildiğimiz kaynaklara göre bugün bilinen ölü dil sayısı 459. Sadece Anadolu'da ölen dil sayısı 13. Yerli halkların kanı üzerine kurulan bir imparatorluğa ev sahipliği yapan Kuzey Amerika'da ölen dil sayısı ise 104.

Kendi irkının, kendi yaşamının, kendi dilinin diğerlerinden kıymetli olduğuna inanarak dilleri, halkları yok edenler aslında insanlığın ortak mirasına ihanet etmiş ve hala ediyorlar.

Belki de bu yüzden insanlık her çağda yeniden aynı acıları yaşıyor.

Belki de en çok bu yüzden barışın diyeti her çağda aynı yoldan yazılıyor. Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rantev.org>

YERLİ OLMAK

Her yazar, kendi gerçeğini kendi kurar demişim. Bu gerçeğin içinde neler olursa olsun, o yazar, içinde yaşadığı toplumun gerçeklerini de göz önünde tutmak zorundadır

Kimi yazarlar, dıştaki olgulara yaptırılarda ayna tutarlar. Salt bunu yaparlar. Onların yaptırılar salt dıştaki olguların yansıtılmasıdır. Sanatla ilintili bile sayamam onları. Çünkü; doğanın (tabiatın) kopyacı olmak durumundadırlar. Sanat ise doğadan apayrı bir kuruluştur. Doğanın bittiği yerde başlar. Doğanın ise kendi içinde bir düzeni vardır. Onun sanatı kendisi içindedir. Bu da insana değil doğanın kendisine özgüdür. Sanatın insanla başladığı, insan için olduğu, ereğinin insan olduğu saptandıktan (tespit edildikten) sonra, onun düzeninin, onun gerçeğinin de yeni ve yapma olduğu kendiliğinden belirlirşi olur. Her sanatieri kendi gerçeğini kendi kurar. Bu, bir görüşün, yanlardan birini tutuşun, güdülen bir yöntemin olumlulu bir sonucudur. Sanatieri bu gerçeğini bir toplum içinde kazanır, onun içinde kurar. Diyeceğim, sanatieri tek başına değildir. Çünkü Adem Baba'mızdan sonra dünyaya gelişti. Toplum içinde yaşayan bireylerin (fertlerin) ise omuzlarında sorumluluk adını verdığımız bir yük vardır. Toplum içinde yaşamak, bir bakıma sorumluluk demek demektir. Sanatieri de bu bireylerden biri olduğuna göre, o da bu sorumlulukla yüküdür. Ayrıca sanatieri olmak, an ayrı bir sorumluluk daha yükler. İşte ben bunu anlatmak istiyorum bu yazımda.

Her yazar, içinde yaşadığı toplumun gelenekleri kadar olanaklarını da bilmece zorundadır.

Her sanatieri içinde yaşadığı toplumun sözcüsüdür. Sanatieri o toplum içinde geliştirmek zorundadır. Diyeceğim, yerli olmalıdır yazar. Yerli olmak, batılı olmamak anlamında anlaşılmasın. Büyük bir devrim geçirdik. O devrimden sonra batılıyız artık. Geriye dönemeyiz. Sanatta da batılıyız. Sanatta batılı olmaktan ben "yeni olmalı" anlıyorum. Yeni ve olumlulu olmak. Yeni ve olumlulu olmak ise, yerli olmamak demek değildir. Örneğin Sait Faik, batılıdır, ama yerlidir.

Her yazar, kendi gerçeğini kendi kurar demişim. Bu gerçeğin içinde neler olursa olsun, o yazar, içinde yaşadığı toplumun gerçeklerini de göz önünde tutmak zorundadır. Diyeceğim, sanatierinin gerçeği toplumun gerçeğiyle sınırlıdır. Bunu yapaıdığı anda, o toplumun yazarı, o toplumun sözcüsü sayamaz onu. Örneğin Feyyaz Kayacan, Türk

toplumunun bir yazarı değildir. Sürekli olarak yazdığı "Sığınak Hikâyeleri"nde, içinde yaşadığı toplumun, İngiltere'nin sözcüsü durumundadır. Ama haklıdır Feyyaz Kayacan. İngiltere'de yaşamaktadır. O toplumun savaşlarını görmüştür. Savaşta, sığınaklarda İngiliz ulusıyla iç içedir. Onu anlatır. Öyleyse bir Türk yazarı değildir Feyyaz Kayacan. Salt, hikâyelerini Türkiye yazan (aslı Türk olan) bir İngiliz yazarıdır. Çünkü bizi ilgilendirmeye onun hikâyeleri. Yoksa, Türkiye'ye çevrilmiş bir İngiliz yazarı olarak seve seve okuyabiliriz.

Örneğin Atilla İlhan'ın "Yer altı Ordusu" adlı şiirinden alınmış şu parça da yerli değildir:

Güvercin gözlü ricardo
İspanyol diyorlar İtalyan
diyorlar
Fransızım diyor
Akordeonunu futbol
merakını ve küçük
orospularını bırakmış
Büyük bir türkünden ilk

seslerini içinde duyup

şimdilik

Fransa için harbediyor

Aksilik

Ne zaman bir arkadaş Afrika'ya kaçırma icabetsiz

Aklına hep bilbao'nun gökleri gelir

Hani karanlıkta sıksıklan dolaştığı bir gece

Hani bir frente popüler gecesi

Biraz mahzun ve heyecanlı

Niraz çakırkeşif

Bahçede bir şezlonga uzanıp yıldızlara bakmıştı

Ne gizli yıldızlar aydınlanmış bir gökyüzüyüdü o

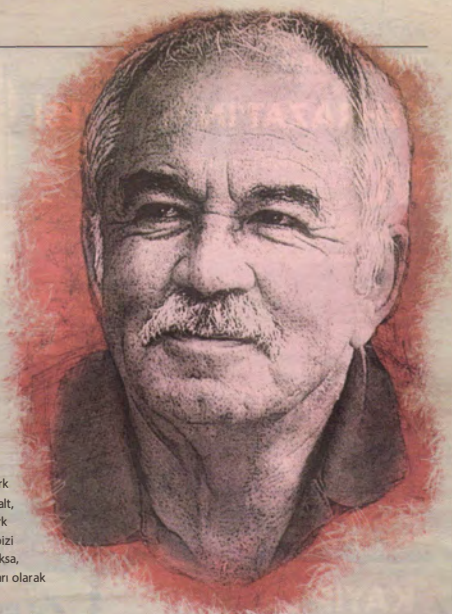
Bereketli bir kadın gibi nası nefes alıyordu

Nasıl nurlu şurlu ve kesif

Ve boşlukları avuç avuç dolduran bir iyimserlik

Yukarıdan

Ricardo'nun kucagina boşalıyordu.

gözümüzü, kulağımızı bu sözlerle dikemeyiz. Bizden değildir o. Biz, kendi olanaklarımız (imkânlarımız) içinde bizden olanları severiz. Her toplum böyledir sanıyorum. Her yazar, içinde yaşadığı toplumun gelenekleri kadar olanaklarını da bilmece zorundadır. Çünkü, o toplumun insanları içinde gerçeğini kuracaktır. Örneğin Atilla İlhan'ın Sokaktaki Adam romanını da yerli bir roman sayamayacağım. Öyle, kulaklarında limanlar uğuldayan, büyük yaşantılara atılan kişiler roman kahramanı yapmak, sinemaya ya da batının romanlarına, onların apayrı yaşantılarına özenmekten başka bir şey olmaz.

Bu özentiyi, son bir iki yıldır, çoğu genç yazarlarımızda görüyoruz. Köşe başlarında, yağmur altında çiçek satan, gazete satan kadınlar, sisler içinde uzaklaşan gemilerde, piposundan bir soluk çekip, el sallayan kırmızı sakallı kaptanlar, sokaklarda kemanla hem de polka çalan çalgıcılar, karnaval eğlenceleri, Hazreti İsa'lar vs.

Diyorum ki, bir Türk hikâyecisi, bugün için bir sirk hikâyesi bile yazamaz. Sirk, batının bir eğlenti türüdür. Onlara özgüdür. Bir tel cambazının yaşantısı yazılabilir ama, bir sirk yaşantısı yazılamaz.

Bizde köşebaşlarında neler satılır? Örneğin, misir kebabi ya da kestaneye kebabi satılabilir ama, çiçek satan kadınlar yoktur bizim köşebaşlarımızda.

Nihilistpedia

Nihilistpedia, nihilist roman kahramanları rehberi

Ferdinand Bardamu, Louis-Ferdinand Céline'in yarı otobiyografik romanı *Gecenin Sonuna Yolculuk*'ün nihilist kahramanıdır.

Yaşamı

Bardamu'nun ailesi ve savaştan önceki yaşamı hakkında bildiklerimiz, annesinin bir tuhafiyeye dükkânı işlettiği, kendisinin de bir yandan okula giderken bir yandan harçlığını çıkarmak için bir kuyumcуда getir götür işleri yaptığından ibarettir.

Bardamu kendini anarşist olarak nitelerken I. Dünya Savaşı başlayınca coşkuya kapılıp gönüllü asker olur. Savaş olabildiğince acımasız ve anlamsızdır. Bir avuç insan gözlerini bile kırmadan diğerlerini ölüme yollamaktadır. "Sonuçta savaş dediniz şey, anlamadığımız ne varsa odur," diye özetler ama artık kıyamete giden bir haçlı seferinin içindedir. Yaranlanca cephe gerisine yolların. Savaşaktı komutanların yerini burada ayrıcalıklı siviller almıştır. Güçlü ilişkileri ve ekonomik imkânları nedeniyle savaştan muafırlar. Önce hastaneye yatırılır sonra cepheye geri gönderilir ama yeterince iyi olmadığı düşünüldüğü için bu defa da bir akıl hastanesine kapatılır.

Oradan kurtulduğunda şansını uzaklarda denemek için Afrika'daki Fransız sömürgelerine giden bir gemiye atılır. Orada bir sömürge şirketinde iş bulur ama işler yine umduğu gibi gitmez, zaten ortada yapılacak bir iş de yoktur. Üstelik sağlığına da yitirmiştir. Yapakak bir şeyi kalmadığına kanaat getirince ormanın derinliklerindeki barmânıgı yapıp tekrar yola koyulur. Ateşli ve çoğu zaman baygın olduğu için, onu yeriller taşıır.

Gözlerini Amerika'ya giden bir gemide açar, bu defa da yerillerin onu teslim ettiği papaz tarafından kükrekçi olarak satılır. Sonunda New York'a varır varmaz ama gemi bir barmâkıta karantina altına alınır. Bardamu bir yolunu bulup kaçır, New York'ta bir otele yerleşir ama yaşam zordur. Kısa sürede parası da suyunu çekince, savaş zamanlarından tanıdığı Lola'yı bulur, ondan biraz para alıp Detroit'e gider. Kendine Ford fabrikasında bir iş bulur ama her yeni güne farklı bir mücadeleye girişmek zorunda kalmak, her seferinde kuvalladığı denemeler için gerekli gücü bulmak artık onu tüketmiştir. Burada müdavimi olduğu bir genelevde Molly'e âşk olur ama bir süre sonra yine kaçma isteği ağır basar.

Paris'e dönüp tut eğitimine devam eder. Artık Dr. Bardamu olmıştır. Üstelik tam bir idealist gibi gidip Paris'in varoşlarında, fakirliğin kol gezdiği bir mahallede muayenehane açar. Hastaları yaşamın kenarında kalmış, var olmaya cüret ettikleri için burunları çamurdan kurtulmayan zavallı insanlardır. Tabii ki işler yine sarpa sarar, ne para kazanabilir ne de başı beladan kurtulur. Sonunda kimseye haber vermeden kaçmak zorunda kalır. Biraz orada biraz burada takıldıkları sonra garip bir akıl hastanesinde çalışmaya başlar. Ancak savaştan birer her yerde yolunun keşişti Robinson onu burada da bulur. Her birlikte gecenin sonuna doğru çekilmeye devam ederler. Ne de olsa, "Yaşam bundan ibarettir, gecenin içinde son bulan bir ışık parçası."

Nihilizm

Nietzsche'se nihilizmi, "En büyük değerlerin, kendi öz değerlerini düşürmesi" olarak açıklar. Bardamu'nun yaşam öyküsü de bu değerlerin nasıl bozulduğunun, nasıl yerlerde süründüklerinin örnekleriyle doludur. O, "Kendi hesabıma, o insanlık ahlakı gibi meseleleri hiç ama hiç ilermiyordum, herkes gibi yanı," diyererek sıyrılır da, onun yolculuğu, savaşla beraber aydınlanmanın değerlerinin anlamını yitirdiği, insanların nihilizme düştüğü bir yaşamın izleridir. Aynı zamanda sefalet ve hayal kırıklıklarıyla dolu bu hikâyeye, modernizmin yaratıcı-yıkıcı idealist iddialarına ilişkin de ciddi sorgulamalar içerir.

Amerika'nın ona hissettirdiği de hiçliğin başka bir türüdür. "Adeta boş bir insan olmanın hep ürkmüşümdür, yani var olmak için ciddi hiçbir nedenim olmasından. Şimdiyse, olgular karşısında kişisel hiçliğimden hiç kuşku duymaz olmuştum," diye derlenir.

Bardamu, yerlerde sürünen, tek amacı yaşamak uğrunda her şeyi muhab gören muhteşem bir sefaletin kahramanıdır. Onda doğru ya da yanlış yoktur, değer de yoktur. Yaşamak, ayakta kalmak için neye inanması gerekiyorsa ona inanır.

Aşk ve Kadınlar

Bardamu, hiçbir şeye inanmadığı gibi aşka da inanmaz; hiç kimseye güvenmediği gibi kadınlara da güvenmez. "Aşk dediğin sefaletin ta kendisidir ve yalnızca bundan ibarettir," dese de kadınlara oldukça zaafı vardır. Hatta zaman zaman kendisini fazla kaptırıp saçmaladığı da olur. Savaş sırasında sırasıyla âşk olduğu ve terk edildiği Lola ve Musyne'den bir noktada nefret etmeye başlar. Bu iki kadına yönelik sağlam bir nefret taşıır içinde ve bu nefret neredyse varoluş nedeninin bir parçası olur.

Ancak yine de Detroit'teki sevgilisi Molly'i diğer kadınlardan ayrı tutar. Yine de onu terk etmekten kendini alamaz. "Sevmesine seviyordum onu, elbette, ama marazi takıntı mı daha çok seviyordum, o her yerden kaçma arzusunun..."

Kaynakça

- Gecenin Sonuna Yolculuk, Louis-Ferdinand Céline, Çev: Yigit Bener, Yapı Kredi Yayınları, 2007
- Güç İstenci, Friedrich Nietzsche, Çev: Nilüfer Erpeçli, Say Yayınları, 2010
- Nihilizm and Modernity: Louis-Ferdinand Céline's *Le Voyage au bout de la nuit*, *Geographers*, 2013

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org> Geographers, 2013

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ferdinand Bardamu

Karakter Adı	Ferdinand Bardamu
Kitap	<i>Gecenin Sonuna Yolculuk</i>
Yaratıcısı	Louis-Ferdinand Céline
Milliyet	Fransız
Yaş	20-30
Meslek	Asker, İşçi, Doktor
Etkilediği kişiler	Joseph Conrad (Kararlığın Yürüğü), Jules Verne (Dünyanın Merkezine Yolculuk) ve Louis-Ferdinand Céline'in kendi yaşamı
Etkilediği kişiler	Hakan Günday, Tezer Özlü, Charles Bukowski, Henry Miller, Beat Kuşığı Yazarları.

EDEL

Fotoğraflarının yayınlanması bomba patlamasına bağlı bir fotoğrafçı olmaksansa...

Fotoğrafın Öyküsü

Hikâyemiz 2001 yılının eylül ayında Barcelona-Perpignan treninde başlıyor. İspanya-Fransa sınırında aktarma yapan trenin wagonunda volta atıyoruz. Edeli'lik kez bu wagonda, ilk koltuğun cam kenarında dışarıyı seyrederken görüldüm. Benim gibi simsi sıkı sarıldığı fotoğraf portfolyosuna görünce "Sen de mi?" deyip koltuğumun altındaki portfolyo çantamı gösterdim. Gülümsedi tüm yüzüne yayılınca karşıdaki koltuğun cam kenarına oturdum. İkminiz de gençlik hayallerimizin peşinde, büyük işler yapan müthiş fotoğrafçılar olmak için yola çıkmış aynı yöne doğru gidiyorduk. Dünyanın en büyük fotojurnalizm festivalinin yapıldığı şehirde kendimizi bir fotoğraf ajansı bulmak için şansımızı deneyecek, bu işler nasıl oluyormuş öğrenecektik.

Edel'in ince-düz ve sarı saçlarının parantez içine aldığı yüzüne yayılan gülümsemesi hiç eksilmezdi ama buna rağmen Marlene Dietrich kadar 'kul' bir kadındı. Perpignan'a vardığımızda ikimiz de önceden yer ayırtmadığımız için, bütün otelleri dolan bu küçük sahil kasabasında sokakta kalmıştık. Son baktığımız hostelin sadece çatı katında tek yataklı bir odası kaldığını öğrendiğimizde hava karamıştı, acıkmıştık ve yorgunluktan ölmek üzereydik. Çaresiz birbirimize baktık. Edel yine gülümsedi. Yayılan dudaklarının kenarında küçükten büyüğe doğru açılan halkalar oluştu. Perpignan'da olduğumuz bir hafta boyunca bu çatı katında birlikte kaldık. Tabii ben bağı yanık bir Anadolu delikanlısı olarak yere serdiğimiz pikeni üzerinde uyurken odakdaki tek kişilik yatağı da Edel uyuyordu. Günlerimiz ajanslar, dergi ve gazetelerin editörleri

portfolyomuzu gösterip, hayallerimizi anlatmakla, akşamlarımız ise sergi açılışları, slayt gösterileri ve ödül törenleriyle geçiyordu. Edel İlanda'da doğmuş Manhattan'da büyümuş tipik bir 'New Yorker'dı. Beni Edel'a, hasta eden de bu New Yorker havasını solumaktı. Soho gecelerinden gelen tecrübeleri nereye kokteyli var, hangi parti daha alevli, hangi bar daha coşkulu biliyordu. Her gece sallana sallana dönüyorduk hostele.

Edel Perpignan'dan, benden bir gün önce ayrıldı. Giderken gülümsemesini, gülümseyince yayılan dudaklarını ve ışıldayan mavi gözlerini de göttürdü. En acıklısı dudaklarının kenarında beliren halkalara bir kez bile dokunmamış olmasa daha da acıklısı bağımlısı olduğum o New Yorker havasını artık soluyamamamı.

Hikâyemizin ikinci bölümü 2004 yılının sıcak ve nemli bir ağustos günü New York'ta geçiyor. Üç buçuk ay süren bir San Francisco macerasından sonra kendimi New York'taki bir arkadaşımın evine atmıştım. Yine günlerim o fotoğraf ajansından bu haber ajansına, şu gazeteden bu dergiye portfolyomu gösterip iş aramakla geçiyordu. Hayallerim kırılı kırılı evrim geçirmişti. Her gittiğim yerde kendi istediğim değil de onların istedikleri fotoğraflar çekmem bekleniyordu. Son gittiğim yer Time dergisi oldu. Fotoğraf editörü iş veremeyeceğini ama 2003 yılında İngiliz Konsolosluğu'nda yayınlanan bombalar gibi bir iş olursa fotoğraflarımı yayınlayabileceğini söyledi. Daha kilitkutan kalkanından korkunç bir yanlışlık olduğunu sezmiştim. "Fotoğraflarının yayınlanması bomba patlamasına bağlı bir fotoğrafçı olmaksansa..." deyip bildiğim tüm küfürleri ettim. Pi filminin kahramanı

Max Cohen gibi gülümseyerek 225. Caddeden güneye, Hudson Nehrine doğru yürüdüm.

Hudson Nehri'nin üzerinde oluşan halkalar birden bana bir gülümsemeyi hatırlattı. Edel'a mesaj yazıp New York'ta olduğumu söyledim. Edel yanıtında Chinatown'daki evinin adresini veriyor ve beni cuma akşamı baş başa yiyeceğimiz bir yemeğe davet ediyordu. Üç günüm ne gıyaceğimi, ne hediye alacağımı ve hangi şarabı seçmem gerektiğini düşünmekle geçti. Cuma akşamı Manhattan Köprüsü'nün altındaki apartman dairesinin önüne geldiğimizde en çok hissettigim şey açlıktı. Karım çok açtı.

Feng Şui tarzında döşenmiş salonun ortasında duran yer sofrasına karışık oturup Perpignan günlerimizden konuşurken birinci şişe beyaz şarabımız bitmişti bile. Artık karımın daha da açtı. Edel sofraya geçiş bir çanak koydu. Akşam yemeğimizin çanağa yayılan yeşil salatının içindeki birkaç meyve parçasından ibaretti. Ama ikinci şişe şarabımızla birlikte soğutmuşuz artık daha derin, içişimiz daha hoş, cigaramız daha bir alevli ve dumanlıydı. Edel'in havasını soluyup gülümsemesini seyretecek açlığımı unutturmuştu. Romanizmin doruklarındaydık. Yıllardır beklediğimiz o an gelmiş, dudakların kenarında gülümsemeye dokunamama ramak kalmıştı. Ama midem son çektiğim dumanı ve once şarabı affetmedi. Yutkundum. Atıştıracak bir şeyler aradık. Çok geçti. Çaresiz kendimi banyoya attım. Kapıyı açar açmaz içeride duş alan ev arkadaşının çılgınlığı duyudum. Kafamı klozete gömüp kusmaya başladım. Ev arkadaşım duş perdesini açmadığı için ne olduğunu anlayamamış, hala çılgık çılgıla bağınyordu. Edel banyonun kapısında açıklama yapmaya çalışırken ben kusmaya devam ediyordum, kafamı klozete daha da sokup yok olmaya çalışıyordum.

Kanadı kırılıp hayalleriyle birlikte yere çakan bir kuş gibi yaralı ve mahcup, bulduğum ilk koltuğa kıvrılıp sızdım. Sabah Edel'in sesiyi uyandım. Duştan yeni çıkmış, beni uyandırmaya çalışıyordu. Aslında sesi değil de saçlarının parantez ucundan damlayan sarı bir sıvı damlasıydı beni uyandıran. Gözlerimi açtığımda Edel'i pembeyaz bir havluya sarılmış gördüm. Yüzü asıktı. Evden çıkamam gerektiğini söyledi. Boyunumu büküp veda bile etmeden çıkacakken Edel benden "bekle" dedi ve mutfaka gitti. Elinde bir şeftali ile döndü. Şeftaliyi elimle tutuşturup kapyıkapadı.

Hikâyemiz sabahın erken saatlerinde Chinatown'daki bir parkta bitiyor. İlk bulduğum banka kendimi bırakıp uzun süre elimdeki şeftaliye baktım. Sonra başımı kaldırdığımda parkta sabah yavaşlığı yapan Çinli teyzeler gördüm. Deklanşöre basarken "Ulan şimdi bi iş işembe ne güzel oldu..." diye iç geçirdim.

İLK AŞKIM VE MASUMİYETİM NASIL KATLEDİLDİ?

Benim hem masumiyetim hem de aşkım ihlamlar kokar...

Çünkü daha ilkokula bile başlamamışken, ilk aşkımin ilk öpücüğüne, sevgilimin yavaşından, bir ihlamlar ağacının altında ihlamlar kokuları içinde aldım!

Bu nedenle ihlamlar, benim için hem masumiyetimin hem de aşkın kokusudur...

Zaten aşk bir anlamda masumiyet değil midir: Kim masumiyetini korumadan aşk olabilir... Kim masumiyetini korumadan, kendi benliğini, kendi varlığını bir başkasının içinde eritebilir ki... Gerçek aşk, hesapsız kitapsız, karşılıksız da olsa, sadece vermeye hazır, masum bir duygu değil midir!

Doksan derecelik açıyla birbirine dik olarak gövdeden fıskıran dallarıyla upuzun çam ağaçları... Bir merdivenin basamakları gibi insanı yukarı taşıyan dalların üzerinden sekerek tırmandığım ağacın tepesinde, yüksekliğin verdiği baş dönmesini pekiştiren, yukarı doğru incelen gövdenin rüzgârla eğilip bükülmesi, sallanması...

Ve burnumdaki çam kokusunu çoğaltarak yükselten, zihnimde kazıyan o uğultu; rüzgârın sadece çamların tepelerinde duyulabilen o muhteşem uğultusu!

Ya o masumiyetin simgesi olan atkestanesi, ceviz ve erik savaşları?

"Masum savaş" olur mu" demeyin...

At kestanelerini, karşı tarafa atmadan önce, dikenli yeşil kabuklarından soyarsanız. Cevizleri, toplayıp götürmesinler diye, başka mahallelerin çocuklarına karşı kullanmazsınız.

Erikleri, sadece küçük yeşil Eriklerden seçerseniz, olur! At kestanesi veya erik ya da ceviz, bedenine değdiği zaman "Ah vuruldum" diye bağırın düştü "düşmanınız" varsa olur!

At kestanelerinin, Eriklerin ve cevizlerin masumiyetimle bütünleşmeleri bu "savaşlar" sayesinde olmuştur!

Ellerimiz taze cevizlerin yeşil kabuklarını soyarak

kına yakmış gibi kahverengi olurdu. Aslında toprağa gömüp biraz beklesek yeşil kabuklar kararır kendiliğinden dökülürdü, ama nerde bizde o sabır; ellerimizi boyamak bahasına girişirdik yeşil ceviz kabuklarını!

Üzerlerine bir de fistic çamlarından topladığımız kozalakların içinden çıkartıp kalın kabuklarını kırıp yediğimiz dolma fisticlerinin laciverte yakın siyah tozları da buluşınca, ellerimizi temizlemek olanaksızlaşır! Belki de bu yüzden, kına yakılmış veya mürekkep lekesiyle bezenmiş her el, bana hem aşkı hem de masumiyeti anımsatır!

Kına yakılmış veya mürekkep lekesiyle bezenmiş her el, bana hem aşkı hem de masumiyeti anımsatır!

Birinci köşke girenken büyük ahşap kapıdan geçince bizi karşılayan Parmaklık'taydı fistic çamları... Mutfakta, fisticları pilavların veya dolmaların içine koyanlar, onların ancak taşla veya aletle kırılacak kadar kalın kabuklu olduklarını muhtemelen bilmezler...

Temizledikleri zaman bej renkli olan bu kabukların, kozalakların içindeyken, siyahıya yakın lacivert bir toza kaplı olduklarını hiç bilmezler herhalde.

Yemeklerde kullanmak üzere kavazozlara doldururduk.

Bir kilosunun çok para ettiğini öğrendiğimizde bir ara toplayıp satmak mı diye düşündüğümüzü, ama sonradan yediklerimizden arta kalanları övünerek annelerimize götürdüğümüzü anımsıyorum. O yıllar paranın masumiyetiminiz ırzına geçme gücünü henüz anlayamadığımız çocukluk yıllarındı!

Kimsenin masumiyetini, yumruk büyüklüğündeki cevizlerle de özdeşleştirdiğini sanmam: Üçüncü köşkün, düzgün olanak yolun setine kadar inen eğimli orak bahçesi ceviz ağaçlarıyla doluydu. Bunlar normal boyda ceviz veren ağaçlardı.

Masumiyetimi simgeleyen ceviz ağacı ise, bu üçüncü köşkün arkasında, aynalı küçük havuzun bulunduğu duvarın gizlediği meyve bahçesindeydi: Burada bir ceviz ağacı vardı; tek bir ceviz ağacı: Öteki cevizlerin iki-üç misli çapında, yumruğum büyüklüğünde cevizleri vardı.

Beykoz cevizleri büyüklüğüyle ünlüdür ama bu ağaç başka bir şeydi; hayatımda bir daha hiç o büyüklükte ceviz görmedim. Keşke tarım uzmanı olsam da bu cevizin kökünü kökenini bulabilsem diye düşünmüşümdür.

O meyve bahçesinde ayrıca tadına doyum olmayan narlar, bizim kayısı erigi dedğimiz sarı renkli Erikler, mürdüm Erikleri, muhteşem armutlar vardı. Bir de kelebekler... Her yerde kelebekler uçurdu: Evet aşkımin ve masumiyetimin simgesi olan rengarenk kelebekler.

Ihlamlar ve çam kokuları, rüzgâr uğultusu, ağaçların tepesinde sallanmak, erik, at kestanesi ve ceviz savaşları, yeşil ceviz kabuğuyla kınalı eller, dolma fisticları, yumruk büyüklüğündeki cevizler, kelebekler ve ilk aşkın ilk öpücüğü...

İşte, tarihe ve doğaya saygı duymayan politikacıların emrindeki bir restoratorün, Vahdetin'in köşkünü tahrip ettirip buldozerlerle katlettiği masumiyetim buydu!

BİR HİKAYEMİZ OLSUN

İstanbul'un aniden şehirleşen geçekundu semtlerine bakan bir masadayım. Masada midye tam kıvamında, karabiber ile yenibahar içlerinde dans ediyorlucend. Patlıcan çekirdeksiz, yoğurt süzme, otlar taze. Kadehlerdeinceinden dudak ızleri, müziğimiz tadında.

Servis yaparken rakıyı nasıl içtiğini sormayacak kadar birbirini tanıyan dostlarım sofrada. Yüzlerimiz düşük, dertlerimiz büyük, hüznümüz ağır. Oysa şehrin ışıktan dans ediyor Halic üzerinde, yağmur yağmış toprak kokuyor hava. Camdan içeri serin bir hava giriyor, sigaraların dumanını temizlerken yanaklarımızı okşayıp çıkıyor.

Mutsuzluğumuz "o an" a büyük bir ayp. Öyle çok sıkımsız ki dişlerimizi, çoğunun uçları kırık. Konuşurken birimiz boyunca ovuyor birimiz omuzlarını. Çünkü yay gibi gergin tüm sinirlerimiz. Çocuklar uyuylakalmış salonda, üstlerine atılmış pikelerle, firari minik ayakları kalp eziyor. Biz uyuymuyoruz; uyuymuyoruz." Son dakika"lar arkaren hızla, huzurumuzu da götürüyor. Eskiden anılar anlatıldır bu buluşmalarda, hikâyelerimiz vardı, diğerinin köyde hala doruk bir adı vardı. Anıların atfedilmiş hikâyelerimiz de vardı. Semvistik insanları, soframızın mezesi değil, bir sürü ahide yaşatmaya çalıştığımız güllü yapıştık onları da. Boyu geçmiş yaşanan dramlar, acı kusmuşuz. Bulunduğumuz coğrafyanın siyasi tarihi yeniden yazılıyorken ve kan rengi boyanıyorken, kendi kişisel tarihçemizin duraklama dönemine girmişiz. Tarih hikâyeye izin vermez güya ama insanların hikâyeleri üzerine anlaşılır aslında. Hikâyemiz yoksa bu hiçbir oysa. Koca yaşlı şifko dünya bile erimmeden dönerken, bizdeki bu atılık ne diye?

Kendimizi çok önememek illetinden mustarip olduk biz de demek ki, dünya kurulduğu günden beri yaşamış milyarlarca insan gibi olduğumuza ikna olmak yerine, sandık ki tüm acılar bizi vuruyor. Şahsimıza özel sanki bu belirsizlik hali.

Mesela; 14. yüzyıld "Kara Veba"sı tüm Avrupa'nın üçte birini kıyı geçti. Ortadoğuya, Çin'e, Hindistan'a yurtdü yemiş beş milyon can aldı gitti. Tarih sayıları yazdı, sınırlara göre ölümle istatistiğe çevirdi. Petrarca ise, o salgında Laura'sını kaybetti. Sarayın başı yairıydı, hümanistti. Aşkların hikâyesini satırlara döktü. Yedi yüz yıldır salınım acısını ilgilinde hissedebiliyorsa insanlar, onun şiirinin de katkısı var. Sayılarla sınırlı değil artık bilimiz, insanların

yüreğindeki korkuyu onun satırlarından biliriz. Hitler kafasına sıkıttı, geride 55 milyon insanın kanı yerde kaldı. Dünyanın gelmiş geçmiş en büyük diktatörlerinden diye yazarken hakkında tarih, biliyor musunuz Führerlik süresi sadece on bir yıldı. Dünyanın ikinci savaşına buluşmamayı başaranlar için; insan ömründe on bir yıl dediğin aslında neydi ki? Tarih ölenleri listeledi. Kamplara göre sınıflandırdı. Anne Frank iki yıl boyunca saklandıkları yerde bir ajandaya her günün hikâyesini yazdı. Oskar Schindler ise defterlerce liste yaptı. 1999'da bir çatı katında 7000 doküman ve fotoğraf bulundu. Çünkü kendi hikâyesini yapıyor duvarla savaşta. Kendi inandığı kadar, kendi değiştirebileceği ölçüde, değiştiriyordu dünyayı insanlar için. Tam 1100 insana yeni bir hikâye verdi. Dünya yanardağ patlamalarından, büyük depremlerden, salgınlardan, savaşlardan çıktı bir şekilde, insanlık sürdü. Biz o dönemlere bakakalanlardan değil, kendi hikâyesini

metali durduğu yerde yorulan bisikletlerimiz, okunacak kitaplar, bir izlesken yeniden hayal kurduracak filmler, doldurulamayı bekleyen kurutulmuş biberler, aferine hasret çocuklar, altına imza atılacak kampanyalar, fotoğrafı çekilesi manzaralar, ekilecek fidanlar, şimdiye kadar yaşadığımız anılar ve korkmadan balıklama atlayacaklarımız maceralar var. Hepimiz tüm dünyayı değiştiremeyeceğiz, bir ömürde belki de en fazla birkaç insanın dünyasına ufak dokunabileceğiz. Geride ne bırakacağımız

mühim, oturup ne için, kaç gün üzüldüğümüzü kimse hatırlamayacak. Kalabalık yaşamalı, yüzümüzü

yere düşürmeden, kalbimizden geçenleri saklamadan, durarak değil de koşarak, saklayarak değil de paylaşarak, yirmi beş bin gün bile sayılı, her gün için bir çentik atıldığının farkında olarak, 45 milyar yılda bu noktaya gelen o yusufluğu hakkını verip seyrederek, bozkırı da sarp dağları da merak ederek, yağmurdan kaçmayarak, hümetle yaşamalı. Yaşadığımız adina tarih diyebilecek ama bizi ancak hikâyelerimizden bilecekler.

İnsan olma sınavını biz birbirimizle verdik, iktidarı da arada geldi geçti. Hikâyeleri bendeydi, soframın sürühi içinde bekleyen gülleri, bazen yağmur olur gözümü dolar bazen neşe olur bir türküde açiverirlerdi. 2000ler nasıl geçerse geçsin, daha '90lar tarihinin altı çizilmesini satırları vardı, satır arası olsunlar istedim. Yazdım, bitti, ekledim peş peşe, kitap oldu.

Şimdi elimde duruyor kitap, kolayca tutulduğimle taşıyorum, içimdeki ağırlığı binlerce yürek kadar. O yüzdün dağıttım masadaki gaffeti affınıza mağruren, işte sonbahar, işte taze der masadaki tüm mezeler, sürühiye güller ve camdan geçen serin rüzgâr. Bir sahafa ta yıllar sonra rastlaşma ihtimalimize kalksın bu sefer kadehler. Dünyaya son başkaldırıldır giderken dudığımızdan dokülecek olan sözler. "Lakin iyi Yaşadık" olacak benimki, kitabımın adı gibi.

Dünyaya son başkaldırıldır giderken dudığımızdan dokülecek olan sözler. "Lakin iyi Yaşadık" olacak benimki

yaşayanlardan okuduk tarihin satırlaralarını. 4,5 milyar yaşındaki dünyanın üzerinde ki 7,5 milyar insandan biri gibi bakmakla zım kendimize dışarıdan. Magmanın ortasında yalnız değiliz. Dünya illa ki dönecek bizimle ya da bizsiz. Bir gün 24 saat, bu coğrafyada ortalama insan ömrü, her şey yolunda giderse yirmi beş bin gün.

El uzatabileceklerimiz var, üyesi olumaması gereken kurulu ve kuruluşlar, bir telefon bekleyen dostlar,

yaşamak için hayatı

EVİMİZ NERESİ

Hava çok sıcaktı. Güneş bütün gücüyle kasabaya vuruyordu. Fransa'dan getirdiğim kırmızı şeritli misketim, incir ağacının dibine yuvarlanmıştı. Almak için elimi uzattığımda şerit halindeki karıncalar bir yerden bir yere gidiyorlardı. Onları hayranlıkla izlemek için biraz daha yaklaştım, aralarından bir tanesi kocaman bir çekirdek kabuğunu zorla taşıyordu. Ona yardım etmek istiyordum ama aklıma babaannemin bana karıncaların kendilerinden yedi kat daha ağır yük taşıyabildiklerini ve onlara dokunmamam gerektiğini söylediği geldi aklıma. Arkamdan abimin bana seslendiğini duydum. Kırmızı şeritli misketimi avcum aldım. Güneş ışığının önünde karankıl bir silüet gibi duran abime döndüm.

"Bu karıncalar nereye gidiyor abi?"
 "Her iki tarafa da gidiyorlar,"
 "Peki evleri neresi? Burası mı, burası mı?"
 "Her iki tarafı da evleri,"
 "Bizim gibi mi?"
 "Evet, bizim gibi mi. Hadi gel, gidiyoruz."

Yerimden kalkmam için abim bana elini uzattı. Ama ben bir türlü yerimden kalkamıyordum hatta bir milim kılmıyordum. Büyük bir ağırlık varmış üstüme. Güneş var olan bütün gücüyle sanki beni dövmüş ve yerden yere çarpıp orada bırakmıştı. Abimin elini tutmaya çalıştım ama silüeti benden gittikçe uzaklaşıyordu. Avcumdaki misketi sımsıkı tutarak bütün gücümle abime seslendim.

Hiçbir şey planladığımız gibi gitmemişti. O sıcak 1982 yazında, babam bütün tatilini kasabamız Tire'nin sanayisinde geçirmişti. Fransa'nın araba mezarlığından aldığı gri metal çarlık 280 E Mercedes'imizi yaptırıp dönünce daha pahalıya satıp kâr edecekti. Hem Mercedes'le hava atacaktı hem de tatil parasını çıkaracaktı. Once sanayideki ustalar bu yeni çıkan gri metal renkten Türkiye'de bulunmadığını söylediler, renk tutturmak imkansızdı. Arabayı düz kırmızı rengine boyatmaya karar verildi. Sonra arabanın enjeksiyon sisteminin karbüratörü bozuldu. Suyla karıştırılan Türk benziniyle ilk defa tanışan bu Alman yapımı karbüratörün ince çelik boruları paslandı ve güç kaybetti.

Ama asıl felaket sanayide oldu. Arabanın altına ampul ışıkla giren genç kalfa, benzin deposuyla karışılınca araba alevlendi. Arabanın yarıysı beraber çoçumun kolu yandı. Böylece, markası bile anlaşılmaz hale gelen, saatte 80 kilometreye aşmayan kırmızı bir demir yığınla kendimizi

Fransa yolunda bulduk. Paramız yolculuğa yetecek kadar kalmıştı. Üstelik Kapıkule'de gümrük memuruna para yedirmiştik çünkü babamın pasaportunda işlenmiş olan Mercedes'in orijinal teybi yerinde yoktu. Önündeki Mercedes arması dahil bütün aksesuarları çalmıştı.

Arabamız, sanki Tire'deki incir ağacının altında gördüğüm o karınca gibi kendisinden yedi kat daha ağır yük taşıyordu. Ama bu sefer geldiğimiz gibi, Moulinex mikser, Grundig televizyon, JVC klavye, VHS player, Brandt çamaşır makinesi yerine, bir çuval ekmek, 10 kilo tulum peyniri, on tane karpuz ve kavun, battaniye, bitki, dere otu, pudra şeker, çaydanlık gibi şeylerle dönyorlardık. Anılarımızı koyacak yer yoktu, arka cama yapışmıştım.

Fransa'dan Türkiye'ye gelirken dolu geliyoruz da Türkiye'den Fransa'ya giderken neden böyle tika basa dolu gidiyoruz diye düşünüyoruz ama bir yandan da aileme yardım etmek, onları bu saçma sapan durumdan kurtarıp mutlu bir yolcu geçirmemizi istiyordum.

Abim ve ben arkadaşydık. Annem ve babam araba konusunda kavga ederken birden bir ses duyuldu. Araba sağa sola savrulurak kenara durdu. Lastiği patlamıştı. Babam orijinalini yerine aldığı Türk malı krikoyu yerleştirdi. Bagajdan bütün eşyalarını imişti. Lastiği sökmeye kalkarken elindeki krikonun anahtarı kırıldı. Sinirlenerek anahtarı fırlattı. Ne yapacağımızı bilmiyorduk. Yoldan geçen kamyonlardan hiçbirini durmuyordu. Bir zaman sonra bir Lada durdu, genç bir adam indi ve Rus yapımı krikosuyla lastiğimizi değiştirdi. Bu hizmet karşılığında babam annemin Dm marka çarplarından verdi. Bu play izdiren kavga eden annemi ve babamı krikoyla buldular.

Köpekler geldi, kokladı. Birden kısa saçlı genç kadın memur, elinde küçük bir poşete, "buldum" diye bağırdı. Şeffaf poşetin içinde beyaz pudra vardı.

Yugoslavya'nın zahmetli yollarından geçmemiz dört günümüzdü aldı. Avusturya'nın düğ yolları, Almanya'nın yağmurlu otobanları derken, nihayet Fransa'ya gelmiştik.

Fransız gümrükçüler için plişmiş çitir bir pilic gibi görünüyorduk. Bizi hemen kenara çektiler. Pasaportlarımız kontrol edildikten sonra araba taranmaya başlandı. İçlerinden zayıf yaşlı kel memur, diğerlerine arabanın yanmış ve modifiye olduğunu tespit etti. Bütün eşyaları indi. Arabanın kapı içleri sökülü. Köpekler geldi, kokladı. Birden kısa saçlı genç kadın memur, elinde küçük bir poşete, "Buldum" diye bağırdı. Şeffaf poşetin içinde beyaz pudra vardı. Annem hemen araya girerek bunun Tire'den ziyan olmasını diye aldığı lokumların pudra şekeri olduğunu anlatmaya çalıştı. Memurlar annemi susturup hepimizi uzaklaştırarak poşeti alıp götürdüler. Annem arabaya oturdu ve ağlamaya başladı. Yanına gittim. Onun ağlamasını, üzülmesini istemiyordum. Yardım etmek istiyordum. Gümrükten gelen geçenerler bize bakıyordu. Eşyaları immiş, kapıları sökülümüş bu tuhaf arabanın yanındaki insanları... Poşet Strasbourg'daki laboratuvara gitmişti. Günlerenden cuma olduğu için pazartesiyi beklemek zorundaydık. Üç gün gümrükte kaldık.

Seker olduğu tespit edildikten sonra evimize geri dönmeye hazırız. Yolda giderken babam radyoyu

açtı. Cumhurbaşkanı François Mitterrand geleneksel konuşmasını yaptı, havanın sıcaklığı sıfırın altına inmişti, okullar başlamıştı ve ben yine geç kalmıştım.

Akşam evimizin önüne geldiğimizde babam bir panik yaşıdı. İki aydır kira ödenmemişti ve ev sahibinin arabası sokakta, evimizin önünde duruyordu. Babam eve yerleşir yerleşmez çalıştığı Yunan patronlarından avans alıp bu açığı kapatacağı ama şu anda ev sahibiyile bu konuyu konuşmak en son istediği şeydi. Bir müddet orada bekleidik. Sonra aklıma bir fikir geldi. Ev sahibimiz Mr. Douchy beni tanııyordu. Gidip onun gerçekten orada olup olmadığını öğrenip geri gelecektim. Bu taktikim kabul edildi. Yavaşca arabanın kapısını açtım. Dışarıya çok soğuktu ve karanlıktı. Sadece loş sokak lambaları biraz aydınlatıyordu. Çok heyecanlıydı. Kendimi bir ajan gibi hissediyordum. Ama biraz da korkuyordum çünkü bu zengin ev sahibini hiç görmemişim. Sadece sarı bir bıyığı olduğunu biliyordum. Az ilerledikten sonra gri takım elbiseli bir adam sırtı bana dönük kapımızın önünde bekliyordu. Beni görmüştü. Sarı bıyığını görmek için biran eğildim. O esnada Mr. Douchy kafasını çevirdi ve göz göze geldik. Birden kaçtım. Hemen arabaya doğru koşmaya başladım. Arkamdan Mr. Douchy bana sesleniyordu. Birden çok tuhaf bir şey oldu. Ayaklarım havalanmaya başladı. Artık yerle temas etmiyordum. Loş sokak lambaları terse dönmüştü. Annem ve babam arabadan çıkmışlar ve bana bakarak bağıryorlardı. Ama onlar küçücüklerdi. Bense daha yukarıdaydım. Çok daha yukarıdaydım.

Yerler buzlanmıştı ve koşarken ayakım kayıştı. Tam ne olduğunu anlamaya başlarken birden büyük bir yankı duydum. Yere düşmüştüm.

Hava birden ısınmaya başladı. Çok sıcak olmuştu. Güneş bütün gücüyle vuruyordu. Arkamdan abim bana sesleniyordu. Güneş ışığını önünde karanlık bir silüet gibi duran abim bana elini uzatıyordu. Ama ona yetişmek imkansızdı. Bayağı uzaklaşmıştı. Çok yorulmuşum. Yere uzandım. Sırtımda buzlu yerin serinliğini hissediyordum ama hava çok sıcaktı, bunalıtcıydı. Bir sessizlik oldu. Yattığım yerden incir ağacının yapraklarını görüyordum. Aralarında güneş ara sıra kendini gösterip bana bakıyordu... Serin hafif bir rüzgar esti. İncir ağacının dallarındaki yapraklar kılmıladı. Güneş artık sert ve bunalıtcı değildi. Yumuşak ve huzurluydu. Uzun bir sessizlik oldu...

Avucum kendiliğinden açıldı. Kırmızı misketim yuvarlandı.

Kafamı yana çevirdim... Çekirdek kabuğu taşıyan

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

BAVUL

ALPER GENCER

efendimiz

ben kendimi dışarlara mı gönderdim
ben kendimi unuttum mu dünyada
kalktım
sabah olmuştu
oysa gece hala sürüyordu rüyada
efendiler dedim
efendi bir tane olur dedim
bir tanem dersiniz ona
yokluk sinenize saplandığında
ilk onu özlersiniz
çoğalmayın
tek kalmak için sonra birinizi öldürsünüz
yarıldı meydan
kızgın yağ yüklü adamlar geldiler
sert rüzgardan yüzleri oldu efendilerin
saate baktım, ayağa kalktım
serdim rüyalarımı masanın üzerine
bakın dedim burası merkez
parmağımın ucuna baktılar efendiler
ben onların gözlerinin içine baktım
dedim ki en ücradaki yıldızı da bağlayın şu
parmağın ucuna
usanın yorulmak ayıp değil
alın utanın utan alınızı
efendi dediğin bir tane olur
bir tanem dersiniz ona
yokluk sinenize saplandığında
ilk onu özlersiniz dedim

sonra birden
yokluğun sinesi mi olur diye bir ses nefes
ötekiler sese hak verdiler
ben nefese ilk çekeşte vurulmuşum zaten
efendilik oldu o
bir tanem dedik ona
söktü sinemizi yerinden
unutturdu bize kendimizi

biz kendimizi dışarlara mı gönderdik
biz kendimizi unuttuk mu dünyada
kalktık
sabah olmuştu
oysa gece hala sürüyordu rüyada
efendim dedik
efendimiz
bizi önce sonra başışla
göğü bildir bize kuşla uçuşla
yeri sevdire efendimiz
efendimiz dedik
bu ateş böyle yandığı süreç pişmanız
pişmanız pişmanlıkta pişmelere
kül olmayan pişmanız
gül olmayan pişmanız efendimiz
günleri vurulan kellelere başışla

"BİR ZAMANLAR KOPYALADIK"

"Abla benden duymuş olma kendisi biliyorsun Urfalıdır. Söylenene göre son ses Kazancı Bedih açıp hicaz makamında yavru kedilerin üstünde oynuyormuş."

Öteberi hırsızlığından cezaevinde yatmak adama çok koyar. İnsan marketten reşel çaldığı için cezaevinde yatar mı? Yatar tabii, eğer hırsızlığı alışkanlık haline getirdiyse yatar. Bir de buna nitelikli hırsızlık diyorlar. Hayatımızdaki tek niteliğimiz de bu zaten. Son girdiğimiz cezaevinde bu meseleyi kafaya çok taktım. Acilen büyük işlere girmek lazımdı. 56 Yaş, Çekirge Mustafa gibi büyük hırsızlarla aynı koşuatayrım, her gün nasihat dinliyoruz. Neymiş efendim: İyi hırsız, donsuz gezermiş. Rahat koşabilsin diye. Lan ibneler götünüzde donunuz yok onu da ustalığa yormuşsunuz. Kendinize hayırlınız olsa zaten daldıca olursunuz.

Bu eski tüfekler bir yana gerçekten sağlam bir çocuk vardı içerde. İlahebi. Bilisim. Bilisim suçundan koğuştan yatan tek kişi diye ismini Bilisim koymuşlar. Çocuk kredi kartı kopyalamaktan cezaevine girmiş ama içerdeki hürmeti görmen lazımdı. Adam bilisim suçundan cezaevinde yatıyor diye televizyon kumandası bozulsu buna götürüyorlar. Kendisini daha yakından tanıyınca bu çocuğun gerçekten eski kafalı mahkûmlardan farklı olduğunu anladım. Her gün yatağında kitap okuyor, geceleri uzun uzun düşünüp plan yapıyordu. İçerde arkadaş olduk ve dışarda beraber iş yapmaya karar verdik.

Yapacağımız iş kredi kartı kopyalamaktı. Singapur'dan gelen yaklaşık 10 bin dolarlık kopyalama cihazlarını PERPA'daki araçlar satıyordu. Üç boyutlu yazıcıyla yapılan plastik kart haznesini ve şifreyi kaydetmek için kopyalama cihazıyla eş zamanlı çalışan kamerası ATM'lere yerleştirilecekti. Sonra bilgiler Migros kart, Shell kart gibi farklı kartlara aktarılarak ATM'lerden çekim yapılacaktı. Bazı ATM'lerde kamera bile yoktu. ATM'den paraları çekecek güvenilir ekibi ben kuracaktım.

Kurdüğümüz dümen dönmeye başladı. Yaptığım baskılar sonrası "Bilisim" bana da kart kopyalamayı öğretmişti. Ufak paralarla dokunuyor, yeri geliyor kafa karıştırmak için paraları alarak hesaplara havale ediyorduk. Kazandığımız paraları hiç belli etmeden yapıyor sabah kahvaltıda Kürt böreği yapıyoruz. Bir gün yine o marka börekçide takılarken televizyonda bizim işle ilgili bir haber çıktı. Vatandaş mağdurdu, emekli hükümlü hükümlü ağılıyordu. O sırada polise Mehmet Ali & Akşemsel

İsim: Hortum İso
Sloganı: Delikanlılığın
yüzde 90'ı kaçmaktır
Sevdiği nesne: Migros Kart
Uzmanlığı: Kredi kartı kopyalamak

alan mahallenin kedicisi Gülseren teyze, "Görüyorsunuz musun şeytanları. Servet düşmanı bunlar servet, Allah belalarını versin," dedi.

Tabii börek benim boğazıma dizildi. Hesabı ödeyip kalktım. Artık arkama baka baka yürüyordum.

Fakat Emniyet'ten korkarken darbeyi başka yerden edikti. Bizim iş yerin kulayı var hesabı semtin en ağır abisi Drej'in kulağına gitti. Drej, öldürdüğü adamları varillerle koyup üstüne beton döktükten sonra Kumburgaz'da denize atan bir arkadaş. İsmiyle iş bitiriyor. Beni yanına çağırıyor. "Bizim bildiğimiz İsrail'in kavalı var onu üflüyor ama senin hortumun varmış. Sana bir hafta müddet. Kazandığının yarısını bana getireceksin yoksa o hortumunu götüne sokarım. Biliyorsun bür de tekil var ısrar yok," dedi ve önüne işlediği cinayetin ilgili gazeteyi koydu: "Kan donduran infaz". Gerçekten kanım donmuştu.

Sigara dumanının sararmış yazhanesinden ayrıldıktan sonra korku ve mahcubiyet içineydim. Drej'den korkuyordum. İş batırıldığı için de Bilisim'e mahcuptum. Drej'in mekânının karşısındaki parkta eski bir bankta oturmuş, kara kaza düşünüyordum. Önünde parçalanmış bir kedi ölüsü vardı. İşte sonumuz, tüm deşetleyle... Kalktım yürüdüm bir tane daha kedi ölüsü. Yukarıdaki de mesaj veriyordu. Sonunda bu hayatın en fahi hali oldu. Drej'in

pitbullu Reks. Gezmesi için salmışlardı ve parkta başbosu dolayıyordu. Beni görünce hırlamaya başladı ve üzerine doğru taarruz geçti. En yakın ağaca kedi gibi tırmanıverdim. Aşağıdan azgınca havlıyordu inersem beni de kediler gibi parçalayacaktı. Ağacın tepesinde her şeyin bu kadar kötü bitmesine üzülürken bir çıkış yolu arıyordum ama yoktu. Bu eziyeti bitirmek için Reks'in yanına indim. Hırlayan hayvan birden durdu. Ben de cesaretle gelip başını okşadım. Reks şaşkıncı şaşkıncı kuyruk sallıyordu. Kafamda bir ampul yandı: Drej'i silahla yeneceğim ama karşılıksız sevginin bükemeyeceği bilek yoktu.

Ertesi gün verdiğim gazla Drej'in mekânının önünde elli kişilik hayvansever grubu toplanmıştı. Hepsi bizim mahallenin kedicisi teyzeleriydi. Tek tık, kedi sevgisi peygamber sünnetidir diyen camii cemaati de vardı aralarında. Sloganlar atıyor Drej'in kedileri öldürüp işkence eden bir canı olduğunu söylüyorlardı. Grubu uzaktan izlerken kitleyi harekete geçiren kediciler Gülseren teyzenin yanına gittim. "Abla benden duymuş olma kendisi biliyorsun Urfalıdır. Söylenene göre son ses Kazancı Bedih açıp hicaz makamında yavru kedilerin üstünde oynuyormuş." Bunu duyanlar iyice tahrik oldular çığlıklar, feryatlar.

Sonunda Drej cama çıktı ne olduğunu anlayamamıştı, bunun için slogan atarlara daha çok sinirliliydi. Bir ara tekrar içeri girdi, geri çıktı. Bu sefer elinde meşhur gülmüş rengi el bombasını görür gibi oldum. Adam delirdi, nur yüzlü teyzelerin üzerine el bombası atacaktı. Bu fikir ona da mantıklı gelmedi galiba sinirle aşağı indi. Drej yarı bitirim yarı Ufa ağızyla kadınların arasına girip "Uleeyn" çekti (Bir Urfalının kavada en büyük közu budur). El bombasının hâle elinde olduğunu fark ettim ama teyzeler farkında değildi. Her an bir teyze katiatıma yaşılabiliirdi. Drej el bombasını teyzelere göstermeye hazırlanırken, semtimizin karakol amiri el yerinde belirdi. Drej gülmüş rengi el bombasını sırtarak arkaya sakladı. Kadınlar polisi görünce aşka gelip "Vurun canıye, vurun," diye Dreje vurmaya başladılar. Bilezikli yurmuklar Drej'in sırtına sırtına iniyordu. O sırada camii cemaati de "Vurun ehli sünnet düşmanına," diye alaya katıldı. O sırada el bombası Drej'in elinden düştü. Yuvarlandı yuvarlandı... Gözümlü kapadım...

Patlamadı merak etmeyin. Drej teyzelerden dayak yedikten sonra semtte bir ağırlığı kalmadı, Urfaya taşındı. Biz de bir ay sonra yakalandık zaten. Allah'tan kazandığım paranın yansım Yedikule Hayvan Barınağı'na bağışlanmıştı.

Hatırı sayılır bir kardeşimin dediği gibi: "Sevgi bütün müptezelleri adam edecek"

İLLÜZYONİSTLİK

"Kesin ip var" Bu cümle ünlü illüzyonist David Copperfield'in uçuşından sonra dillere pelesenk oldu. İpin olup olmaması bir yere kadar önemli. Bence ip yoktu veya ben olmamasını diliyordum. Copperfield'in gerçekten uçuşması benim hayatımda ne değiştirdi bilmiyorum. Sanırım onlu yaşların başından insan bazı mucizelere inanmak istiyor. Yirmili yaşların başından da bazı mucizelere inanmak istiyor insan, neyse bunlar başka konular. Dergimiz birinci yılını doldurdu. Bu yüzden çok mutluymuz. Birinci yıl özel sayısında tecrübe edeceğim konunun da özel olmasını istiyordum. Çocukluğumdan beri merak ettiğim esrarengiz, eğlenceli, şaşırtıcı ve mucizevi konumuzu buldum. Tecrübeyle Sabit'te bu ay illüzyonistlik var.

Ne Sihirdir Ne Keramet...

Öncelikle "İllüzyon" meselesine açıklık getirmek isterim. Günlük hayatta doğaçlama gelişen, göz yanıltmasıyla akıl tutulmasıyla şaşırdığımız durumlara "İllüzyon" diyoruz. Belli bir kurguyla yapılan numaralara ise "İllüzyon." Belli ve çalılışmış kurgularla bize illüzyon şovları yapan kişilere de illüzyonist deniyor. Peki ben bunları nereden biliyorum? Kendisini çeşitli televizyon programlarından da tanıdığımız Levent Maruf'tan. Levent Maruf profesyonel bir illüzyonist. Kendisi ve diğer illüzyonistler kendilerine sihirden denmesinden hoşlanmıyor çünkü yaptıkları bir sihir veya büyü değil. Yani ne sihirdir ne keramet el çabukluğundadır marifet. Levent Maruf, komedi ve kuş oyunları ağırlıklı olmak üzere levitasyon ve manipülasyon şovlarıyla bilinen bir isim. Onun en sevdiği alan ise kuş oyunları. Levitasyon dediğim şey herhangisi bir nesneyi uçuşma şovlarına deniyor. Hani Harmonie'nin birinci sınıfıyken "Wingardium Leviosa" diye bağırıp rüştünü ispat ettiği büyü var ya o işi. Manipülasyon ise daha çok masa başı oyunları adı altında geçiyor. Çeşitli kart oyunları bir mendili parmakların arasından yok edip tekrar çıkarmak gibi oyunlar. Bir de büyük şovlar var: Sahnede birisini yok etme ikiye bölme gibi büyük prodüksiyonlu gösteriler.

İllüzyon Sanatının İncelikleri

Çocukluğu ikibinli yılların başında geçmiş; Sihirli Annem, Harry Potter ve Cennet Mahallesi izliyerek büyüyen bir nesil olarak hangimiz zamanında sihirden olmak istemedik. Ancak maalesef Türkiye'de bir illüzyonistlik okulu yok. Illüzyon sanatı usta çırak ilişkisi veya kişisel cabayla geliştirmeye mecbur bırakılan bir meslek. Türkiye'den çıkmış dünya çapında bir illüzyonist var mı derseniç, var: Mandrake, Mandrake, Levent Maruf'un da

Bir mucizeyi gerçekleştirmek için çok çalışmak gerekiyor.

söylediğine göre Türkiye'deki illüzyon aleminin profesörü. Özellikle manipülasyon oyunlarının bir numarasıymış. Bir de Sermet Erkin varmış. Sermet Erkin ve Mandrake sürekli bir yarış halinde olsalar da klasmanları farklı olduğundan kimin daha başarılı olduğu anlaşılamazmış. Levent Maruf'la geçirdiğimiz vakit boyunca bana birkaç manipülasyon numarası öğretti. Bir Harry Potter olamamam da artık benim de kendime göre numaralarım var. Gelelim bu işin inceliklerine, illüzyonistler prensipleri gereği sırlarını asla söylemiyorlar ama bazı teknik meseleler var. Mesela Levent Maruf'un uzmanlık alanı olan hayvanlı oyunlarda seyirciyle en az on metre mesafe olması gerekmiş. Illüzyon malzemesi özel olarak yurtdışından sipariş edilebiliyor. Bir de televizyonlarda izlediğimiz bütün illüzyon gösterilerinin hep tek açıdan çekilmesinin sebebi çapraz açıdan çekilirse sırın ortaya çıkacağından dolayısıyla. Levent Maruf illüzyon sanatını "Zeki insanların kendinden daha zeki insanları, özel

tanımlıyor.

"Kandırma" derken kötü mânada bir kandırma değil. Sonuçta kim hem para verip hem kandırılmak ister. Yeni başlayacak olanlara ise öncelikle bütün alanlarda çalışma yapılmasını öneriyor Levent Maruf. "Farklı klasmanlardaki illüzyonlar denendikçe adaylar sevdikleri alanları keşfedebilir ve bu alanlara uzmanlaşabilirler," diye ekliyor. Ayrıca Harry Houdi'nin kitaplarıyla veya internetten araştırmaları konu hakkında daha fazla bilgi toplanmak mümkün. Levent Maruf'la konuşurken masadaki bir küp şekeri parmakları arasında yok edip, tekrar geri getiriyor. "Abi nasıl böyle hıphızlı yapıyorsun?" diyor. "Ben bu hareketi en az altı yüz defa ayna karşısında tekrarladım," diyor illüzyonist. Anlıyorum ki bir mucizeyi gerçekleştirmek için çok çalışmak gerekiyor.

Tecrübe etmekten korkmayın

Gibi yüze bakmayı unutmayın.

HAYAT TUHAF!

Elimde sarı zarf öylece ayakta duruyordum. Görevli Arif Bey karşıdan geliyordu, belli ki bana bakmamak için zıncı diye durdu arından yere eğilip uzun teneffüste çocukların buruşturup attıkları süt kutularını toplamaya başladı. Elindekilerle doğruldu, uzanıp sertçe çöpe attı. Yürüyüp gitti. Kapının önündeki açıklığa güneş düşüyordu. İki serçe ziplaya ziplaya yerdeki susamları yediler. Neden sonra -galiba- beni fark ettiler pır kayboldular. Arif Bey yine göründü. Dönüşte de birkaç çöp attı kutuya. Yanımdan geçerken tıraş kolonyasının kokusunu bile duydum bu defa.

Derin bir nefes alıp okuldan çıktım. Bahçeyi aştım. Açık pencerelerden konuşan öğretmenlerin, gülen çocukların sesi geliyordu.

Yolu geçip doğrudan Yeni Hayat Bakkaliyesine yürüdüm.

Leyla Hanım her zamanki gibi tezgâhın ardında meşguldü.

"Leyla Hanım," dedim. "Size bir sırrımı açmak istiyorum. Biliyorum şaşıracaksınız. Belki kızacaksınız bana ama artık bu yükü daha fazla taşıyamayacağım. Ben sizi deli gibi seviyorum. Her akşam mesai bitimi gelip midye ve deniz börülçesi salatası bazen de pilakı siparişli veriyorum ya, hani haftada bir de ufak kırı sarıdırıyorum size. Biliyor musunuz ben tek yudum içki bile içemem. Alkolle alerjim var benim. Hatta limon kolonyası kokusundan bile burnum kabarıp. Sigara a tamam. Severim ama onu da günde bir paket içecek kıvama gelmedim hiç. Evet, ders aralarında gelip paket paket alıyordum. Neden anlamışşımdır herhalde. Başınızdan iki evliliğin

geçmesi, benden büyük olmanız inanın önemli değil. Böyle şeyleri hiç dert etmem kendime... Hayır, ne münasebet aramızda o kadar da yaş farkı yok. Lütfen beni dinleyin. Sonra hiç konuşmayacağım inanım. Küçük bir evim var Patıcan Yokuşu'nda. Hayır, benim değil elbette. Fakat kirası çok uygun. Kutu gibi. Her şey yerli yerinde. Bahçesi harikadır. Tam üç nar ağacı var. İnanabiliyor musunuz üçü de yüklü. Kişin büyük şenlik olur siz de gelirsiniz bana. Yatağı tam pencerenin önüne çektim sizi düşünerek. Evet, nar kokusunu nasıl sevdiğinizi biliyorum. Parfümünüz kokusu narçeği. Sabah uyandıgımızda pencereyi açar açmaz odaya nar dalları dolacak. Leyla Hanım üç yıldır sizi tanıyorum ve bir kez bile şu bakkalı kapatıp tatil yapmadınız. Şimdi benimle gelseniz, ne olur? Bakkallar Odası sorun mu yapar? Ha?"

Diymedim.

Onun yerinde elimde sarı zarfı öylece durdum kapıda. Leyla Hanım kötü bir şey olduğunu anladı. Tezgâhın kapağını kaldırıp benden yana geçti. Bir tabure aldı. Ellerimden tutarak oturttu beni.

Zarfı aldı elimden. Açtı, okudu. Bana baktı.

"Ah ah, Allah kahretsin. Siz de mi?" dedi.

"Leyla Hanım," dedim. "Bakin bunların hiç önemi yok. Ben sizi tayin olup şu okula atandığım günden beri..."

Dudaklarını aralamıştım ama hiç ses çıkaramadım.

Ne şeyse çok üzümeyim. Zaten burada keim bir şey

yok demişler. Hep aklımıza kötü şeyler getirmeyelim."

Sonra büyü bir perde düştü üzerime. Hafif hafif ağırlıklar omzuma kondu. Bulut sardı etrafımı. Gözlerimi açtığımda yumuşak bir yataktaydım. Üzerimde çekikli, mis gibi kokan çarşaf vardı. Doğrudum. Karşımda koltuğa oturmuş elma soyuyordu. Bakkalın üst katındaki dairesinde olmalıydık.

"Böyle bayılma huyunuz var mı sizin, kuzum," dedi.

Doğrudum.

"Evet, çok heyecanlanınca oluyor bazen."

Bıçağın ucuna elmayı takıp uzattı. Sarı, buz gibi güz elmasıydı.

"Bence siz..."

Bu kez boş bıçağın ucunu doğrultmuştu.

"Yani bir süre eve gitmeseniz daha iyi olur. Pekiyi görünmüyorsunuz. Bir de memleketin hali fena bu günlerde. Ne gerek var, değil mi?"

Annem felaket felaketi çekerek, derdi. Annelerin her dediği kımaz. Yoksa hayat böyle tuhaf ve güzel olmazdı.

"Leyla Hanım, yanıma gelip uzansanız," diyemedim.

"Leyla Hanım, daha elma var mı?"

Güldü. Kalkarken eteklerinin arasından narçeği kokusu dağıldı ortalığa. Ah yine bir fena oldum ki, o kadar acıydı!

**Annelerin her dediği kımaz.
Yoksa hayat böyle tuhaf ve
güzel olmazdı.**

PARMAK ARASI TERLİKLERLE SELİMİYE TURU

Her şey bundan bir ay kadar önce ailecek arabayla tatile çıkmamızla başladı. Bizim şimdi çocuk var, üç aylık. Aile olduk yani. Eşim hamilelik döneminde çok bunaldı. Eşim ne kadar çok bunaldıysa ve eve kapandıysa, ben o kadar çok eğlendim ve gezdim. Kah Antalya'da beklem soluğu, kah Rusya'da. İş bir yerde de, yapacak hiçbir şey yok. Ne diyordum, oğlumuz Hazar geldi dünyamıza. Dedim tatile çıkılmı madem ailecek. Road trip yapalım madem, öyle olsun madem dedim. Ben arabayı da yeni aldım. Kullanmasın henüz öğrendim. Acemi gibiyim ama artık de değilim gibi de. Oğlumuz da iki aylıkken başlaştım gezmeye istedik. Hep böyle şeyler istedim. Bisikleti de astık arabanın tepesine, çıktık öyleyle. Kafamız neresi eserse. İzni etti ilk başta. İlk gün iznik'te arkadaşlarda kaldık. İkinci gün oradan Eskişehir'e gittik. Dağ yollarından Bilecik'i aşıya. Ertesi gün Muğla. Muğla'da iki gün kaldık. Çünkü ben motor ehliyeti almaya hak kazandığı için, küçük yerdri sürmeklemede iyi düşünerek Muğla'dan ehliyeti almaya düşünmüştüm hep. Sertifikam yanımda. Alamadım ehliyeti. Kös kös Marmaris'e Selimiye'ye doğru yola çıktık. Selimiye'de bir otele yerleştik. Bu arada Hazar muhteşem bir tatil arkadaş. Hani derler ya, insanı yolda tanımın diye. Oğlumuzu resmen yolda tanıdım. Çıktı çıkmadı tatil boyunca. Arabanın zaten hastası. Denize de saktık kendisini. Arkadaş sen iki aylık bir insanın, ömrü hayatında ilk kez denize giriyorsun, bir tepki ver. Son derece normal karşılıklı denizi. Bir ara Selimiye-Dağ yolu arası bisiklet turu yaptım. Yüzde on, yüzde yedi ve yüzde beş eğimler ayağıma hiç yere basmadım çıktım. Özellikle tırmanışlarda, öyle sularıydı bir de, sıcaklık sanki yüz derece gibiydi. Ama yine de bana şimdi demedim, demem de. Ülkeye doluşmam bisikletle, bir şey dememiş, şimdi mi diyeceğim. Kesmedi zaten mesafe, bir de dönüp Bozburun'a pedalladım. Bozburun'da meydanındaki kahvede Tarih Tarcan ağabeyime lafladım biraz, sonra ayrıldım oradan. Ayrılırken yine gel koçum dedi Tarih ağabey bana, bir ara yine gideceğiz. Bu arada sanmayın ki ailemi unuttum. Ama ben de böyleyim işte. Evlendim daha çok bisiklet kullanmaya başladım, baba oldum her şey yapmaya başladım. Ve aşımlardan bir aşım Selimiye'de, eşim beni otelden bakkala su almaya gönderdi. Oteldeki su iyi su değilmiş. Selimiye'yi bilenebilir bilir, minicik bir yer Selimiye. Parmak arası terliklerle çıktık muyola. Birkaç adım attım, vedırsadı parmak arası terliklerle yürümünün ne kadar zor olduğunu farkına vardım. Fakat Selimiye küçük, bakkal sorası. Giderim diye düşündüm. Bir yüz yıl kadar sonra nihayet bakkala ulaşabildim. Dönüşü de diğer yoldan döneyim madem dedim. Oradan daha kısa sanki yol çünkü. Arnavut kaldırımıları hesap edemedim. Bitmek bilmedi o aşım Selimiye'nin yolları. Otele döndüğümde tabanlarım kanyordu. Ömrümün en uzun mesafesiydi. Ağladım. Hayleene kadar iki gün de öyle kaldık Selimiye'de, sonra da İstanbul'a geri döndük. Şahane bir yolculuk, şahane bir tatildi. Parmak arası terliklerle Selimiye turuna rağmen, iyiydi.

ORKUN İŞİTMAK

Videoları çekip, paylaşma kararı nasıl aldınız?

Aslında teknik olarak Youtube'a 2006 yılında başladım. O zamanlar illüzyon ile ilgileniyor ve bunun üzerine öğretici videolar hazırlıyordum. Asıl kanalıma 2012 yılında içerikler üretmek video eklemeye başladım. Ben başladığımda, yurt içi ve yurt dışında fazla bir örnek yoktu. Bu yüzden ilk adımlar tamamen amatörce ve sansa ilerledi. Çok uzun zaman aldı kanalımı izlemeye başlanmasın. 300 abonem olduğunda bunun için özel bir video çekmişim.

Videoları çekmeye devam etmenizi sağlayan motivasyon neydi?

İlk başta videolarımı izleyen on-on iki kişilik arkadaş grubumdum. Videolarım hepsine dislike atarlardı sağ olsunlar. Sıfır like on iki dislike olurdu videolarımda. Aradan aylar geçti ve videolarımı beğenmeye başladılar, ilk baştaki motivasyonum buydu. Video koyduca heyecanlanıyor izleyicilerden gelecek tepkileri bekliyordum. Su an ise aynı şekilde izleyicilerimden gelen güzel yorumlar benim devam etmeni sağlıyor.

Birçok farklı içerik üretip videolarını çekiyorsunuz, içerik üretirken nelerden yararlanıyorsunuz?

İçerik üretirken yabancı kaynaklardan yararlanılmıyor noktalar da oluyor tabii ki. Onun dışında kendim sıfırdan içerik üretirken izleyicilerden gelen talepleri çok önünde bulunduruyoruz ve gündem doğrultusunda bir fikir ve akış çıkartıyoruz.

Çok uzun zamandır youtube hesabınızı kullanıyorsunuz, bu süreçte patlama notaktığınız hangi videodan sonra olduğunuz söyleyebilir misiniz?

Kanalımın çıkış noktaları için iki tane patlama noktası var diyebiliriz. İlk olarak bundan üç yıl önce İzmir'de yapmış olduğum İngilizce konuşarak kızların numaralarını alma videosu, bu video pek çok facebook sayfasında viral olarak paylaşmış ve haberele çıkmıştı. İkincisi ise yabancı şarkılar Türkçe olsaydı serim çok ilgi gördü.

Sizi içerik hazırlarken en çok zorlayan nokta nedir?

Yaratıcı olmak çok kolay değil, binin

AYIN FENOMENİ

tiklandığım noktalar olabilir. Bazı videoların çekimleri günler sürebilir.

Sosyal medyadaki fenomenliğiniz sizi hayattaki hangi amacınıza yaklaşıyor?

Daha büyük işler yaparken belki kaliteli bir televizyon programına imza atmak ya da başarılı bir sinema filmi yapmak hedeflerim arasında.

Sosyal medyanın tanınmanın en güzel yanını söyler misiniz?

En güzel yanı hiçbir yolculuğumu (metro, otobüs v.) yalnız geçirmediyebilirim. Bir de restoranlarda genelde porsiyonu fazla koyuyorlar bana. Sanki hiç tanımadığım ama beni tanıyan, onlarla uzun zamandır konuşuyorum gibi konuşabiliyorum kişiyonlarca arkadaşım var. Bu çok güzel bir duygu.

Yaşadığınız en komik ya da en kötü diyebileceğiniz bir an oldu mu?

İnsanların çok sert çıkışları olabilir tabii. Süper kahraman olarak orale istididime daha kızmış bir garson, orale çok kardeşim diye. Gelmışim Süpermen kostümü ile orale istiyorum abimden taklidini nokta oraletim olmasın. Hamile videosunda ise travmaya hamileliğimi anlatırken bir doktor adı uydurmuşum ameliyatımı yaptı diye. Bir teyze aracı defalarca doktorun adını sormuştu, kocası için düşünyorum herhalde.

Youtube kanalınızda yayınlamak için çekmeyi hayal ettiğiniz en başarılı video ne olabilir?

Ölmeden önce yapılacak şeyler adına bir serim var. Bu seride listemdeki şeylerigerçekten güya yapıyorum. Mesela ilk videoda dünyanın en büyük akaryumunda köpekbalıkları ile yüzüstüm ve uçaktan paraşütle atlaştım. Geçtiğim günlerde Çernobil'e gidip bir video hazırladım. Bu seri Türkiye'de ilk defa yapılan bir şey ve bu seriyebayıldırım için çok mutlu ve gururluyum.

Sosyal medya hesabınızı notkalanızca, videoların artık çekilmesine ne sebep olabilir?

Bu benim yaptığım şeyden çok mutluym. Su an aynı zamanda işim olsa da asla bir iş olarak görmüyorum. Ancak bir gün yaptığım şeyden zevk almazsam bırakabilirim. Ama bu çok uzak görünüyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

YALNIZLIK BİRİ KARŞISINDADIR

'Bir insanın yalnızlığına, başka bir insanın varlığı nasıl neden oluyor?'

On altı yaşında aldatıldığını düşünüp, sonrasında aldatılabileceği koşulların altında hiç oluşmadığını öğrenmenin kederiyle, sahibini arayan sadık bir köpek gibi koşuyordum sokaklarda. Önlerine çıkıp ani fren yaptırıp arabaların kaputlarından sekiyor, koşarak girdiğim sokak köşelerini elektrik direklerinden hız arak döniyordum. Tüm gün sokaklarda aç, susuz dolaşmış; annemin cüzdanından arakladığım parayla dört buçuk milyona bir şarap alıp, Kartal

BİM poşeti geldi yüzüne yapıştı. Ulan keder, ceplerin jeton dolu ve kazanmak için tüm tuşlara aynı anda basıyorsun. Mutluluk şöyle dursun, acıyı bile istediğim zaman çekemiyordum. Herkes bir arada mutluluyken, ben tek başıma mutsuz bile olamıyordum. Kimin sen ben anlamadığı yere gelmiştim ama galiba yavaş yavaş kederimi anlıyordum. Suratıma yapışan poşeti savuşturup atmak

yerinde görmek isteyip yanıldığımız an. Yanlığı, hayvanat bahçesindeki tavus kuşunun tedirginlikten açtığı kanatlarına hayran kalmamız.

Seni bu akşam buraya getiren o kızın, seni sevmeme olasılığı %99'du, fakat senin ihtimalin sana %1'den fazla geldi. Neden? Çünkü sana bunu o verdi. Neden? Çünkü etrafta kimse yoktu. Kimse yoksa evet, kartlar hep açık oynanırlar. Çünkü herkese göre yaşıyanlar, kimse yokken kendileriyle karşılaşılır. Kimse yokken sana, biri varken görülmeyecek bir şey verdi. Tıpkı

acı gibi, aşk gibi, mutluluk gibi. Karnının altında ya da boğazının ortasında. Varyan, şuranda. Sen biliyorsun, o biliyor, biliyorlar ama ispata delilin yok.

Mutlu insanlar kolay yalan söyleyebilirler, çünkü bozulmasını istedikleri şeyler vardır, mutsuzların tek kurtuluşu gerçektir. Kaplumbağalar kanarlarına çakıl taşı battığı zaman müthiş bir acı duyarlar, bu acıdan kurtulmak için kabuklarından dışarı çıkmak zorundadırlar. Büyük acılar çeken insanlar da ancak yalan zırlarından kurtulurlarsa acılarını sonlandıırırlar. Bize gerçeğe dair her ne söyledirse işte o zaman söylemiş olurlar ve sen böylelikle kabuksuz bir kaplumbağa görmüş olursun ve biliyor musun kabuksuz görünmüş kaplumbağalar bir daha unutulmazlar.

Hayır, hüznü sevmiyorsunuz, ona alışıksınız. Çoğu yerde karıştırsanız zaten hüznü ve üzüntüyü. Sen mesela hüznü değil, üzüntülüsün. Çünkü üzüntülü en az bir kez mutluluk görmüş, görmüştür. Hüznün, başkasının duyduğu üzüntü; üzüntü, görülen hüznün yaratan bulundandır. Yani ancak, üzüntünün tahminidir hüznün. Sokaklarında köpekleri zehirlemiş, ellerinden balonları kaçmış çocuklar, sakslarında fesleğenleri solmuş kadınlar hüznü değildir mesela, onlardan bahsedebilirler hüznü.

Sonra "Doğa da, çözünü", ne olur bunları kafana takma dedi. Güneşin hiç batmadığı bir ülke ve güneşin hiç doğmadığı bir ülke biliyorum. Özet geçelim lütfen bunlar önemsiz konular. Dünyada yedi milyar insan, yirmi milyar poşet var, biz birbirimizi bulduk. Biraz bundan bahsedelim. Düşünsene, bulunduk. Hem de birbirimizi hiç aramazken...

Haksız olmayabilirdi ama ben de haklıydım. Çünkü kimse almazsa da, dağılıyordu acı.

İnsan kimse yoksa yalnız kalmaz, olsa olsa tek başlıktır o. Yalnızlık, biri karşısındadır.

yerine, bellekleri mi deliklerine geçirip rüzgârın şişirdiği yüzüne baktım ve dedim ki:

"Bir insanın yalnızlığına, başka bir insanın varlığı nasıl neden oluyor?"

Dedi: İnsan kimse yoksa yalnız kalmaz, olsa olsa tek başlıktır o. Yalnızlık, biri karşısındadır. Ki o, kişiyi aşan bir yüce uğruna görünse de, mutlaka ve ancak kişinin kendi karşısında deneyimidir. Birinin yerine yalnız kalamazsın ve bir yerine kalamaz ve bu iki kişinin birlikte atılabileceği bir şey değildir. Herkes, kıyısına vuran dalgalanın serinliğini hissedebilir ve sonra geçilince deniz, can yakan tuzu. İnsan

yalnızlığı yok edebilir belki ama onun yerini alamaz. Düşünsene başkasının yerine de yalnız kalabseydi ne süper biri olurdu insan. Cadılar ilk büyüdüğü o, seziince kaybolan. İnsana en büyük acıları küçük ihtimallerin büyük ihtisamları verir. İhtisam, parlak bir

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://rantey.org>

Hayran, İsmail Mergüç

sahilinde kayaların arasında oturmuştum. Onlar da annelerinden mi çalıyordu bilmiyordum ama plastik bardaklarda gazozla şarap içen insanları kendime yakın buluyordum. On altı yaşında, aldatılabilecek yere kadar bile gelemeyip kendini aldatmış biri olarak sahilde ilk kez şarap içiyordum ki, rüzgârda savrulmuş

Suçun Piçi

Gün gelir ve suçun piçi yakalanır. Elllerine takılan kelepçeyle yok o şubeye, yok parmak izine, yok suç mahalline giderek yer tespiti yapılır. Her yere belediye otobüsüyle götürülen suç piçi ellerindeki kelepçeden dolayı utanmakta ve yüzünü saklamak istemektedir. Sonra belediye otobüsündeki meraklı birkaç yolcu, polis memuruna yaklaşıp çocuğun suçunu sorarlar. Suçun hırsızlık olduğunu duyduklarında hepsi de aynı cümleleri tekrar edip dururlar: "Ben bunun yaşındayken ev geçindirirdim vallahi. Hırsızlık mı? Allah göstermesin, hayatta kimsenin bir iğnesini dahi almamışım. Vah vaah, daha çok gençsin be evladım, hırsızlık yapmaya utanmıyor musun? Çalışsana be evladım! Gelecekte kim bilir daha neleri soyacaktır!"

Evet, belediye otobüsündeki meraklı ve de çok temiz birkaç toplum bireyinin de kendilerini tatmin etmek uğruna genç bir çocuğun başına topladıkları meraklı kalabalık umurlarında değildir. Aksine memnundurlar, çünkü hırsız bir çocuk sayesinde dikkatleri kendi üzerine çekmeyi başarmışlardır.

Ama suçun piçi doğmuştur artık!

Mehmet Kartal, yedi sefer cezaevinde, iki sefer de akıl hastanesinde yatmıştır. Defalarca bıçaklanmış, iki kez vurulmuş, suratı balta ile parçalanmış ama öldürülememiş geride tam altı kitap bırakmış bir yazardır. **Sokakların gri ellerdedir, bu dergi ona bir selamdır..**

İnsan vücudunda misafir olarak,
geldim Ekim ayı dünyaya.
Adı üzerinde ekilir umutlar,
tam da bu zamanlar!
Annem ve babamın umudu olarak
ekildim yeryüzüne...
Her şey sarı kahverengiydi sanki,
rastlayana kadar senin yüzüne.
Dünya anlam yükliydü,
anlamaya başladım.
Ama en acısı anlamaların:
Hepsini doğrulatmak için
benden başka 'bir ruh' gerektiği.
Büyülü güzelliklerde kelimeler
hepsi canlanmak için öpmeni bekler.
İki kişi değiştirmiş bütün gerçekleri.
Ayrılık acısı yokmuş mesela.
O his;
İnandığın güzel kelimelerin anlamlarının
haksızca çalınması demekmiş!
Herkes mutlaka bir aşk hırsızını sevmiş.
Sonra sen de oluyorsun başkasının
hırsızı...
Kaybetmiş insanlar
manaların izini.
Ben bir ekim ayı inandım.
Öyle ki inanmak, hayal kırıklığının
yarısıdır.
Başlamak bitirmekti.
Ektiğini biçmekti.
Ekim ayında doğdum
her yıl kutladım.
Her kutlamada, vedalaştığım hayatı güzel
yapan kelimelerle
gölgeleri kaldı.
Gözlerimi kapatınca mecburen seni
gördüğüm için
adınla üfledim kelimelerin anlamlarına
hepsini söndürdüm.

Mehmet Ali & Akşamsefası

YENİDEN BAĞBOZUMU

Bir bağbozumunda başlamıştı
Bavulumuzun yolculuğu, ben de kaldığım
yerden devam edeyim istedim.

Şimdi "iyi sene" size ne ifade ediyor bilmiyorum
ama biz şarap üreticileri için iyi bir sene, olması
gerektiği kadar güneş,
yağmur, soğuk ve sıcak
demektir. Yani tabiatın
toprağa sunduğu ne
varsa, olması gerektiği
kadarını isteriz bizen. Pekli bu
"olması gereken" kime göre, neye göre? Cevap
veriyorum üzüme, omcaya, yani bağa göre.

Her şey olması gerektiği gibi olsa da o kadar
çok başka bileşen var ki. Yıl boyu her şey
yolundaydı diyelim. Güneş, yağmur, kar, çamur
ve geri kalanlar... Olması gerektiği kadar stres
yoksa yine olmaz. Hadi stres de istediğimiz gibi
diyelim, doğru zamanda doğru eller kesmezse
üzümü yine olmaz. O da tamamsa, şaraphane
yolculuğu, zamanı da olması gerektiği gibiyse
şarabın yolu güzeldir.

Ama yine de bitmez yolculuk. Bir şarap için ilk
ve en önemli yol "teruar" dan geçer. Fransızcada
toprak anlamına gelen "terre" den türetilen
bu sözcük toprak, topografiya, bağ ve insan
kavramının ilişkisini anlatır bize. "Bir bağın asla
tam olarak bir başka bağda bulunmayan tüm
özellikleri" diye özetlenir. Ve bütün bunlar, "o
sene" ile ilgilidir.

Ne kadar narin demi? Narin bir sevgili gibi.
İsterseniz karpıslı de diyebilirsiniz, en ufak
hatayı bile unutmayın, affetmeyendir "o sene".

okşadığınız, sevdiğiniz, öpüp kokladığınız
sevgiliye, bir an, dünyanın bir bir sebebi ne
eklenen bir an, size aslında sadece o anlık hayatı
dar ettire "of" dediniz.

İki kelimelik bir isyan... O tatlı tatlı sevdiğiniz
dudaklar size ödetir ya o
an... İşte öyle. Teruarın insan
dışındaki kendi özelliğine
yapabileceğiniz hiçbir şey yok,
neyse o.

Ama insan faktörü... Yüzyılların geleneğiyle
yoğrulan deneyimin etkisini, eh bir yüz yıl
sabrederseniz bir parça kimdatabilirsiniz.

Sabri sakın ha elden bırakmadan, yıl boyu
çapaladığınız, budadığınız, otlarını ayıkadığınız,
kalanlar güçlü olsun diye salkımlarını
azalttığınız omcanızın üzümünü kesme
vaktine, anına, şekline özenmezseniz, unuttur
da önce emeğinizi, kısacak bir "of" için arkasını
dönüveren sevgili gibi arkasını döner size.

Tam da o zaman, tam da bunu hakketmemiştim
ki dediginiz an, bir bakmışsınız şarabınız
daha yola çıkmadan, hiç gidilemeyecek bir
yoldadır. Hem biliyor musunuz artık ne yaparsınız
"kırıldıysa, yapıpıssa da izi kalan bir vazo" gibi o izi
taşır.

Sihrbaz da olsa en kraliçesinden kalır o iz.
İçtiğiniz her şarap yudumunda biriken bu
özenin sırrı nerede biliyor musunuz, heyecanda.
Bir dizesinde Geyikli Gece'nin demiş ya
Turgut Uyar: "Bir biliseniz avuçlarınız terlerdi
heyecandan"

DEDİKODULARDA KATILIN İZİNİ SÜREN HATİCE TEYZE'NİN HAZİN HAFİYELİK MACERASI

MAHALEDEKİ CANAVARLAR

Ah evladım ah... O dizilere kendimi böyle kaptırmasam hiç bu yaşımda böyle hafiyeliğe soyunur muydum... Mahallemin başına bir ay önce o felaket gelmese, polis o zalimleri yakalasa aklımın ucundan geçermiydi ihtiyarlığında katil peşine düşmek. Rahmetli Hasan Bey ile ömür harcıyıp Sarıyer sirtlarında üç kat çıkığımız geçekonda evlatlarla, torunlarla kendi halimde yaşıyıp giderdim. Üst ki katta oturur çocuklar. Ne onların ne gelinlerin ne de torunların derdi biter. Allah bağışlasın; büyük oğlandan ilk erkek torun, küçüktən bir kız var. Allenin tek kız çocuğu ya şımarık zilli. On ikisine girdi, hep süslü. Benim adıma taşır; Hatice. Beni beğenmez, ismini sevmez. Aynı annesi, diğ pabuç kadar. Babası kanyonla yük çeker, onu özler Hatice. Bize de şımarır.

Ortanca torun askerden geldiğinden beri bir iş tutmadı. Rahmetlinin adını verdik ama nebeze ona benzemedi. Hasan Bey ne kadar çalkışsana bu hayırsız o kadar tembel. Ne dede yadigarı araba tamircisinin kapisından girdi ne de okudu. Askerden sonra Kapalıçarşı'da halıcıda işe girdi. Güya turistlere hali satıyormuş. Beş aydır gidip gelir, halen benden para ister.

Büyük torun; başkadar, ilk göz ağrısı, oğul bakal. Adı; Gökhan. Bütün gün tamihrhane de kir pas içinde çalışır yine bana mis kokar.

Ayi neyse... Dünyanın derdi bitmez. Ama bir ay önce, hanı telenyavonun Afrika sıccakları dediği günlerde mahallemezde kulan bir ateş düştü ki bütün ilke ağladı. Fatma Hanımlara Kuran'a gitmiştin oradan dönerken ne göreyim; bizim evin ilk alt sokağında, kırk yıllık komşumuz Erenler'in apartmanının önünü bir süre poli arabas, cankurtaranlar doldurdmuş, mavi, kırmızı ışıkları dönuyor. Aynı dizideki gibi... Bütün mahalle birikmiş. En önde mahallenin baş dedikoducusu Neriman. Kolundan yakalayıp sordum:

"Ne olmuş kız?"

"Ayy Hatice Teyze... Hepsi öldürmüşler. Küçük torunlarını bile boğmuşlar", dedi.

Allah'ım evlerden uzak. Taş kesildim, kaldım. Necdi'nin, beyi Celil Efendi'nin yüzleri geldi gözümün önüne.

Oğulları Levent ile kızları Ayşe'nin bebekliklerini bilirim. Torunları...

Murat minicik, daha okul yaşına gelmemişti. Rabbim hangi canavar, nasıl kıydı onlara...

Bir köşede Sütcü Mehmet memet, başında polisler bekliyordu. Aklı kıttır Mehmet'in. Sabah süt getirmiş, kırk kapıdan içeri bakmasıyla kendini dışarı atması bir olmuş. "Ölü... Ölü" diye bağıra bağıra mahalleyi ayağa kaldırmış. Çöktüğü yerde polislere yalvaran gözlerle bakıyordu gariban.

Başta Neriman mahallenin densesleri bir o kamera ya bir bu kamera ya koşup rahmetlerini ne kadar iyi insanlar olduklarını anlatıp durdu. Sanki yıllardır Erenler'in servetinin dedikodusunu yapıyor, hasedimizden çatlamıyorduk.

Market işleten Celil Efendi ile oğlu on yıldı üç kuyumcu açmış, gecekondularının yerine koca apartman dikmişti. Oğulları Levent'in altına son model bir araba çekmişlerdi. Her altın gününde kışkanç fısıltı dedikodular başlardı. Bir "Altın kaçakçı olduğundan vurmuşlar parayı" der öteki altın kaçmak için daha fenasını söylüyor: "Uyuşturucudanmış kız."

Nebahat gözlerini kocaman açıp geldi yanına. Allah canını alsın bir gram uziñtüsü yoktu, meraktan kuduruyordu. "Mafyaya bulaştılar herhalde. Zaten o para başka türlü gelmez", dedi, sonra sadede geldi:

"Cesetlerin olduğu salonun ortasına bağlı bir erkek kemeri bırakmışlar. Bunun anlamı nedir? Daha önce böyle bir şey duydun mu Teyze?"

Bilmediğini söyleyip başımdan savdım. Ama ben de merakla kapılmıştım.

Bir, iki saat sonra insancıklar kara tobarlarda çıkıp cezaze aralararına koydular. En son minik yavruyun kara torbaya sarılmış cenazesi baştan aşağı beyaz tulum giyen adamın kucağında çıktı. Mahalle feryatları inledi. Ama daha insancıklar toprağa verilmeden başlamıştı fısıltılar. Sözüm ona kederle lafa giriyor ardından keyifle ölümleri arakından konuşuyorlardı. Sobhetlerinin en heyecanlı yerleri katillerin evin ortasına bıraktığı kemeri. Bir televizyonda bağlı kemeri bırakmanın törede soyunmuş kışkanç marifetini ördüğünü duyuyorduk.

herkes
ikna
oldu.

Ben diyeyim üç sen de beş gün sonra benim kapı komşusu Nazife seslendi. Bahçeye bakınca ne göreyim. Benim domates, fasulye fiderlerini beş sırasını dümdüz etmişler. Toprakla birlikte ne var ne yok kışmışlar. Derdimiz yetmezmiş gibi bir de o çıktı başımıza. İşte o gün, Nazife'yle fiderleri sökerken

şışman bir komiser geldi. Vallahi o bizi değil de biz sorguya çektiğimizi adadı. Bökerten koca koca lokmaları mideye indirirken kameralardan, cep telefonu kayıtlarından bir şey çıkmadığını söyledi. "Öylesine bakıyoruz buralara Teyze. Büyük paralarla iş yapıyor musun bu Erenler."

yaptıkları adamlardan çıkar bir şeyler", dedi. Nazife polis gittikten sonra "Hatice sen de hafiyе gibisin valla", deyip kis kis güldü. Safır biraz garibim.

Aradan üç hafta geçmiş, ne gazeteciler ne polisler uğrar olmuştu. Mahallede çocukların sokağa bırakılmanasın neden olan korku bitmişti. Ben hiç yalnız sokağa koymadım Hatice'yi. Her gün haberleri seyretiltim, Kocataş Katliam'ından tek havadis yoktu. Başka şey düşünmüyordum. Dizide Rıza Başkomiser'i izlerken Nazife'nin o sözü düştü aklıma. İşte böylece mahalle dedikodularında hafiyelik yapmaya başladım.

İlk iş Neriman'a uğradım. Sanki evdebaşkası varmış gibisizest konuştuk: "Abba polisler, Yaşar'ın markette arama yapmış geçen gün, yine karakola ifadeye götürmüştün. Ama bırakmışlar. 'Yaşar'ın onlarla husumetini, karakola götürüldüğünü bilmeyen yoktu. Ama İkinci kez alındığını, marketinin arandığını duymamıştım.

Marketçi Yaşar'ın eşi Suzan ile bizim Nazife'nin arası iyidi. Öğle namazından sonra beraber geçmiş olsun'a gittik. Kadıncağız perişandı. Çaylarımızı koyarken "Abba neler söylüyorlar, kulduğımıza geliyor. Adamın gözüne uyku girmiyor. Marketten alışverişini kestir sürüş. Nasıl buna", dedi. Tülbendiyle gözü-

"Ana 75 yaşında dedektif mi oldun başımza."

nün yaşını siliip devam etti:

"Cinayetlerin işlendiği gün bizim adam dükkânda değildi. Bin tane laf. Yav adam hasta'yı evde yatıyordu. Diyorlar ki; kanıtla. Nasıl kanıtlayayım?"

Suzanların evinden çıktıktan sonra Nazife ahıladı vahla-dı kadının haline. Yaşar'ın o gün dükkânında olmadası benî de işkildendirmişti. Çünkü hep dükkândadır.

Oradan Fatmalar'a Kuran'a gittik. Hafiyeliğe bile gerek yoktu. Koca karıların hepsi sanki Rıza Başkomiser. Çaylar içilirken Melahat'ın kızı "Duydun mu Hatice Teyze," diye lafa girdi. Diğerlerine de duyurmak için yüksek sesle konuştu:

"Mirasın hepsi Celil'in kardeşi Halit'e kalmış. Her gün gelip mahalleye. Leyla Teyze'ye Başkomiser oğlu söylemiş, onları da çekmişler karakola. Tuzla'da oturuyorlarmış."

Halit'i gençliğinden tanırm. 20 sene evvel bir tarikatla gönül verip gecekondularını sattılar, taşındılar. Kuran'dan çıkıp eve yürürken Enreler'in apartmanında gördüm Halit'i. Sakallarınu uzatmış, şalvar giymiş. "Başın sağolsun," dedim, kafasını çevirdi "Allah ne derse o olur," dedi. Kara çarşafın içinde bir kadın koşup yanımıza geldi. Vallahi sesinden tanıdım Halit'in hanımını Şükran'ı. Bir tek gözleri görünüyordu. Bizi bahçeye buyur. Yıllardır görmüyorum, "Kız bir aç ne olduğunu göreyim," dedim. Yüzünü açtı, çok yaşlanmış, çökmüş, Halit'in üç kez karakola götürüldüğünü söyleyip anlattı:

"Ah Hatice acımızı yaşatmadılar bize. Karakollarda rezil olduk. Evlatlarımızdan başladılar, şeyhimize kadar sorguladılar. Mahalleden biri o gün Halit'in arabasını meydana gördüğünü söylemiş. Kameralar bakıp olmadığını görünce bıraktılar adamı."

"İş yaptıkları birileri mi acaba?" diye sordum. Şükran kara çarşafın içinde derin bir nefes çekip "Vallahi Hatice, Celil hiç anlamazdı işlerini. Kimlere buluştı Hatice de bilmiyorduk, dedi. Oradan çıktıktan sonra düşündüm: Niye biri çöremeyiş abıyayı gördüğünü söylesin. Bu tarikat işleri de çok karışıkta.

Ertesi gün sabah namazından sonra temizliğe başladım. Bina'nın girişindeki koridora bizimkilerin kaporta işi yaptıkları zamanki gibi kazınmış demir boyaları pul pul dökmüşü. Onları temizleyene kadar benim çıktı. Sırf pisliklerine kızmıştım için kahvaltıya onlara gittim. Yeni sofraya oturmışlardı. Hepsinde bir karış surat. "Yine kaporta işine mi başladınız?" diye sordum. Mehmet uzandı: "Yok be ana ne işi, bu hayırların zariyaları uğraştıktan işe sıra mı geliyor." Gelin mutfakta anlattı, müşterinin minibüsüne binip amortisörünü kırmışlar.

Neyse sofrada sırf alkımdakileri pekiştirmek için baş-

ladım hafiyelikte öğrendiklerini anlatmaya. Üçü de ağzı açık dinledi. Oğlan "Ana 75 yaşında dedektif mi oldun başımza?" dedi. Gelin kaynanasını çektişecek mevzu buldu ya pek keyiflenmişti. Hasan kızdı: "Sana ne nine... başına iş açacaksın.

Vazgeçer miyim? Kahvaltıdan sonra koyuldum işe. Sırf Leyla'yın görme için kadınların yaptığı güne uğradım. Leyla'nın oğlu başkomiser. Yanına oturdum. Tam lafa girecektim mahallenin en büyük zevki katilam dedikodusu başladı.

Nebahat gözlerini pörtletip yine yılan dilinden zehir saçtı:

"Celil Efendi'nin uyuşturucu paralarını apartmanın odunluğuna gömdüğünü söylüyorlar. Mafyanın adamları mahallede geziyormuş."

Koltuğa yaslanıp yüzlerdeki dehşeti keyifle seyretti. Bir tek Leyla kısırsına gömülmüştü. Zaten hep böyledi; dünya yıksa umurunda olmaz. Bağı kemer mevzuosu açılınca kırışmış ağzında takma dişlerini oynatıp "Benim oğlan dün söyledi. O kemer töre değilmiş. Evdeki kasayı taşımak için kemerle tutmuşlar. Sen bizi oraya atmışlar," dedi. Çayından büyük bir yudum alıp takma dişlerini temizleye kadına hepimiz hayretle bakıyorduk. "Ay Leyla Teyze alemsin. Laf açılmasa söylemeyeceksin," serzenişlerine şaşkın baktı.

Demek katliamın nedeni hırsızlık, kemerin bu kadar basit bir ağırlaması vardı. Ne efesaneler uydurduysa, birinin aklına bu kadar basit olabileceği gelmemişti. Oradan çıkıp güneşin altında eve zor yürüdüm.

İşte şimdi bahçede oturmış, hepsini baştan düşünüyorum. Bahçemin çıplak kısmına bakarken şüphe sinsiye sızıyor aklıma. Daha düşünmeden korkuçu ihtimalin korkusu çöküyor üstüme. Allah'ım sen bizi koru... Başımın kaynar sular dökülüyor, yüzü damarlarımıza kan değil, zift akıyor. Kasanın çaldığını öğrendikten sonra birbirini tamamlıyor daha önce manasız gelen gariplikler.

Bahçenin bu hali... Odunluğın tarafından kazınışlar sanki bahçeyi. Kasayı sürüklemiş olabilir mi?

Korıdardaki demir döküntüleri... Yavabbim... Kasayı açmak için uğraşırken üzerine bulaşanlar mı? Allah'ım sen bizi koru...

Düşün Hatice... O akşam serseriyi gördüm mü? Hayır, dizileri izleyip yattım.

Hasan çalıştığı halıcının yakınında olduğunu söylemişti, Enreler'in büyük kuyumcusunun. O bebeğe kıyan canıyım benim kanımdan, canımdan mı? Nefes alamıyorum. Düşünme koca karı, sen. Müsteri

minibüsünün amortisörünün kırıldığı geliyor aklıma. Kasayı taşırken mi kırıldı?

Akşam oluyor, her an gelebilir. Nasıl bakarm yüzüne, nasıl yaşarmı? Şüpheli? Evime girerken onu bacaklarımda salladığım zamanları hatırlıyorum. Bebeklik resmini duruyor vitrine. Teslim edebilir miyim onu polise? Yapanam. Nasıl yaşarm onunla aynı çatı altında?

Saatler oldu yatağa gireli. Aynı düşünceler dönüp duruyor aklımda; benî torunumun o insanıkları katlettiğine ikna ediyorlar.

Duydum, Mehmet isten geldi. Gece yarısı oldu Hasan hâlâ yok. Şimdi diğdi bahçenin paslı kapısı, lamba yandı.

Gölgemisi görüyorum, dolanıyor bahçede. Odunluğın girişine. Bakmaya korkuyorum. Odunluğın kapısı gıcırdadı. Artık emektir; çaldıklarını saklıyor canavar tohumum. Dışarı çıktı, gölgesi her adımında büyüyor, evimin içine düşüyor.

Gözlerimle görmem lazım. Bu şüphenin beteri olabilir mi? Hırpalanmış bahçemde canavarın inine yürürken küçük bir umut mırıldanıyor: "Temizlik yaparken bulduğun edepsiz mecmuaların sakladıkları belki" Paslı gürlütişle aralanan kapının ardı hiçbir sır gizlemeyecek kadar tanık bana. Bir dakka sürmedi, kütüğün arkasındaki torbayı bulmam. Damarlarımdaki kan, kalbimi yakıyor torbanın düğümünü çözerken. Sokak lambasının odunluğa sızan sarı ışığı içinde burulgu bilezikler, cumhuriyet altınları, kolyeler parlıyor. Benim hayatım sönüyor. Hasan Beyle üst baş çamur, ellerimiz nasır dolu diktikçimize bina üzerine çöküyor.

Kendimi dışarı attım. Nefesim içime dolmuyor. Mehmet'in penceresinde benim izliyor canavarın gölgesi. Şükürler olsun; benî öldürecek. Teslim olmak, ölmek ne kadar kolay. Evime, mezarıma yürüyorum. Kapıyı katil için aç bırakmalım. Hasan Beyle içi geğenken çektiğimiz duvarda asılı yaş beyaz fotoğrafa bakıyorum. Namazımı kılarak merdivenlerin işi yandı, yatağıma zanyorum. Öldür benî evladım.

Basamaklardaki adımları sessiz, yavaş. Ama yalnız değil sanki. Sana yalvıyorum Allah'ım; yaşı, uğuldayan kulaklarım bana oyun oynuyor olsun. Merdivenlerde koşuşturdukları zamanlar geliyor aklıma. Kapının önünde durdu sesler. İnsan eline, dilene hakim olur da bir tek gözleri söz dinlemek. Bu nasıl bir lanet; iki gölge var. Rıza Başkomiser'in bile aklına gelmezdi, ben nasıl kondurayım; Gökhân'ı. Yaştığı suratma bastırırken mis kokuyor hâlâ...

KRALİÇE ARI

Baştan söyleyeyim sevgili okuyucu. Bu yazıyı Feminist Kapanış bölümünün radarna yakalamanı riskini göze alarak yazıyorum. Ama aklımlı kurcalayan ve içimi daraltan düşüncelerde hapsolmak yerine, güzel ve nazik bir yazarın titiz kalemine hedef olmayı bilinçli olarak göze alıyorum diyelim.

Kadınların işgücüne katılımı, tarımdan sanayi toplumuna geçerken ciddi bir düşüş göstermiştir. Kapitalizmin emeklemeye yıllarında ağır sanayide çalışmayan kadın, yıllarca çalışma hayatından uzak tutulmuş ve sadece ekonomik hayattan değil sosyal hayattan da izole edilmiştir. Önce kadınlar ve çocuklar kurtarılsak, gelişen kapitalizmde onlar bırakılmıştır batmak üzere olan gemide. Yüzlerce dogmatik ve geleneksel inançlarla eve kapatılan kadına bir de rekabetçi ekonomik sistem vurmuştur darbeyi. Son yüzyıla geldiğimizde ise, kadın nihayet modern toplumda iş dünyasının kapısını aralamayı başarmıştır. Hem emek yoğun işlerde hem de yönetim kadrolarında kadının iş gücüne katılımı seneler içinde artış gösterir. Yıllar içinde baraj suyu gibi biriktirildiği potansiyelini, zekasını ve yeteneklerini enerjiye dönüştürme zamanı artık kadınlarındır.

Ancak, iş dünyasındaki tüm dekor, yıllardır tek başına sahne alan erkeklerle göre kurgulanmıştır. Çalışma hayatına giren kadından topuklu ayakkabıyla halı saha maçına çıkması bekleniyor gibidir. Sert ve

acımasız olması istenir. Ağzından ateş, kıçından yıldırım çıkartması gerekir. Oyunda kalmanın şartı, oyunu erkek gibi oynamasıdır. İş hayatında kadının erkek gibi davranması makbuldür. Erkek iktidarındaki yüksek gök denlemler de, bacası tüten fabrikalar da yıllardır kazanma hırsinin esiri olmuştur. Hep renksiz, hep gri kalmıştır

Kadının başarılı olması için kadınlığını sineye çekip erkek gibi olması beklentisinden daha acı olan bir şey varsa, bu düşüncenin pek çok kadın tarafından da kabul görmesi ve itiraz edilmeden sahiplenilmesidir. İş dünyası, ayakta kalmak ve kendini kabul ettirmek adına kadınlığının ihanet etmeyi göze almış pek çok hemcinsimizle dolu.

Son dönemde literature "kraliçe arı sendromu" olarak giren psikolojik terimin de mucidi kadınlarıdır. Eve hapsedildiğimiz onlarca yılın sonunda, doğal empati yetimiz, güçlü sezgilerimizle fark yaratacakken, literature yepyeni bir psikolojik taciz yöntemi kazandıran tüm kadınları ayakta alkışlamak gerekir. Kraliçe arı sendromu iş yerinde kadının kendi hemcinslerine yaptığı psikolojik baskıdır. Kovanın tek bir kraliçesi vardır. Herkes onun emrinde. Arıların kraliçe arı cinsine sürekli ıspat

peşindedir. Bunun da en kolay yolu diğer kadınlara hükmetmek, gerektiğinde küçük düşürmektir. Kraliçe, diğer kadınları itibarsızlaştırmak ve kontrol altında tutmak ister. Hemcinslerinin duygusallığını zayıflık olarak görür. Onlara benzemediğini her fırsatta erkek çalışanların gözüne sokma telaşındadır. Bulunduğu mevkii bir kadına kaybetmekten, iğnesini kovandaki tüm kadınlara sokmayı tercih eder. Çünkü o, kovanın kraliçesidir. Tarih boyunca da o kovayı yöneten tek kraliçe o kalmalıdır.

Türkiye de kadınların sadece %28'i hemcinsleriyle çalışmayı tercih ediyor. Bunun altında yatan neden de bahsettiğimiz kraliçe arı sendromu. Aynı metrobüsün, farklı seferlerinde tacize uğramışlıkların, etek boyları yüzünden aynı caddede yürürken laf yemişlikleri var oysaki. Kadınlık en büyük ortaklıkları. Erkekler daha uygun olan işler ve sektörler listesini yapan bir anlayış varken, kadın neden kadının kurdurdu hâlâ?

"Birbirimizden çok farklı olmamız değil, birbirimize çok benziyor olmamızdır lanetimiz." Erkeklerin kontrolündeki iş dünyası artık erkeklerin ve erkek gibi davranmaya çalışan kadınların himayesindedir. Bu yüzden kapitalizmin griye boyadığı yüksek binalar ve fabrikalar hala gri. Hala kendisine değecek bir kadın eli bekler gibi.

'Birbirimizden çok farklı olmamız değil, birbirimize çok benziyor olmamızdır lanetimiz'
Salman Rushdie

-İSTANBUL'DA İLK FİLM GÖSTERİMİ-

BİKİNDİĞİ ÜZERE DÜNYADAKİ İLK FİLM GÖSTERİSİ LUMIERE KARDEŞLER TARAFINDAN 1935 YILININ ARALIK AYINDA PARİS'TEKİ GRAND CAFÉDE GERÇEKLEŞTİRİLDİ. İSTANBUL'DA İLK GÖSTERİM İSE PARİS'TEKİ GÖSTERİDEN YALNIZCA BİRKAÇ AY SONRA YAPILIR. YANİ

MATBAANIN NAZLI KESFİNİN ARDINDAN GÖRENMEYERLER GİR. HIZDA. GÖSTERİYİ SARAY HOKKABAZI BERNARD DÜZENLER. DEĞİ İLK SİNEMA İZLEYİCİMİZ KİM OLUR DERSİNİZ? YASAKLAR PADİSAHI II ABDULLAH'IM! HİKAYE SÖYLE: BERNARD, PADİSAHIN İZİNİYLE HER YIL ÜLKESİ TRANSİTA GİDEREK TÜRLÜ VENİCİLERE İSTANBUL'A GETİRİR. 1986 YILINDA İSE ELİNDE BİR SİNEMOGRAF MAKİNESİYLE CİHAĞELIR VE YILDIZ SARAYI'NDA PADİSAH HUZURUNDA İSTANBUL'U KK PERDESİ AÇILIR.

-DÜNYANIN MERKEZİ-

"DÜNYANIN MERKEZİ İSTANBUL'DUR!" BU İHANS YALNIZCA İSTANBUL AŞIKLARI İÇİN DEĞİL, VAKTİ ZAMANINDA ROMANLAR İÇİN DE GEÇERLİYDİ. DÜNYANIN MERKEZİ'NE YEREBATAN SARIĞINI YAKININDA, TRAMVAY YOLUNUN YANII BAŞIMDAĞI MİLLİYİ TAŞI. BU TAŞ ROMANIN MERKEZİNİ İSTANBUL OLARAK KABUL EDEN BİRİNGİ KONSTANTIN TARAFINDAN DİKTİRİLMİŞ. ROMA AĞININ BAŞLANGIÇ NOKTASI OLARAK BU TAŞ BELİRLENMİŞ VE DİĞER TÜM ŞEHİRLERİN BU ŞEHRE OLAN UZAKLIĞININ HESAPLANMASINDA SIFIR NOKTASI OLARAK SEÇİLMİŞ. UZUN YILLAR DÜNYANIN MERKEZİ OLARAK KABUL GÖREN İSTANBUL, NAMIN GREENWICH'E KAPTIRSA DA DEK ÇOKLARININ HÂLÂ ŞU BİR GERÇEK Kİ: BÜTÜN YOLLAR, İSTANBUL'A ÇIKAR.

Çizen: Ahmet Uzun
Derleyen: Duygu Temel

Sizden Gelen

BAVUL

İYAN BARAN

BOŞU BOŞUNA

Yağmur şiddetini iyice arttırmıştı. Bıkmadan usanmadan canını dişine takarak çalışan silcekler artık yağmurun hızına yetişemiyordu. Yağmurda en keyif aldığım şeydir arabaya kullanmak. Yine bir saat önce İstanbul'dan kaçma isteğiyle arabaya binerken gece yarısı bu denli trafik olacağını bilsem yollara düşmezdim. Keşke uçakla gitsaydım diye içimden geçirdikten sonra radyo da gece haberleri başladı. Spiker

şiddetli yağmur sebebiyle iptal olan uçuşlar ve havaalanındaki

kargaşadan bahsederken radyoyu kapattım.

Anlıyordum, herhangi bir şey olduğunda ne hava, ne kara ne de deniz yoluyla bu şehirden kaçmak mümkün olacaktı.

Çünkü çok kırgındı İstanbul. Can havlıyla yaşayan varlıklara ev sahipliği yapıyordu. Öylece kalakaldım arabada ve silcekler yağmuru öpmeye devam ediyordu. Radyonun frekans çizgisini içimdeki sancılarla çevirdim bir kez daha. İbrem türklere doğru yol almaya başladı. Mahsuni Şerif'in cümleleri içimdeki sancılara sızıyordu:

"...Süleyman bir sultan oldu, / Boşu boşuna, boşu boşuna..."

Zaten hep taşına toprağına yirmi dört ayar sarı külçeler sındırılmıştı bu şehrin. Bu sözcükleri denkleminde herkes öpmeye yeteniyordu İstanbul'u. Derken yağmur afalladı ve gözlerim silceklerin seyrî defterine takıldı. Sürüp giden ömrümüze naz dercesine bir sağa bir sola doğru simetrilere boğuyorlardı gözlerimi. Bir şehir bir ömrü ne kadar tüketir? Karneyle ekmek alınmış bir ülkenin bütün mirasçılarını kendine toplayan İstanbul, hepimizi darmaduman eden bir ironidir.

Bu yazı geçen sayıda CAHİT BERKAY'ın yazdığı Geri/Sende köşesine gönderilenler arasında seçilmiştir.

FEMİNİST KAPANIŞ

Bavul'un birinci yıl sayısı ile birlikte Feminist Kapanış'ın bir yılını gözden geçirmeye karar vermiştim. Bu yıl boyunca dergiyi baştan sona okuyup cinsiyetçi dil kullanımlarını, kadın düşmanlıklarını saptamaya çalıştım elimden geldiğince. Her sayıda azalıp çoğaldı bu örnekler. Yani düşme eğiliminde olmadı ama okurların kafasında bazı düşünceler, sorgulamalar oluşturmak amacıyla, buna ulaşmış olmayı umuyorum. Dil ve toplum arasındaki bağlantıyı biraz da olsa gösterebilmiş olmayı umuyorum.

Yazdığım konuların hiçbirini "hassasiyet" ya da "duyar" değil. Bunlar bağlantılarını çözmemiz gereken anlatımlar. Bir kadına bayan ya da hanım denmesinde veya sinirlendiğimizde ettiğimiz küfürlerde, bu sözlerin neden bu şekillerde kullanıldığını ve bunların toplumdaki yansımalarını görmek gerekiyor. Ben çok hassas olduğum için bir kadına bayan denmesinde tepki göstermiyorum, kadının toplumda yok edilmesini, ikinicileştirilmesinin bir göstergesi olduğu için bu kullanımların bu durumları yeniden üretmesine karşı çıkıyorum.

Bu ayki örneklerle gelecek olursak ilk olarak Kraliçe Arı benzetmeli, iş dünyasındaki kadınlardan bahsedene yazıya değinmek istiyorum. "Kadın kadının kurdurdu" sözü bana göre ataerkil dünyanın kadınları birlik olmaktan alıkoymaya itme çalışmalarından biri. Kendine, kendi kimliğine yabancılaşmış olmayı mı kadın bunu söylerken? Yazıda sözü edilen araştırmada kadınlar arasında kadın bir üstle çalışmayı tercih edenlerin oranı oldukça düşük gibi görünür. Aslında bu bir "erilleşme" sorunu. Yani ataerkil sistemin her yere olduğu gibi iş dünyasına da etki etmesiyle ilgili bir durum. Bu dünyada erkeklerle rekabet mümkün değilse, yükselmenin yolu erkek olmaktan, eğer erkek değilseniz de öyle davranmaktan geçiyorsa bu sorunun kadınlara sirayet etmemesi gibi bir durum olabilir mi? Bunun tek çözümü birlik olmakla bulunabilir diye düşünüyorum. Son zamanlarda yaşanan taciz,

tecavüz, şiddet olaylarında hep "kız kardeşlik kazandı". Buradan yola çıkarak bulunduğumuz iş ortamına ve sistemine farklı bir gözle bakmak gerekiyor.

İkinci olarak da yeni bir icadı dünyaya duyan bir beyefendinin kullandığı "Baylar" ifadesinden bahsedeceğim. On dokuzuncu yüzyılın sonlarına denk gelen bu anekdotta dünyaya bir icat duyurulurken kadınlar es geçiliyordu. "Dünyaya duyurma" meselesi sanki biraz eksik kalmamış mı kadınların neredeyse dünyanın yarısı olduğu göz önünde bulundurulursa?

Kız kardeşlik kazanacak!

Tarihte gördüğümüz kadınlara o zaman neredeyse hiçbir hakka sahip olmayan kadının icatlarıdan haberi olmasına da gerek yok gibi görülüyordu herhalde. Zaten kadın evden çıkması, para kazanması, oy vermesi gereksiz bulunan bir cinsti, böyle yeni icatlara da kafası basmazdı. Aslında bu düşünce yapıyla günümüzde de karşılaştığımız okuyor. Zaman zaman "Neden hiç kadın filozof/düşünce insanı yok?" sorusuna maruz kalıyoruz. Yok demekle birçok kadını yok saymış olmakla kalmıyor bu gibi alanlara yönelmek isteyen kadınların önünün toplumca kesildiğini bilmeden yaşıyorsunuz demektir. Tıpkı beyefendinin toplama "Baylar!" diye seslenmesi gibi.

Son olarak da kadınların iffetli olduklarını, eşlerine sadık olduklarını ve daha birçok şeyi sürekli ispatlaması gerektiği algısından bahsetmek istiyorum. Cono aşiretinde de böyle oldu, İstanbul'un kalburüstü semtlerinde de. Hatta dünyanın en medeni sayılan ülkelerinde de. Belki kocasının yerine hapse girmesi gerektiği kadının ya da çocuğu için susması. Boşanmak istediğinde yeterince sebebi olup olmadığı sorgulandı.

Bize "verilen" şeyleri hak edip etmediğimize her daim yeniden karar verilmesi gerekiyor sanırım. "Bakalım sokakta sana laf atılmaması için bir şey yapıyor musun? Abinin seni dövmemesi için ne yaptın peki? Tacizden korunma yolları televizyonda açıklanmıştı, uygulamadın mı?"

Gerisi sende

Öyküğü tamamla- @bavuldergi Etiketle-Paylaş

Çöktüğü yerden doğrulurken büfenin aynasında sapsarı yüzünü gördü. Her endişelendiğinde olduğu gibi, sol gözü seçiyordu yine. Kendini daha fazla tutamayıp ağlamaya başladı. Hırsızlar, diye bağırda hırsızlarının arasında, hain hırsızları kimliğini biliyordu birileri onun. Kişiliğini, tarihini, anılarını, mektuplarını, tabakalarını, çanaklarını, mobilyalarını, akrabalarını, dostlarını, arkadaşlarını, evini, sokaklarını, şehrinin! Ahenkle akan düzeni tarumar oluyordu! Hırsı aklının önüne geçmiş bir deli, hayatını biliyordu ve düşün resminde onu her tehlikeden korumak istemesine elini omuzuna koymuş olan kocası, mani olamıyordu buna.

Yazan: Ayşe Kulın ve

Seçilen öykü gelecek ay dergimizde yayınlanacaktır.

"İşte kuşlar
da gitti."

"Giderler,
aldırma,"
dedim.

YAŞAR KEMAL

"Bir gün sana
dünyada
katlanılacak
tek şeyin sevgi
olduğunu
öğreteceğim."

YUSUF ATILGAN

İmtiyaz Sahibi: BRG Basın Yayın Reklam adına Ümit Bektaş
Yayın Yönetmeni: Önder Abay
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Kemal Can Kayar
Görsel Yönetmen: Göksel Süslü Editörler: Emrah Serbes,
Barış İnce, Esra Tannibilir, Zihni Başaray, Duygu Temel,
Can Binali Aydın Kapak İllüstrasyonu: Ethem Onur Bilgiç
Feminist Sönsöz: Gizem Çıtak İletişim: 0(212) 260 5878 - İletişim:bavuldergi.com
reklam@brgjans.com Baskı: UNIPRINT Basın Sanayi ve Tic. A.Ş.
Adres: Ömerli Mah. Hadimköy - İstanbul Cad. No.159
Hadimköy Arnavutköy 34555 İstanbul / TÜRKİYE
Tel: +90 212 798 2840 / Faks: +90 212 798 2063
www.apa.com.tr
Genel Dağıtım: DPP (0212) 622 2110

ISSN: 2149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

f /bavuldergi i /bavuldergi t /bavuldergi

BAVUL

Anlık İleti

Önder: Günaydın sokakların yılmaz bekçileri.

Onur: Günaydın Bavul Dergi'nin genç ve çirkin erkekleri.

Pınar: Ben mutlu olup yumurta kaynatmak, elektrik süpürgesiyle yerleri silmek istiyorum.

Can Binali: Terk edildim, caddede yürüyorum, silahsızım. Bir kedi var iki yaşında, ismi Canan.

Önder: Can senin hayatta 3 sevgilin oldu ama yaklaşık 25 kişi tarafından terk edildin.

Selin: Onların patisi kırışla senin kalbin paramparça olur, biliyorum. Önder Abay ile geçmeyen yalnızlık kediyle nasıl geçebildi ki zaten?

Merve: Yanın uysak ve her yer kar tutmuş olsa. Kardan adam yapıp uçan tekme atsak.

Zihni: Biletler değişti VIP oldu / Geldi bir kırılacağı gönlüme kondu / Meral geldi Selin geldi gün bayram oldu / Aşk Zihni şir yazdı mevsim yaz oldu.

Esra: Arkadaşlar galiba Zihni delirdi.

Efe: Zihni helikopterin penceresini kapat, esiyor ne dediğini anlamıyorum.

Can Binali: Tüm gün süren migren ağrısı çektim ve hâlâ çekiyorum. "Keşke bu kadar yakışıklı ve zeki olmasaydım da bu hastalık bende olmasaydı," dedim. Biliyorsunuz zeki ve yakışıklılarda oluyor bu migren ha bir de Zihni'de.

Selin: Bugün Önder Abay'ı gören sakince kafasını çevirsin çünkü mavi gömleğiyle gözleri kamaştırıyor.

Pınar: Ben aşkı bir boy büyük alıp ömümdeki seneler de gylmek istiyorum Önder, bunu söyledigimde "Çok demode kaldı bu tavırlar," diyorlar. N'apıcım?

Önder: Arkadaşlar büyük oylama başlıyor. Zihni yakışıklıdır diyenler (1) Can Binali Bey yakışıklı diyenler (2) yazsın. Diğer diyenler ise lütfen (6) yazsın.

Gizem: 1.2.6.

Yüksel: Fight Club'taki Edward Norton gibisin Önder. Yakışıklı, uykusuz ve öfkeli.

Selin: Beşiktaş Çarşı'yı gece 12'den itibaren kapatıp Kartal'ın orada havai fişekleri patlatmaya başlıyoruz. Sabaha karşı Kartal'dan kahvaltıcılar soğakına uzanan bir kırmızı hali sereriz.

Kemal: Kurban Bayramı tatilini Los Angeles'ta geçirme fikri doğru değilmiş. Geldim ben, kırmızı halıyı nereye serdiniz?

Pınar: Ofise gelirken kendimi Hatay İş Adamları ve Bürokratları Derneği'nin önünde buldum. Bir açıklama bekliyorum sizlerden.

Umut: Dün gece saat on sularında Arjantinli bir turist kafesinde Binali Bey'in dükkanına kilim ve hali bakmaya getirdim. Dükkan kapalıydı. Neden?

Onur: Hayatımda ilk defa yüz lira kazandım bir günde. Yüz lirayla hatıra fotoğrafı çektirdim.

Önder: Ben hayvanları seviyorum, börek gibi düşünüyorum onları. Böreği de seviyorum ve yiyorum. Ama metrobüsleri sevmem. O yüzden yemem.

Meral: Bir jiletin varoluş hikâyesini yazmayı düşünüyorum, ne dersin Önder?

Hayat: Bazen ne kadar uzaklaşsak da ileriye gitmek mümkün olmuyor arkadaşlar. Neden böyle?

Merve: Yan kesici değilim ben, değilim! İletişim fakültesinde okuyorum, gazetecilik okuyorum.

Efe: Ben de İstanbul şivesine alışmakta zorlanıyorum.

Kemal: Şaka maka bir yıl oldu arkadaşlar.

“

Yaprak döker bir yanımız
Bir yanımız bahar bahçe

”

Hasan Hüseyin Korkmazgil

BAVUL